

T.C.

UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI
KAMU HUKUKU

**KAÇAKÇILIK MEVZUATIMIZDA SUÇLAR, KABAHAHLER VE
YAPTIRIMLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKAN DEMİR

Danışman
Doç. Dr. ALİ İHSAN ERDAĞ

Ankara, 2019

T.C.
UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI
KAMU HUKUKU

**KAÇAKÇILIK MEVZUATIMIZDA SUÇLAR, KABAHTLER VE
YAPTIRIMLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKAN DEMİR

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. ALİ İHSAN ERDAĞ

Ankara, 2019

KABUL VE ONAY

Okan DEMİR tarafından hazırlanan " Kaçakçılık Mevzuatımızda Suçlar, Kabahatler ve Yaptırımlar " başlıklı bu çalışma, 27.12.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Zehra ODYAKMAZ -Başkan

Doç. Dr. Ali İhsan ERDAĞ -Danışman

Doç. Dr. Seydi KAYMAZ - Üye

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Mehmet TOMANBAY
1999
ANKARA
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim/Raporum sadece Ufuk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Okan DEMİR

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlanmasında danıőmanlıđımı yapan ve bilgi birikimiyle yolumu aydınlatan saygıdeğer hocam Doç. Dr. Ali İhsan ERDAĞ' a teőekkürlerimi sunarım.

ÖZET

DEMİR, Okan. Kaçakçılık Mevzuatımızda Suçlar, Kabahatler ve Yaptırımlar, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.

Kaçakçılık fiilleriyle devletler vergi kaybına uğratılarak kamu düzenin bozulmasına neden olmaktadır. Kaçakçılık fiilleri son yıllarda gelişen teknoloji ve sosyo-ekonomik gelişmeler çerçevesinde artış göstermiştir. Ülkemizde de kaçakçılık suçlarındaki artış sebebiyle mevzuatımızda değişiklikler yapılmıştır. Biz tezimizde, kaçakçılıkla mücadele konusunda temel kanunumuz olan 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu esas olarak inceledik, bunun yanında kaçakçılık kabahatlerine de değindik.

Bu çalışmanın amacı, kaçakçılık mevzuatımızdaki kaçakçılık suçları ve kabahatlerinin neler olduğu ile bunlara uygulanacak yaptırımların kapsamlı bir şekilde incelenmesidir.

Tezimiz dört bölüm altında ele alınmış olup, tezimizin ilk bölümünde kaçakçılıkla ilgili kavramlara, diğer kanunlarla ilişkisine ve gümrük rejimi çeşitlerine değinilmiştir.

Tezimizin ikinci bölümünde ise, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun düzenlemiş olduğu kaçakçılık suçlarının neler olduğu ayrıntılarıyla, ceza hukuku sistematığı doğrultusunda Yargıtay içtihatları ve doktrin görüşleri de dikkate alınarak inceleme konusu yapılmıştır.

Tezimizin üçüncü bölümünde ise; kaçakçılık fiilleri için nitelikli haller, etkin pişmanlık düzenlemesi ve Ceza Muhakemesine ilişkin usul hükümleri (arama, el koyma vb.), yaptırım ve güvenlik tedbirleri inceleme konusu yapılmıştır.

Tezimizin son bölümünde ise; kaçakçılık kabahatleri ele alınmıştır. Kabahat fiillerinin neler olduğu ayrıntılarıyla, ceza hukuku sistematığı doğrultusunda açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kaçakçılık, kaçakçılık suçları, kaçakçılık kabahatleri, kaçakçılık yaptırımları, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu

ABSTRACT

DEMİR, Okan, Crimes, misdemeanors and sanctions in our smuggling legislation, Master's Thesis

With the acts of smuggling, states are tax-lost and this situation cause public order is destroyed. Smuggling acts have increased in recent years with in the frame work of developing technology and socio-economic developments. In our country, our legislation have been made changes because of the increase in smuggling crimes. In our thesis, we have analyzed mainly Law 5607, which is our basic law on the fight against smuggling, besides weal so talked about smuggling demeanors.

The purpose of this study, to examine what is the crimes and misdemeanors in our smuggling legislation and the sanctions to be applied to them in a comprehensive manner. Our thesis is discussed under four chapters and in the first part of the thesis, thec oncepts related to smuggling, its relationship with other laws and custom houses regime varieties are mentioned.

In these condpart of our thesis, in the line of the criminal law systematics, the Supreme Court's case-law and the views of the doctrine have been taken into consideration.

The smuggling offen sesregulated by the Anti-Smuggling Act were examined in detail in accordance with the systematic of the criminal law, taking into account the case-law of the Supreme Court and the views of the doctrine.

In the third part of our thesis; qualification of crime for smuggling acts, effective regretregulation, and procedural provisions of Criminal Procedure Law (search, seizure, etc.), sanctions and security measures were examined.

In the last part of our thesis; we handled misdemeanor of smuggling. The verbs of misdemeanor are explained in detail in accordance with the criminal law systematic.

Key Words

Smuggling, smuggling crimes, smuggling misdemeanors, smuggling sanctions, Anti-Smuggling Law

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iii
BİLDİRİM	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xxi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	5
5607 SAYILI KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNUN DİĞER KANUNLARLA İLİŞKİSİ, KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNUN UYGULANMAYACAĞI HALLER, KAVRAMLAR VE GÜMRÜK REJİMİ ÇEŞİTLERİ	5
A. DİĞER KANUNLARLA İLİŞKİSİ.....	5
1- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu İlişkisi.....	5
2- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ilişkisi	6
3- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu İlişkisi.....	7
4- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu İlişkisi.....	7
B. KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNUN UYGULANMAYACAĞI HALLER.....	8
1- Silah Kaçakçılığı Suçu	8
2- Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları.....	8
3- Uyuşturucu Ticareti Suçu	9
4- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Düzenlenen Kaçakçılık Suçları.....	10
C. KAVRAMLAR.....	10

1- Kaçakçılık	10
2- Gümrük İşlemi	11
3- Muafiyet	11
4- Türkiye Gümrük Bölgesi.....	11
5- Gümrük Vergileri	12
6- Gümrüklenmiş Değer	12
7- FOB Değeri	12
8- CIF Değeri	13
9- Gümrük Rejimi	13
D. GÜMRÜK REJİMİ ÇEŞİTLERİ.....	14
1- Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi.....	14
2- Transit Rejimi	15
3- Gümrük Antrepo Rejimi	16
4- Dahilde İşleme Rejimi.....	16
5-Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi	17
6- Geçici İthalat Rejimi.....	18
7- Hariçte İşleme Rejimi	18
8- İhracat Rejimi	19
İKİNCİ BÖLÜM	21
5607 SAYILI KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNDA YER ALAN KAÇAKÇILIK SUÇLARI	21
A. GENEL OLARAK	21
1- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/1'de Düzenlenen Suç.....	21
a. Genel Olarak	21
b. Suçun Konusu	22
c. Fail.....	23
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	23
e. Maddi Unsur	23
f. Manevi Unsur	24
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	24
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	25
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	26

aa-Teşebbüs	26
bb- İştirak	26
cc- İçtima.....	26
j- Yaptırım.....	27
2- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/2' de Düzenlenen Suç.....	28
a. Genel Olarak	28
b. Suçun konusu	28
c. Fail.....	29
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	29
e. Maddi Unsur	29
f. Manevi Unsur	30
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	31
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	31
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	32
aa- Teşebbüs	32
bb- İştirak	32
cc- İçtima.....	33
j- Yaptırım.....	34
3- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/3 'te Düzenlenen Suç.....	34
a. Genel Olarak	34
b. Suçun Konusu	35
c. Fail.....	35
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	35
e. Maddi Unsur	35
f. Manevi Unsur	36
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	36
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	36
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	37
aa- Teşebbüs	37
bb- İştirak	37
cc- İçtima.....	38
j- Yaptırım.....	38

4- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/4' te Düzenlenen Suç.....	38
a. Genel Olarak	38
b. Suçun Konusu	39
c. Fail.....	39
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	40
e. Maddi Unsur	40
f. Manevi Unsur	40
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	40
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	40
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	41
aa- Teşebbüs	41
bb- İştirak	42
cc- İçtima.....	42
j- Yaptırım.....	42
5- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/5'te Düzenlenen Suç.....	42
a. Genel Olarak	42
b. Suçun Konusu	43
c. Fail.....	43
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	43
e. Maddi Unsur	43
f. Manevi Unsur	45
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	45
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	45
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	46
aa- Teşebbüs	46
bb- İştirak	47
cc- İçtima.....	47
j- Yaptırım.....	48
6- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/6' da Düzenlenen Suç	48
a. Genel Olarak	48
b. Suçun Konusu	49
c. Fail.....	49

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	49
e. Maddi Unsur	49
f. Manevi Unsur	50
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	51
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	51
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	52
aa- Teşebbüs	52
bb- İştirak	52
cc- İçtima.....	53
j- Yaptırım.....	53
7- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/7' de Düzenlenen Suç.....	53
a. Genel Olarak,.....	53
b. Suçun Konusu	54
c. Fail.....	54
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	54
e. Maddi Unsur	54
f. Manevi Unsur	55
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	55
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	55
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	56
aa- Teşebbüs	56
bb- İştirak	57
cc- İçtima.....	57
j- Yaptırım.....	58
8- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/8' de Düzenlenen Suç.....	58
a. Genel Olarak	58
b. Suçun Konusu	58
c. Fail.....	58
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	58
e. Maddi Unsur	59
f. Manevi Unsur	59
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	59

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	59
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	60
aa- Teşebbüs	60
bb- İştirak	61
cc- İçtima.....	61
j- Yaptırım.....	61
9- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/9' da Düzenlenen Suç	62
a. Genel Olarak	62
b. Suçun Konusu	62
c. Fail.....	63
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	63
e. Maddi Unsur	63
f. Manevi Unsur	63
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	64
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	64
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	65
aa- Teşebbüs	65
bb- İştirak	65
cc- İçtima.....	66
j- Yaptırım.....	66
10- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/11' de Düzenlenen Suç.....	66
a. Genel Olarak	66
b. Suçun Konusu	67
c. Fail.....	67
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	67
e. Maddi Unsur	68
f. Manevi Unsur	68
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	69
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	69
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	69
aa- Teşebbüs	69
bb- İştirak	70

cc- İçtima.....	70
j- Yaptırım.....	70
11-Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/12' de Düzenlenen Suç.....	70
a. Genel Olarak	70
b. Suçun Konusu	71
c. Fail.....	71
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	71
e. Maddi Unsur	71
f. Manevi Unsur	72
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	72
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	73
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	73
aa- Teşebbüs	73
bb- İştirak	74
cc- İçtima.....	74
j. Yaptırım	74
12- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/13'te Düzenlenen Suç.....	74
a. Genel Olarak	74
b. Suçun Konusu	75
c. Fail.....	75
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	75
e. Maddi Unsur	75
f. Manevi Unsur	76
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	76
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	77
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	77
aa- Teşebbüs	77
bb- İştirak	78
cc- İçtima.....	78
j- Yaptırım.....	78
13- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/14' te Düzenlenen Suç.....	78
a. Genel Olarak	78

b. Suçun Konusu	79
c. Fail.....	79
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	79
e. Maddi Unsur	79
f. Manevi Unsur	80
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	80
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	80
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	80
aa- Teşebbüs	80
bb- İştirak	80
cc- İçtima.....	81
j- Yaptırım.....	81
14- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/15' te Düzenlenen Suç.....	81
a. Genel Olarak	81
b. Suçun Konusu	81
c. Fail.....	82
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	82
e. Maddi Unsur	82
f. Manevi Unsur	83
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	83
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	83
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	84
aa- Teşebbüs	84
bb- İştirak	84
cc- İçtima.....	84
j- Yaptırım.....	84
15- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/16' da Düzenlenen Suç	85
a. Genel Olarak	85
b. Suçun Konusu	85
c. Fail.....	85
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	86
e. Maddi Unsur	86

f. Manevi Unsur	86
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	87
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	87
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	87
aa- Teşebbüs	87
bb- İştirak	87
cc- İçtima.....	87
j- Yaptırım.....	88
16- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/17'de Düzenlenen Suç.....	88
a. Genel Olarak	88
b. Suçun Konusu	89
c. Fail.....	89
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	89
e. Maddi Unsur	89
f. Manevi Unsur	90
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	90
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	90
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	91
aa- Teşebbüs	91
bb- İştirak	91
cc- İçtima.....	92
j- Yaptırım.....	92
17- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/18' de Düzenlenen Suç.....	92
a. Genel Olarak	92
b. Suçun Konusu	93
c. Fail.....	93
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	93
e. Maddi Unsur	93
f. Manevi Unsur	94
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	94
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	94
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	95

aa- Teşebbüs	95
bb- İştirak	95
cc- İçtima.....	95
j- Yaptırım.....	96
18- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/20' de Düzenlenen Suç.....	96
a. Genel Olarak	96
b. Suçun Konusu	96
c. Fail.....	96
d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören.....	96
e. Maddi Unsur	97
f. Manevi Unsur	97
g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	97
h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller	98
i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri.....	98
aa- Teşebbüs	98
bb- İştirak	98
cc- İçtima.....	98
j- Yaptırım.....	99
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	100
KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER, ETKİN PİŞMANLIK, YAPTIRIM, GÜVENLİK TEDBİRLERİ VE CEZA MUHALEMESİNE İLİŞKİN USUL HÜKÜMLERİ.....	100
A. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER.....	100
1- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/10'da Düzenlenen Nitelikli Hal ...	100
2- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'de düzenlenen nitelikli hal	100
3- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4. Maddede Düzenlenen Nitelikli Haller.....	101
a. Suçun Örgüt Faaliyeti Kapsamında İşlenmesi.....	101
b. Suçun Toplu İşlenmesi	102
c. Suçun Tüzel Kişinin Faaliyeti Çerçevesinde veya Yararına İşlenmesi.....	103
d. Suçun Görevli Kişiler veya Meslek ve Sanatın Sağladığı Kolaylıktan Yararlanarak İşlenmesi.....	104

e. Suçun Belgede Sahtecilik Yapılarak İşlenmesi.....	105
f. Suçun Devlet ve Kamu Güvenliği Aleyhine İşlenmesi	105
g. Kaçak Akaryakıt Satışının, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. Maddesinin 14. Fıkrasında Belirtildiği Şekilde Sabit ya da Seyyar Tank, Düzenek veya Ekipman Kullanılarak Gerçekleştirilmesi	106
B. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA ETKİN PİŞMANLIK.....	107
1- Failin Resmi Makamlar Tarafından Haber Alınmadan Önce Etkin Pişmanlık Göstermesi.....	108
2- Failin Resmi Makamlar Tarafından Haber Alındıktan Sonra Etkin Pişmanlık Göstermesi.....	111
3- Failin Soruşturma Evresinin Sonuna Kadar Etkin Pişmanlık Göstermesi Hali.....	111
C. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA YAPTIRIM.....	112
1- Hapis Cezaları	112
2- Adli Para Cezaları.....	113
D. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA ARAMA VE ELKOYMA	113
1- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 9/1'de Düzenlenen Arama ve Elkoyma	114
2- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 9/2'de Düzenlenen Arama ve Elkoyma....	114
3- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 9/3'de Düzenlenen Arama ve Elkoyma....	115
4- Kaçak Eşya Naklinde Kullanılan Taşıta Elkoyma ve Alıkoyma	116
E. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA MÜSADERE.....	117
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	121
KAÇAKÇILIK KABAHATLERİ	121
A. GENEL OLARAK	121
1- Gümrük Kanununun 235/1. Maddesinin a ve b Bentlerinde Düzenlenen Kabahatler	121
a. Genel Olarak	121
b. Kabahate Konu Eşya.....	122
c. Kabahatte Fail.....	122
d. Kabahatte Mağdur	122
e. Kabahatte Maddi Unsur	122
f. Kabahatte Manevi unsur	122
g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri	123

h. Kabahatte Yaptırım	124
2- Gümrük Kanununun 235/1. Maddesinin c ve d Bendinde Düzenlenen Kabahatler.....	124
a. Genel Olarak	124
b. Kabahate Konu Eşya.....	125
c. Kabahatte Fail.....	125
d. Kabahatte Mağdur	126
e. Kabahatte Maddi unsur	126
f. Kabahatte Manevi unsur	127
g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri	127
h. Kabahatte Yaptırım	128
3- Gümrük Kanununun 235. maddesinin 2. Fıkrasında Düzenlenen Kabahatler.....	128
a. Genel Olarak	128
b. Kabahate Konu Eşya.....	129
c. Kabahatte Fail.....	129
d. Kabahatte Mağdur	130
e. Kabahatte Maddi unsur	130
f. Kabahatte Manevi unsur	130
g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri	131
h. Kabahatte yaptırım	132
4- Gümrük Kanununun 235. Maddesinin 3. fıkrasında Düzenlenen Kabahat	132
a. Genel Olarak	132
b. Kabahate Konu Eşya.....	132
c. Kabahatte Fail.....	133
d. Kabahatte Mağdur	133
e. Kabahatte Maddi unsur	133
f. Kabahatte Manevi unsur	134
g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri	134
h. Kabahatte yaptırım	135
5- Gümrük Kanununun 236. Maddesinin 1. Fıkrasında Düzenlenen Kabahat	135

a. Genel Olarak;	135
b. Kabahate Konu Eşya	136
c. Kabahatte Fail	136
d. Kabahatte Mağdur	136
e. Kabahatte Maddi unsur	136
f. Kabahatte Manevi unsur	137
g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri	137
h. Kabahatte Yaptırım	138
6- Gümrük Kanununun 238. Maddesinin 1. Fıkrasında Düzenlenen Kabahat	138
a. Genel Olarak	138
b. Kabahate Konu Eşya	139
c. Kabahatte Fail	139
d. Kabahatte Mağdur	139
e. Kabahatte Maddi unsur	139
f. Kabahatte Manevi unsur	140
g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri	140
h. Kabahatte Yaptırım	141
7- Gümrük Kanununun 239. Maddesinin 2. Fıkrasında Düzenlenen Kabahat	141
a. Genel Olarak	141
b. Kabahate Konu Eşya	142
c. Kabahatte Fail	142
d. Kabahatte Mağdur	142
e. Kabahatte Maddi unsur	142
f. Kabahatte Manevi unsur	143
g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri	143
h. Kabahatte yaptırım	144
SONUÇ	145
KAYNAKÇA	147
ÖZGEÇMİŞ	151

KISALTMALAR

a.g.e.	:	Adı geçen eser
Bkz. Veya bkz.	:	Bakınız
CD	:	Ceza Dairesi
CMK	:	Ceza Muhakemesi Kanunu
GK	:	Gümrük Kanunu
GY	:	Gümrük Yönetmeliği
KK	:	Kabahatler Kanunu
KMK	:	5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
m.	:	Madde
s.	:	Sayfa
TCK	:	Türk Ceza Kanunu

GİRİŞ

Kaçakçılık suç ve kabahatleri devletlerin kamu düzenini bozan unsurlardan biridir. Aynı zamanda uluslararası boyutu olduğundan hem ülkemizde hem de başkaca ülkelerde bu fiillerin önlenmesi için birçok tedbirler alınmakta ve uluslararası işbirliği yapılmaktadır.

Bilgi çağında olmamız sebebiyle hem teknolojinin gelişimi hem de internetin (sanal dünya) sağladığı kolaylıklar nedeniyle, kaçakçılık suçlarının artışında da önemli gelişmeler olmuştur. Kaçakçılık fiilleriyle devletler vergi kaybına uğratarak kamu düzenin bozulmasına neden olmaktadır.

Devletler, sınır güvenliği ve vergi kayıpları dolayısıyla uluslararası işbirlikleri yapmakta ve anlaşmalar imzalanmaktadır. Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA) bu konudaki en güzel örneklerden birini teşkil eder. Vergi kaybı sebebiyle devletler kaçakçılık suçunun önlenmesi bakımından mevzuatlarını, gelişen teknolojiye göre uyarlamaktadırlar. Bu suçların önlenmesi bakımından ülke mevzuatımızda da değişiklikler olmaktadır.

Kaçakçılık mevzuatımızı kronolojik olarak kısaca şöyle özetleyebiliriz. 07.01.1931 tarihli 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun, 19.07.2003 tarihli 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve son olarak 31.03.2007 tarihli 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Birliği uyum süreci dolayısıyla 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu temel kanunların değişmesi ve ilk kez mevzuatımıza Kabahatler Kanununun eklenmesiyle 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu değiştirilerek 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun ilk halinde kaçakçılık suçları ve kabahatleri bir arada bulunmaktaydı ve bu düzenlemelerde önce ithalat suç ve kabahatleri ardından ise ihracat suç ve kabahatleri düzenlenmişti. Ancak, önce 6455 sayılı yasa ile daha sonra ise 6545 sayılı yasa ile değişiklikler yapılmıştır.

Özellikle 6455 sayılı yasa ile çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi ise 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan kabahat fiillerinin, 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılmasıdır.

6455 sayılı kanun ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda kabahat olarak tanımlanan fiiller çıkarılarak 4458 sayılı Gümrük Kanunu'na taşınmıştır. Buna karşılık 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda düzenlenen kaçakçılık fiilleri ile 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda düzenlenen kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa taşınarak; tütün mamulleri, metenol, etil alkol, akaryakıt, petrol ürünleri gibi ülkemizde sıklıkla rastlanan kaçakçılık fiilleri aynı çatı altında toplanmıştır.

Tezimizde, kaçakçılıkla mücadele konusunda temel kanunumuz olan 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu esas olarak ele alacağız. Ancak bazı kaçakçılık fiilleri bakımından Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun uygulanması söz konusu olmayacaktır. Bu suçları '5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun Uygulanmayacağı Haller' başlığı altında inceleyeceğiz.

Bu çalışmamız dört bölüm altında ele alınmış olup, tezimizin ilk bölümünde 'Diğer Kanunlarla İlişkisi' başlığı altında 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ilişkisi, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ilişkisi, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu ilişkisi ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ilişkisi aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Yine tezin birinci bölümünde, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun uygulanmayacağı haller incelenmiştir. Örnek olarak; Silah Kaçakçılığı Suçu, Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları, Uyuşturucu Ticareti Suçu ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Düzenlenen Kaçakçılık Suçları verilebilir.

Tezin ilk bölümünde 'Kavramlar' başlığı altında Kaçakçılık, Gümrük İşlemi, Muafiyet, Türkiye Gümrük Bölgesi, Gümrük Vergileri, Gümrüklenmiş Değer, FOB Değeri, CIF Değeri, Gümrük Rejimi kavramları açıklanmıştır.

Tezimizin ilk bölümünün son kısmında ise 'Gümrük Rejimi Çeşitleri' başlığı altında; Serbest dolaşıma giriş rejimi, Hariçte işleme rejimi, Dâhilde işleme rejimi, İhracat rejimi, Geçici ithalat rejimi, Transit rejimi, Gümrük kontrolü altında işleme rejimi, Gümrük antrepo rejimi gibi Türkiye gümrük bölgesine giriş çıkış yapacak eşyaların hareket tarzlarını belirleyen mevzuat ve uygulamalar hakkında bilgi verilmiştir.

Tezimizin ikinci bölümünde ise, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun düzenlemiş olduğu kaçakçılık fiillerinin neler olduğu ayrıntılarıyla, ceza hukuku sistematığı doğrultusunda (suçun konusu, faili, mağduru, maddi unsuru, manevi unsuru, suçun özel görünüş biçimleri, suçun nitelikli halleri ve her suç açısından uygulanacak yaptırımlar), Yargıtay içtihatları ve doktrin görüşleri de dikkate alınarak inceleme konusu yapılacaktır.

Tezimizin üçüncü bölümünde, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan kaçakçılık fiilleri için nitelikli haller, etkin pişmanlık düzenlemesi ve Ceza Muhakemesine ilişkin usul hükümleri (arama, elkoyma vb.), yaptırım ve güvenlik tedbirleri inceleme konusu yapılmıştır.

'Kaçakçılık Suçlarında Nitelikli Haller' başlığı altında Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10'da, 3/22'de ve 4. maddede düzenlenen nitelikli haller ayrıntısıyla incelenmiş olup, suçun cezasını arttıran ve azaltan hallerine değinilmiştir.

Yine aynı bölümde 'Kaçakçılık Suçlarında Etkin Pişmanlık' başlığı adı altında etkin pişmanlık durumunun gerek resmi makamlarca olayın haber alınmasından önce veya sonra olması durumu ve gerekse de soruşturma sürecinin en sonuna kadar gösterilecek etkin pişmanlık durumları incelemeye tabi tutulmuştur. Cezada indirimi veya hiç ceza verilmemesi sonuçları yaratan bu durumlar hakkında detaylı bir inceleme yapılmıştır.

Fail tarafından yapılan hareketler neticesinde kendisine ceza verilmemesini veya cezasında indirim yapılmasını sağlayan bu durumlar ayrıntısıyla incelenmiştir.

Yine aynı bölümde Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenmiş olan suçlara uygulanacak yaptırımların neler olduğu açıklanmaya çalışılmıştır.

Her ne kadar Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa atıfta bulunmuş olsa da, Kaçakçılıkla

Mücadele Kanununda özel olarak kaçakçılık suçlarında arama ve elkoyma usulleri düzenlenmiştir. Biz de tezimizde bu düzenlemeleri 'Kaçakçılık Suçlarında Arama ve Elkoyma' başlığı altında incelemiş bulduk.

Tezimizin üçüncü bölümünün son kısmında ise 'Kaçakçılık Suçlarında Müsadere' başlığı altında, bir suçun işlenmesi sonrasında suç işlenirken kullanılmış eşya veya suç işlenmesi suretiyle elde edilmiş malvarlığının mülkiyetinin devlete geçirilmesi usulü anlatılmaya çalışılmıştır.

Tezimizin dördüncü bölümünde ise; kaçakçılık kabahatleri ele alınmıştır. Tezde tüm kaçakçılık kabahatleri inceleme konusu edilmeyip, yalnızca daha önceden 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan, ancak değişiklikle 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılan kabahat fiilleri sınırlı olarak inceleme konusu yapılmıştır.

Kabahat fiillerinin neler olduğu ayrıntılarıyla, ceza hukuku sistematigi doğrultusunda (kabahatin konusu, faili, mağduru, maddi unsuru, manevi unsuru, kabahatin özel görünüş biçimleri ve her kabahat açısından uygulanacak yaptırımlar) Yargıtay içtihatları ve doktrin görüşleri de dikkate alınarak inceleme konusu yapılmıştır.

Her ne kadar tez konumuz Kaçakçılık mevzuatımızda suçlar, kabahatler ve yaptırımlar olsa da tezimizde esas olarak 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu incelenmiştir. 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlar ceza hukuku sistematigine göre incelenmiştir.

Kabahatler ise, yalnızca daha önceden 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan, ancak değişiklikle 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılan kabahat fiilleri sınırlı olarak incelenmiştir. 4458 sayılı Gümrük Kanununda düzenlenen inceleme konusu yaptığımız kabahat fiillerinden çok daha fazlası mevcuttur. Tezimiz, yüksek lisans tezi olduğundan tüm kabahatleri inceleme imkanımız bulunmamaktadır.

İnceleme konusu yapılan her bir suç ve kabahatten sonra suç ve kabahatlere uygulanacak yaptırımlar incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

5607 SAYILI KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNUN DİĞER KANUNLARLA İLİŞKİSİ, KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNUN UYGULANMAYACAĞI HALLER, KAVRAMLAR VE GÜMRÜK REJİMİ ÇEŞİTLERİ

A. DİĞER KANUNLARLA İLİŞKİSİ

Avrupa Birliği uyum süreci kapsamında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu temel kanunların değişmesi ve ilk kez mevzuatımıza Kabahatler Kanununun eklenmesiyle 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu değiştirilerek 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun ilişkili bulunduğu kanunlara kısaca değinmek gerekmektedir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun ilişkili bulunduğu kanunları dört başlık altında değerlendireceğiz. Bunlar:

1. Türk Ceza Kanunu (Kanun No:5237)
2. Ceza Muhakemesi Kanunu (Kanun No:5271)
3. Gümrük Kanunu (Kanun No:4458)
4. Kabahatler Kanunu (Kanun No:5326)

1- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu İlişkisi

Temel ceza kanunu olan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, özel ceza kanunlarında hüküm bulunmadığı zaman uygulama alanı bulacaktır. Keza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 5. maddesi metninde bu husus “*Bu Kanunun genel hükümleri, özel ceza kanunları ve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.*” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu nedenle yukarıda bahsettiğimiz hüküm gereğince 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda hüküm bulunmadığı takdirde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Yine, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun tüm hükümleri 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenmiş olan suçlar bakımından olayın işleniş şekli ve özelliklerine göre değerlendirilip uygulanacaktır.

Örneğin; Mülga 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunun 5. maddesinin 1. fıkrasında kaçakçılık fiillerini işlemek için teşekkül (örgüt) oluşturma ayrı suç olarak tanımlandığı halde 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda böyle bir tanıma yer verilmemiştir. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma veya yönetme suçu ve yaptırımları 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 220. ve 221. maddelerde düzenlenmiş olduğundan söz konusu suç bu kanunda ayrıca düzenlenmemiştir. Bu nedenle suç oluşturan kaçakçılık fiilini işleyenler ayrıca suç işlemek için örgüt kurdukları da sabit olursa bu suçtan Türk Ceza Kanununun 220. ve 221. maddelerine göre cezalandırılacaklardır.¹

2- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ilişkisi

"Arama ve el koyma", "el konulan eşyanın muhafazası", "kaçak eşya naklinde kullanılan taşıta el koyma", "müsadere", "tasfiye", "yasak eşyanın geri gönderilmesi" gibi konular ile ilgili usuli düzenlemeler 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu dâhilinde bulunan "Usul Hükümleri" başlığı altında mevcuttur.

Her ne kadar 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda usul muhakemesine yönelik özel düzenlemeler mevcut olsa da, usul muhakemesinde temel kanun olan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu suçların soruşturulması ve kovuşturulmasında uygulanacaktır. Ancak, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenen hükümler öncelikle uygulanacaktır. Yine, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan bu düzenlemelerde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine birçok atıf mevcuttur.

¹ ÇİLESİZ Seyfettin, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s.27

Tezimizde 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenmiş bulunan usul hükümlerini de detaylı olarak incelemiş bulunuyoruz.

3- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu İlişkisi

Kaçakçılık fiilleri ve bu eylemleri yapanlara uygulanacak olan yaptırımlar ile Gümrük Kanununda düzenlenen kaçakçılık kabahatleri konusunda genel bir kanun olan 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu uygulanmaktadır, bu sebeplerden dolayı 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile yakın alakası bulunmaktadır. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun uygulanmasına dayanak olarak Gümrük kanunu ve yönetmeliği ön plana çıkmaktadır.²

Daha önceleri 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer almaktayken çıkarılan 6455 sayılı yasa ile “kabahat fiillerinin” yeni yeri 4458 sayılı Gümrük Kanunu olmuştur. Dolayısıyla, kaçakçılık kabahatleri konusundaki düzenlemeler 4458 sayılı Gümrük Kanununda yer almaktadır. Bu kanunda eksik kalan hükümler bulunması durumunda kaçakçılık fiilleri açısından 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

4- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu İlişkisi

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenen kabahat fiilleri, 6455 sayılı yasa ile 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılmıştır. Biz tezimizde yalnızca aktarılan kaçakçılık kabahatlerini inceleme konusu ettik.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 2. maddesine göre, kabahat deyiminden “*kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu hüküm yalnızca, Kabahatler Kanununda yer alan fiiller için değil, karşılığında idari yaptırım uygulanabilecek tüm fiiller için geçerlidir.

² ÇİLESİZ, a.g.e., s. 31

Kaçakçılık kabahatleri açısından ise, Gümrük Kanununda hüküm bulunmaması halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesi uyarınca Kabahatler Kanununun genel hükümleri uygulanacaktır.

B. KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNUN UYGULANMAYACAĞI HALLER

Kaçakçılık suçlarını oluşturacak fiillere ilişkin uygulanacak temel yasa 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunudur. Bu kanun kapsamında bulunmayan ancak, özel ceza yasalarında veya ceza içeren yasalarda kaçakçılık fiilleri bulunmaktadır. Bu suçlar için kendi düzenlemelerini içeren kanun hükümleri uygulanacaktır. Bunlardan bazılarını alt başlıklar altında incelemiş bulunmaktayız.

1- Silah Kaçakçılığı Suçu

Ateşli silahlar ve bıçaklarla ilgili yapılacak olan kaçakçılık fiillerinde 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri uygulanmayacaktır. Keza, bu tehlikeli eşyalar için 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun hükümleri uygulanacaktır.

6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun özel kanun olduğundan kaçakçılık konusu eşyanın ateşli silah veya bıçak olması durumunda öncelikle uygulanacaktır.

2- Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 79. maddesine göre: "Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan;

a) Bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkan sağlayan,

b) Türk vatandaşı veya yabancıyı yurt dışına çıkmasına imkan sağlayan,

Kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır."

İlgili düzenlemeye göre hukuka aykırı olarak ülkeye insan sokanların göçmen kaçakçılığı suçunu işlediği açıklanmaktadır. Bu kaçakçılık türünde ithal ve ihraca konu olan insandır. Bu suç açısından 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun uygulanma ihtimali bulunmamaktadır. Türk Ceza Kanunu 79. maddesi hükmü dikkate alınacaktır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 80. maddesine göre: *“Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkararak, tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan on iki yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası verilir.”*

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 80. maddesinde insan ticareti düzenlenmiş olup, bu suç açısından da 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun uygulanma ihtimali bulunmamaktadır. Türk Ceza Kanunu 80. maddesi vd. hükümleri dikkate alınacaktır.

3- Uyuşturucu Ticareti Suçu

Uyuşturucu ticareti suçu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188. maddesi vd. düzenlenmiştir. Uyuşturucu maddelerin ithal ve ihracının da bu madde gereğince uyuşturucu ticareti suçunu oluşturacağı belirtilmiştir.

Herhangi bir uyuşturucu maddenin ihraç veya ithal edilmesi veyahut uyuşturucu madde yapımı amacıyla kullanılan maddelerin ihraç veya ithal edilmesi durumunda işlenen suç özel olarak 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188. maddesinde özel olarak değerlendirilmiş olduğundan bu eylemlerle ilgili 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu yerine bahsi geçen kanun hükümleri uygulanır.³

³ AYDIN Murat, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Doktora Tezi, Konya 2011, s.94

4- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Düzenlenen Kaçakçılık Suçları

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 4733 sayılı tütün ve Alkol Piyasası düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Düzenlenen Kaçakçılık Suçları fiilleri, daha geniş ve kapsamlı olarak 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun aktarılmıştır. Ülke ekonomisi için önemli olan kaçakçılığı yaygın olarak yapılan; tütün mamulleri, petrol türevi ürünler, akaryakıt ve alkollü içkilerin kaçakçılığıyla daha etkin mücadele amaçlanmıştır.⁴

Ayrıca, eşya konusunun bu neviden eşya olması durumu nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10'a göre:

“Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz.”

Görüldüğü üzere, kaçakçılık suçuna konu eşyanın petrol türevi, tütün veya alkol olması durumunda da, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10. maddesine göre ceza artırım yapılacaktır.

C. KAVRAMLAR

1- Kaçakçılık

Kaçakçılığı genel olarak “Bir devletin yasalarına karşı gelerek yapılan ticaret” olarak ifade etmek mümkündür.⁵ Malların her suretle gümrük hattından gizli bir şekilde geçirilmesi ile yapılan gümrük suçudur.⁶

⁴ KILIÇ Kaptan, Kaçakçılık Suçları Gümrük Kabahatleri ve Gümrük Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları, Gazi Kitabevi, Ankara 2013, s.4

⁵ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5da37b93721723.05888991

⁶ SÖNMEZ, Zülal Açıklamalı-İçtihatlı 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 2007 Ankara, s. 31

Kaçakçılık kavramı ile ilgili olarak Yargıtay Ceza Genel Kurulu ise şu tanımlamayı yapmıştır; “Yurda sokulması veya yurt dışına çıkarılması yasak olan şeyleri yasadışı yollardan yurda sokma veya yurttan dışarı çıkarma yahut girmesi ve çıkması serbest ve fakat gümrük vergisine tabi malları vergi vermeden yasadışı yollardan yurda sokma veya yurttan çıkarma ve fiillere teşebbüs etmektir”⁷

2- Gümrük İşlemi

Gümrük mevzuatı gereğince, yükümlü olarak adlandırılan beyan sahipleri veya temsilcileri tarafından yapılması gereken işlemlerin tümü olarak tanımlayabiliriz. Bu kavram aynı zamanda konu eşyandan alınan vergi, resim, harçları ifade ettiği gibi tüm bu işlemlerin yapıldığı yer olarak da tanımlanmaktadır.

3- Muafiyet

İthalatçı veya ihracatçı gerçek veya tüzel kişilerin özel statüleri nedeni ile ihracat veya ithalat vergileri ödemek zorunda kalmamalarını ifade eden özel durumdur.⁸

Devletler, işbirliği içinde oldukları, ticari ve ekonomik ilişkileri kuvvetli olan diğer devletlerle ihracat ve ithalat vergilerinin alınmamış konusunda uluslar arası anlaşmalar akdedebilirler. Bu avantajla yabancı sermaye çekmeyi amaçlar ve bu sayede ekonomik canlılık amaçlanır.

Yine, ihracatçılar belli vergisel yükümlülüklerden kurtularak kolaylıkla ihracat işlemi gerçekleştirebilmektedirler.

4- Türkiye Gümrük Bölgesi

Türkiye Cumhuriyeti toprakları ile karasuları, hava sahası ve iç suları “Türkiye Gümrük Bölgesi” olarak ifade edilir.⁹

⁷ AYDIN, a.g.e., s.5

⁸ POLAT İsa, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Uyarınca İhracat Kaçakçılığı Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2009, s.11

⁹ POLAT, a.g.e., s.11

5- Gümrük Vergileri

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde şöyle tanımlanmıştır:

“Gümrük vergileri; Gümrük idaresi veya başka idarelerce, eşyanın ithali veya ihracına bağlı olarak uygulanan vergiler ile diğer malî yükümlülükleri ifade eder.”

Buradaki düzenlemeye göre, verginin ismi ve vergi uygulayan idare önemli değildir. Önemli olan vergi ve mali yüklerin eşyanın ithali veya ihracına bağlı olmasıdır. Akla gelebilecek her türlü vergi çeşidi uygulanabilir, gümrük vergisi, özel tüketim vergisi, katma değer vergisi gibi pek çok vergi bu kavram kapsamına girecektir.

6- Gümrüklenmiş Değer

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde şöyle tanımlanmıştır:

“Gümrüklenmiş değer; Uluslararası kıymet sözleşmesine göre belirlenecek; ithal eşyası için eşyanın CIF kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ihrac eşyası için FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplamını ifade eder.”

Kanun tanımına bakıldığında ithalat ve ihracat için belirlenecek gümrüklenmiş değer ayrı yöntemlerle belirleneceği belirtilmiştir. İthalat için belirlenecek gümrüklenmiş değer CIF kıymeti ile gümrük vergileri toplanarak, ihracat için belirlenecek gümrüklenmiş değer ise FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplanarak belirlenecektir. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için eşyanın CIF ve FOB kıymetinin ne olduğu açıklanmalıdır.

7- FOB Değeri

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda CIF ve FOB kıymetinin ne olduğu tanımlanmamıştır. Ancak, mülga 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda FOB değeri: “eşya için fiilen ödenebilecek veya ödenecek veya ödenen bedeli ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır.

Alışverişe konu olan eşyanın sadece kendi değeri değil aynı zamanda malın nakledilmesinde kullanılan gemiye yüklenmesine kadar olan ve satıcı tarafından karşılanan tüm masrafları bu değere dâhildir.¹⁰ Özetle, eşyanın menşesindeki satış fiyatı ile gemi güvertesine çıkarılana kadarki yapılan masraflar toplamıdır.

Malzeme gemi güvertesine taşınana kadar her türlü sorumluluk satıcıdadır, gemi güvertesine taşındıktan sonraki sorumluluk ise alıcıya geçmektedir.

8- CIF Değeri

Mülga 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda CIF değeri: “FOB kıymet üzerine Türkiye'deki giriş liman veya yerine kadar yapılan nakliye ve sigorta giderlerinin ilavesi ile oluşan kıymeti ifade eder.” şeklinde tanımlanmıştır.

Eşyanın CIF değeri, Türkiye'deki giriş liman veya yerine kadar yapılan sigorta ve nakliye giderlerinin FOB değeri üzerine toplanmasıyla oluşan değerdir.

Eşyanın belirlenen varış noktasına kadar olan tüm giderleri, sigorta ve navlun (taşıma) ücretleri satıcı tarafından karşılanmak zorundadır. Bunun yanı sıra satıcı, eşyanın gemi güvertesine yüklenmesi ve varış yerine indirilmesinde ortaya çıkacak olan risk ve masraflardan dolayı yükümlülük altındadır.¹¹

9- Gümrük Rejimi

Eşyaların, ülke gümrük bölgesine girişi ya da çıkışı gibi tüm hareket tarzlarını belirleyen mevzuat ve uygulamaların tümü gümrük rejimi tarafından düzenlenmektedir.

Gümrük rejimi terimi çok geniş bir ifade ile gümrüklerde gerçekleşmekte olan her çeşit faaliyeti ifade eder. Daha dar kapsamlı bir çerçevede gümrük rejimini ifade etmek gerekirse; ithal ve ihraç malların yürürlükteki vergi mevzuatlarına göre gerekli işlemlere tabi tutulmasıdır.¹²

¹⁰ KAPTAN, a.g.e, s.10

¹¹ ŞAHİN, Dilara, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında İthalat, Kaçakçılığı Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011, s.7

¹² AYDIN, s.51

Gümrük rejimi ile alakalı olarak 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda herhangi bir açıklama mevcut değildir. Gümrük sistemi ile hususlar ilgili yürürlükte ki mevzuat olan 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile düzenlenmiştir.

Gümrük rejimleri 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 3/15. maddesinde belirlenmiştir:

- Serbest dolaşıma giriş rejimi,
- Transit rejimi,
- İhracat rejimi.
- Gümrük kontrolü altında işleme rejimi,
- Gümrük antrepo rejimi,
- Geçici ithalat rejimi,
- Dâhilde işleme rejimi,
- Hariçte işleme rejimi.

D. GÜMRÜK REJİMİ ÇEŞİTLERİ

Yukarıda gümrük rejiminin ne olduğundan ve ülkemizdeki düzenlemeden bahsettik. Bu başlık altında ise gümrük rejimleri çeşitlerinin incelemesi yapılacaktır.

1- Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi

Serbest dolaşıma giriş rejimi, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 74 ile 78. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

Gümrük Kanununun 74. maddesine göre: “Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişi; ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili ile mümkündür.”

Gümrük Kanununun 78. maddesinde ise eşyanın hangi durumda serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamından çıkacağı belirtilmiştir. Bu düzenlemeye göre:

- 213. madde gereği eşyanın satış sözleşmesi şartlarına uygun olmaması ya da kusurlu olması sebebiyle gümrük vergilerinin kaldırılması veya geri verilmesi,
- Serbest dolaşıma giriş beyannamesinin iptali,
- 214. madde gereği eşyanın ihracına, geri gönderilmesine veya gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulması sebebiyle gümrük vergilerinin kaldırılması veya geri verilmesi,
- Geri ödeme sisteminin uygulandığı dâhilde işleme rejimi çerçevesinde işlendikten sonra ihraç edilen eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin kaldırılması veya geri verilmesi,

durumlarında eşya bu gümrük rejimi statüsünü kaybedecektir.

2- Transit Rejimi

4458 sayılı Gümrük Kanununun 84 ile 92. maddeleri arasında ki hususlar transit rejimine ait düzenlemeleri içermektedir.

Transit Rejimi, ticaret politikası ve ithalat vergileri önlemlerine dahil olmayan serbest dolaşıma giriş rejimine tabi olmayan, ihracatla alakalı gümrük işlemleri yerine getirilmiş eşyanın gümrük denetimi altında Türkiye Gümrük Bölgesi dahilindeki bir yerden başka bir yere taşınmasında uygulanır.

Gümrük idareleri, transit rejimine tabi tutulan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi içinde;

- Türkiye'den yabancı bir ülkeye,
- Yabancı bir ülkeden Türkiye'ye,
- Bir iç gümrük idaresinden diğer bir iç gümrük idaresine
- Yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye taşınmasına izin verir.¹³

¹³ <http://und.org.tr/tr/5637/transit-rejimi>, Ziyaret Tarihi 15.10.2019

Transit rejiminin sona ermesi Gümrük Kanunu'nun 84/4. maddesinde düzenlenmiştir. Transit rejiminin sona ermesi, rejimine tabi tutulan eşya ve gerekli belgelerin, rejimi düzenleyen hükümlere uygun olarak varış gümrük idaresine sunulması durumunda, gerçekleşecektir.¹⁴

3- Gümrük Antrepo Rejimi

Antrepo, dış ticarete konu malların konulduğu ve saklandığı yerlerdir. Gümrük rejimi olarak antrepo ise Türkiye'de ithali ve Türkiye'den transit geçişi yasaklanan eşyaların veya yeniden ihraç edilecek eşyaların konulduğu depolardır.¹⁵

Gümrük Kanunu'nun 93. maddesinde Gümrük Antrepo Rejimine tabi tutulacak eşya düzenlenmiştir. Buna göre iki durum mevcut olmaktadır.

- İthalat vergileri alınmamış ve ticaret politikası önlemleri uygulanmamış serbest dolaşımda bulunmayan ithalat konusu eşyanın antrepo rejimine tabi tutulması,
- Serbest dolaşımdaki eşyanın gümrük antrepasına konulması halinde, eşyanın ihracatı ile ilgili hükümlerden yararlanılabilecek hale gelmesi gerekmektedir.¹⁶

4- Dahilde İşleme Rejimi

Dahilde işleme rejimi, bir ihracatı teşvik sistemidir. İhracat yapan firmalar tarafından ihraç ürünleri üretmek için gerekli olan ve ithal edilen, bu yüzden de ithali gümrük vergisine tabi hammadde ya da girdilere gümrük muafiyeti getiren bir sistemdir.

Dahilde işleme rejiminin avantajları;

- Ticaret politikası önlemlerine tabi olmama,
- KKDF istisnası, vergi, resim ve harç istisnası,
- İthalat yapılırken KDV, ÖTV, gümrük vergisi gibi vergilerden muafiyet,

¹⁴ AYDIN, s.83

¹⁵ POLAT, s.20

¹⁶ <http://www.lojiblog.com/gumruk-antrepo-rejimine-iliskin-genel-aciklamalar/>, Ziyaret Tarihi 15.10.2019

- İthalatta alınması gereken vergilerle alakalı olarak teminat indirimi
- İhracat dışında yurtiçi satış ve teslimlerin de mümkün olması,
- KDV'de Tecil-Terkin sistemi kapsamında yurtiçi alım gerçekleştirilebilmesi olarak sayılabilir.¹⁷

Dâhilde işleme izin belgesi alınması teşviklerden yararlanabilmek için zorunludur.

5-Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi

Gümrük kontrolü altında işleme rejimi, Gümrük Kanunu 123. maddesinde şöyle tanımlanmıştır:

Gümrük Kanunu 123. maddesinin 1. fıkrasına göre: “Gümrük kontrolü altında işleme rejimi, serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir. Elde edilen bu tür ürünler, işlenmiş ürün olarak adlandırılır.”

Gümrük kontrolü altında işleme rejimi, işlenmiş ürünün ithalat vergisinin, bünyesinde bulundurduğu ithal ürünün vergisinden daha düşük olduğu işlemler veya serbest dolaşıma girişinde aranılan bazı teknik düzenlemelere uygunluğunun sağlanması için işleme faaliyetine tabi tutulması gereken eşya için uygulanır.¹⁸

Gümrük kontrolü altında işleme rejimi izninin nasıl verileceği Gümrük Kanunu 124. maddesinde düzenlenmiştir. Gümrük kontrolü altında işleme izni, işleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir. Bu kapsamda;

İzin sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yaşayan kişilere;

¹⁷ <https://www.immib.org.tr/tr/ihracat-devlet-yardimlari-dahilde-ve-haricte-isleme-rejimi-dahilde-isleme-rejimi-dahilde-isleme-rejimi-dir-nedir.html>

¹⁸ <https://www.ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/ticari/gumruk-kontrolu-altinda-isleme>, Ziyaret Tarihi 15.10.2019

- Eşyanın işlenmesinin ardından rejime tabi tutulduğunda ki durumuna veya niteliğine çevrilmesinin ekonomik açıdan imkansız olduğu,
- İthal eşyasının, işlenmiş ürünler arasında teşhisinin elverişli olduğu,
- Türkiye'deki benzer eşyanın üretimini gerçekleştirenlerin temel ekonomik çıkarlarında olumsuzluğa yol açmayan, bir işleme faaliyeti oluşturma veya devam ettirme şeklindeki ekonomik hedeflere uyulduğu
- İthal eşyasının dahil olduğu miktar ve menşe kısıtlaması kurallarının tesirlerinin rejimin uygulanması ile sapmayacağı, hallerde verilecektir.

6- Geçici İthalat Rejimi

Geçici ithalat rejimi, Gümrük Kanunu128. maddesinde şöyle tanımlanmıştır:

Gümrük Kanunu128. maddesinin 1. fıkrasına göre: “Geçici ithalat rejimi, serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ithalat vergilerinden tamamen ya da kısmen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması ve bu kullanım sırasındaki olağan yıpranma dışında, herhangi bir değişikliğe uğramaksızın yeniden ihracına olanak sağlayan hükümlerin uygulandığı rejimdir.”

Geçici ithalat izni, izin başvuru formunda belirtilen süre içinde eşyanın giriş mahiyetine uygun olarak gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulabileceğinin anlaşılması ve gümrük idarelerince eşyanın geçici ithalat rejimi amacına uygun olması halinde verilir.¹⁹

7- Hariçte İşleme Rejimi

Hariçte işleme rejimi, Gümrük Kanunu135. maddesinde şöyle tanımlanmıştır:

Gümrük Kanunu135. maddesinin 1. fıkrasına göre: “Hariçte işleme rejimi, 144 ila 148 inci maddelerde öngörülen standart değişim sistemine ilişkin hükümler ile 116 ncı madde hükmü saklı kalmak üzere, serbest dolaşımdaki eşyanın hariçte işleme

¹⁹ <http://www.oaib.org.tr/tr/bilgi-merkezi-sikca-sorulan-sorular-gecici-ithalat-uygulamalari-hakkinda-bilgi-verebilir-misiniz.html>, Ziyaret Tarihi 16.10.2019

faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak ihracı ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin ithal vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.”

Başka bir ifadeyle, serbest dolaşıma tabi eşyanın daha sonraki bir aşamada yenilenmek, işlenmek veya tamir edilmek üzere geçici olarak serbest bölgelere veya Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi ve bu işlemler neticesinde üretilen ürünlerin gümrük vergilerinden kısmi ya da tam muafiyete tabi olunarak ve çok taraflı veya ikili ticaret anlaşmaları kapsamında bazı işlemde geçmiş ürünler için konulmuş veyahut konulacak olan gümrük vergi istisnası içeren hükümler saklı kalmak koşuluyla yeniden serbest dolaşıma girmesi ve standart değişim sistemi kapsamında ithal edilmesi ile ilgili faaliyetleri kapsar.²⁰

Gümrük Kanunu'nun 136. maddesinde hariçte işleme rejimi kapsamında değerlendirilmeyecek haller düzenlenmiştir.²¹ Bu kapsamda;

- İhracı durumunda ihracat vergi iadesine yol açan veya ihracı dolayısıyla tarım politikası çerçevesinde vergi iadesinden başka bir mali avantaj sağlanan, serbest dolaşımdaki eşyaya,
- İhracından önce, son kullanımlarından dolayı tam muafiyet suretiyle serbest dolaşıma giren ve bu muafiyetin oluşması için gerekli şartlara sahip olmaya devam eden,
- İhracı, teminata bağlanmış ithalat vergilerinin kaldırılmasına veya ödenmiş ithalat vergilerinin geri verilmesine sebep olan eşyaya hariçte işleme rejimi uygulanmaz.

8- İhracat Rejimi

Türkiye'den yapılacak eşyanın ihraç prosedürü, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun İhracat Rejimine ilişkin hükümler Başlıklı Dördüncü Ayırımının 150 ila 151 inci maddeleri ile Gümrük Yönetmeliğinin 642 ile 653 üncü maddelerinde düzenlenmiştir.

²⁰ <http://www.selcukozturk.net/haricte-isleme-rejimi-nedir/> Ziyaret Tarihi 16.10.2019

²¹ AYDIN, s.77

İhracat rejimi, Gümrük Kanunu 150. maddesinde şöyle tanımlanmıştır:

Gümrük Kanunu 150. maddesinin 1. fıkrasına göre: “İhracat rejimi, serbest dolaşımında bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.”

İhracat, ihracat vergilerinin yanı sıra ticaret politikası önlemleri de dahil olmak üzere çıkış işlemlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasıyla gerçekleştirilir.

İhracat rejimi, ihracat beyannamelerinin Gümrük İdaresine verilmesiyle başlar. Beyanname ile gümrük işlemleri başlatılan ihraç eşyası, gümrük bölgesi dışına çıkarılana kadar gümrük gözetimi altına alınmaktadır.²²

İhraç olunan eşyanın üzerindeki gümrük denetiminin sona ermesi ise Gümrük Kanunu 151. maddesinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla fiilen ihraç edilmiş sayılır.

²² POLAT, s.14

İKİNCİ BÖLÜM

5607 SAYILI KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNUNDA YER ALAN KAÇAKÇILIK SUÇLARI

A. GENEL OLARAK

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda kaçakçılık suçları kanunun 3. maddesinde düzenlenmiştir. KMK'nın 3. maddesinde birçok fıkroda farklı suçlara ilişkin düzenlemeler mevcuttur. Dolayısıyla, her bir fıkrayı ayrı ayrı ele alıp, fıkra kapsamındaki suçun nitelendirilmesini yapacağız.

1- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/1'de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/1'e göre:

"Eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Eşyanın, gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde, verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılır".

Gümrük işlemi kavramına mülga 4926 sayılı Kanunun ikinci maddesinde yer verilmişti. Bu kanunun tanımlar başlıklı ikinci maddesinde ise bu kavrama yer verilmemiştir. Mülga 4926 sayılı kanuna göre Gümrük işlemi; *"Gümrük idarelerince, gümrük mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat gereğince yapılan işlemleri ifade eder."* tanımının bugün içinde anlamını koruduğunu düşünüyoruz. Çünkü, tanım dayanağını esas itibarıyla 4458 sayılı Gümrük kanunundan almaktadır.²³

Yine öğretide Aydın'a göre: Malın ithal edilebilmesi için gereken, malın markası, ağırlığı ve cinsi gibi niteliklerinin tespit edildiği işlemler gümrük işlemleri olarak nitelendirilirler. Eşyanın sundurmaya alınması, eşyanın muayenesi, manifestonun

²³ KILIÇ, s.91

verilmesi, vergilerin tespiti ve ödenmesi, giriş beyannamesinin verilmesi gibi işlemlerin tamamı bu kapsamdadır.²⁴

Yabancı memleketlerden gelen bir hava taşıtının gümrük kapısı sayılmayan havaalanlarına eşya getirmesi veya kara kapıları dışındaki yerlerden Türkiye'ye eşya sokulmasına yönelik davranışlar da Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/1 fıkrası kapsamında değerlendirilebilir.²⁵

Gümrüğe getirilen eşyanın gümrük idaresinin gözetiminden geçirilerek Gümrük mevzuatına uygun olarak geçirilmesi gerekmektedir. Eşyanın gümrük idaresi tarafından işleme tabi tutulmadan ülkeye ithal edilmesi halinde Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/1. maddesinde düzenlenen suç oluşacaktır.²⁶

b. Suçun Konusu

Bu suçun konusunu ithali yasak olmayan ve gümrük vergilerinden muaf tutulmamış herhangi bir eşya oluşturabilir. İthali yasak eşyanın ülkeye sokulmaya çalışılması bu suçu oluşturmayıp, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/7 maddesindeki ithali yasak olan eşyayı ülkeye sokma suçu oluşturacaktır.

İthali yasak olmayan eşya, yurtdışından ülkemize ithal edilmesi durumunda kanunlara ve uluslararası anlaşmalara uygun, yasaklanmamış eşya demektir. İthalat vergilerinden muaf olan eşyanın gümrük işlemlerinin tamamlanmadan ithal veya ithaline teşebbüste bulunulması durumunda Gümrük Kanunu'nun 239. maddesindeki yaptırım uygulanacağından, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/1 maddesi uygulama alanı bulamayacaktır.

²⁴ AYDIN, s.109

²⁵ SÖNMEZ, s. 40

²⁶ Kaçağa konu eşyanın sınırdan yurda sokulmak istenirken ya da hemen sonrasında veya bu eylemlerin kesintiye uğramadan devamı sırasında yakalanması halinde eylem, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3/1 maddesinin ikinci cümlesindeki suçu oluşturur.(Y.7. CD 2014/29925 E.ve 2016/8553 K.) Karar için bkz, ÇİLESİZ, s.85

c. Fail

Türkiye'ye gümrük kapılarından gümrük işlemine tabi tutmaksızın eşya ithal eden kişiler bu suçun faili olurlar. Fiilin bir tüzel kişilik lehine işlenmiş olması durumunda maddi olaydaki rollerine göre ilgili tüzel kişiliğin temsilcisi veya yöneticisi bu suçun faili olarak değerlendirilir.²⁷ Bu suçu herkes işleyebileceğinden özgü suç oluşmayacaktır.

Yolcular, bu kanunun 6. maddesinin 4. fıkrası uyarınca suçun faili olabilirler.²⁸

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Mağdurun ancak yaşayan gerçek bir insan olması gerekir.²⁹ Dolayısıyla bu suçun mağduru devlet değildir. Devlet ancak, suçtan zarar gören olabilecektir. Devletin hakimiyet yetkisinin ihlal edilmesi ve vergilendirme gibi devletin mali yararları ihlal edildiğinden, devleti suçtan zarar gören olarak belirlemek mümkün olacaktır.

e. Maddi Unsur

Suçun maddi unsuru; herhangi bir eşyanın gümrük işlemleri uygulanmaksızın ülkeye sokulmasıdır.³⁰ İlgili suçun oluşumu için eşyanın gümrükten ülkeye sokulması gerekir ancak buna rağmen gümrük işlemlerinden kaçırılması durumunda bu suç oluşacaktır.

Türkiye'ye bir eşyanın ithal edilerek serbest dolaşıma sokulması için; yurtdışından gelen eşyanın gümrüğe sunulması ve geçici depolama alanına alınması, özet beyan verilmesi ve bunların ardından Gümrük idaresine “Serbest Dolaşıma Giriş Beyannamesi” tescil ettirilmesi gerekmektedir.³¹

Bu suç ani hareketli bir suçtur. Fail, eşyayı gümrük işlemlerinin yapıldığı yerden çıkarıp ülkeye soktuğu anda suç işlenmiş olacaktır. Hareketin yapıldığı anda eşya yurda girmiş ve suç da işlenmiş olur.³²

²⁷ ÇİLESİZ, s.72

²⁸ KILIÇ, s.94

²⁹ ÖZGENÇ İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2019, s.198

³⁰ KILIÇ, s.94

³¹ KILIÇ, s.95

³² AYDIN, s.115

Yine, eşyayı gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ithal suçu, serbest hareketli bir suç olup, eşyanın gümrük işlemlerine tabi tutmadan ancak gümrük kapılarından geçirilmesine dair her türlü fiil bu suçun oluşumuna sebebiyet verecektir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/1. fıkrasının ikinci cümlesinde bu suçun nitelikli hali düzenlenmiştir. Eşyanın, belirlenmiş olan gümrük kapıları dışından ithal edilmesi durumunda ilk cümledeki suç için belirlenen ceza üçte birinden yarısında kadar arttırılacaktır.

f. Manevi Unsur

Bu suçun oluşumunda genel kastın varlığı yeterlidir, özel kast aranmamaktadır. Örneğin; yanında gerçekte beyana tabi eşyası bulunmayan bir yolcunun yanlışlıkla içinde beyana tabi eşya olan başka yolcuya ait bir valizi alıp gümrükten beyanda bulunmadan geçmesi halinde kast unsuru gerçekleşmiş olmaz.³³

Failin, kasti bir şekilde yani isteyerek ve bilerek eşyayı gümrük işlemlerinden geçirmemesi durumunda gerekli unsurlar meydana gelmiş olur. Burada önemli olan hususların ilki failin isteyerek gümrük işlemlerinden kaçınması bir diğeri ise söz konusu eşyanın gümrük işlemlerine tabi olduğunu bilmesidir.³⁴

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/1. fıkrasındaki suçların oluşumunda taksir söz konusu olamayacaktır. Keza, TCK 22. maddesi gereğince bir fiilin taksirle cezalandırılabilmesi için kanunda açıkça düzenlenmesi gerekmektedir.

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Hukuka uygunluk, hareketin hukuka aykırı olmamasını ifade eder. Hukuka uygunluk TCK'da sayılmış olup bunlar; hakkın kullanılması, ilgilinin rızası, meşru savunma, ilgilinin rızasıdır.

³³ ÇİLESİZ, s.76

³⁴ AYDIN, s.118

Bu suç açısından 'hakkın kullanılması' hukuka uygunluk nedeninden bahsedilebilir. Keza, gümrük vergisinden muaf olunması durumunda beyan yükümlülüğünün olmaması durumu 'hakkın kullanımı' hukuka uygunluk nedenine sebep vermektedir.³⁵

Kusurluluk, failin fiili işlediği sırada yapmış olduğu fiil açısından algılama ve yeteneklerini yönlendirme kudretine haiz olup olmaması durumuna göre failin sorumluluğunu azaltan veya kaldıran nedenlerdir. Kusurluluğu etkileyen haller; akıl hastalığı, dilsizlik ve sağırlık, cebir ve tehdit, haksız tahrik, zorunluluk hali, yaş küçüklüğü sayılabilir.

Bu suç açısından ise 'cebir ve tehdit' durumları failin kusurluluk durumunu etkileyebilir. Fail, cebir veya tehdit altında bu suçu işlerse cezalandırılmaz. Cebir veya tehdidi yapan kişi suçun faili sayılır.³⁶

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz. "

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre:

³⁵ AYDIN, s.120

³⁶ AYDIN, s.120

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa-Teşebbüs

Fıkra düzenlenen suçlar teşebbüs aşamasında da kalabilir. Suç teşebbüs aşamasında kalsa bile, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21'e göre tamamlanmış suç gibi cezalandırılacaktır.³⁷

bb- İştirak

Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

İnceleme konusu yaptığımız suç açısından da genel kanun olan TCK'daki içtimaya ilişkin kanun maddeleri uygulama alanı bulacaktır.

³⁷ Olay tarihinde İran'dan yurda, yasadışı yollarla atlı bir grubun girdiğinin görülmesi üzerine yapılan müdahale sonucu sanık ile sanığa ait iki adet boş atın ele geçirildiği, sanığın aşamalarda savunmalarında sınıra satmak amacı ile mazot almaya gittiğini ancak askerlerin kendisini yakaladıklarını beyanı karşısında, sanığın mazot almak isteğinden ibaret eyleminin teşebbüs aşamasına ulaşmamış hazırlık hareketi niteliğinde olduğu gözetilerek beraati yerine yazılı şekilde hüküm kurulması, (Y.7.C.D. 2013/4444 E. ve 2013/25157 K.) Karar için bkz, ÇİLESİZ, s.93

Bu fıkradaki suç açısından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilir. Bahsi geçen kaçakçılık suçunun fail tarafından, bir suç işleme kararı kapsamında birden fazla işlenmesi durumunda zincirleme suç hükümleri uygulanarak temel cezada artırım yapılması gerekecektir.³⁸

Örneğin; failin, satıcıdan yurtdışında aldığı eşyayı değişik zamanlarda gümrük işlemlerine tabi tutmadan parti parti yurda sokulması durumunda zincirleme suç hükümleri uygulanabilir.³⁹

Fail, yapmış olduğu bir fiille hem Kaçakçılıkla mücadele Kanunu'nun hem de özel kanunlarda düzenlenen hükümleri ihlal etmiş olabilir. Bu durumda fikri içtima hükümleri uygulama alanı bulabilecektir.

Örneğin, gümrük işlemlerine tabi tutulmadan ithal edilen eşya kanun gereği ithali yasak olan bir eşya olabilir. Bu durumda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3/1. fıkrası ile aynı kanunun 3/7. fıkrası da ihlâl edilmiş olur. Bu durumda cezası fazla olan suçtan dolayı ceza verilecektir.

Yine, yurtdışından ülkeye sokulan uyuşturucu maddeler de hem Kaçakçılıkla mücadele Kanununun 3. maddesine aykırılık teşkil eder hem de TCK 188. Maddedeki suç işlenmiş olur. Bu durumda failin sorumluluğu özel norm niteliğindeki TCK 188. Madde kapsamında olacaktır.

j- Yaptırım

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun 3/1 inci maddesinde eşyayı gerekli gümrük işlemlerini tamamlamadan yurda sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve on bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandıracağına hükmedilmiştir. Aynı maddenin ikinci cümlesinde düzenlenen, eşyanın belirli gümrük kapıları dışından ithalinin söz konusu olması halinde ise ceza üçte birinden yarısına kadar artırılacaktır.

³⁸ ÇİLESİZ, s.76; AYDIN, s.129; KILIÇ, s. 102

³⁹ ÇİLESİZ, s.77

2- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/2' de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/2'ye göre:

"Eşyayı, aldatıcı işlem ve davranışlarla gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır"

6545 sayılı yasa ile bu fıkra da değişiklik yapılarak "sahte belge kullanmak" ifadesi "aldatıcı işlem ve davranışlarla" biçiminde değiştirilerek, fıkra kapsamındaki suçun sadece sahte evraklarla işlenmesi durumunu genişleterek her türlü aldatıcı davranış dahil edilmiştir.

5607 sayılı KMK'nın 4. maddesinin 5. fıkrasında göre belgede sahtecilik suretiyle kaçakçılık suçlarının işlenmesi durumunda sahtecilik eyleminden dolayı ilave bir cezanın söz konusu olacağı belirtilmiştir.⁴⁰

Fıkra da düzenlenen suç açısından korunan hukuksal değer; aldatıcı işlem ve davranışlarla devletin belirlediği kurallara aykırı olarak eşya sokulması sebebiyle egemenlik hakkının ihlali olarak belirlenebilir.

Benzer şekilde vergilendirmede aksaklık doğması nedeniyle devletin ekonomik düzeninin de ihlali suçu söz konusu olmaktadır.⁴¹

b. Suçun konusu

Kanunun 3/2'inci fıkrasında düzenlenen kaçakçılık suçuna konu eşya; mevzuata göre ithalatı sırasında gümrük vergileri ödenmesi gereken herhangi bir eşyadır. İthalatı sırasında gümrük vergileri ödenmesi gerekmeyen eşya bu suçun konusu olamaz.⁴²

Bu suç konusu bakımından tehlike suçudur. Bu nedenle, zarar suçu değildir.⁴³

⁴⁰ ÇİLESİZ, s.130

⁴¹ AYDIN, s.139

⁴² KILIÇ, s.108

⁴³ ÖZEN, Mustafa, 5607 sayılı Kaçakçılık Kanununda Düzenlenen Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 201, s.34

c. Fail

Bu suçun faili gümrük vergilerini tamamen ya da kısmen ödemeksizin hileli hareketlerle Türkiye'ye eşyayı ithal eden veya buna teşebbüste bulunan herkes olabilir.

Fiilin bir tüzel kişilik lehine işlenmiş olması durumunda olay kapsamındaki rollerine göre ilgili tüzel kişilik temsilcisi veya yöneticisi bu suçun faili olarak değerlendirilir.⁴⁴

KMK'nın 4/4. maddesinde, bu suçları işleyenlerin sıfatına bağlı olarak cezada artırım nedeni olacak düzenlemeye yer verilmiştir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu suçun mağduru toplumu oluşturan herkes olabilir.⁴⁵ Devleti ise hem egemenlik yetkisi hem de vergilendirme yetkisi ihlal edildiğinden suçtan zarar gören olarak belirlemek mümkün olacaktır.

e. Maddi Unsur

Gümrük vergilerini tamamen ya da kısmen ödememek maksadıyla, ülkeye eşya ithalinin aldatıcı davranışlarla veya sahte belge kullanılarak yapılması durumunda bu suçun maddi unsuru gerçekleşmiş olur.

- Aldatıcı işlem ve davranışlarda bulunmak

6545 sayılı yasa ile bu fıkra da değişiklik yapılarak "sahte belge kullanmak" ibaresi "aldatıcı işlem ve davranışlarla" biçiminde değiştirilerek, daha geniş anlama kavuşturulmuştur. Buradaki aldatıcı işlem veya davranış ifadesine, uygulamada sıklıkla rastlanan belgede sahtecilik dahil başkaca her türlü hileli hareket de kapsam dahilindedir.

Çilesiz'e göre; Gümrük İdaresince beyana davet edilen kişinin gümrüğe tabi eşyasının bulunmadığını beyan etmesi üzerine idarece bu beyan tutanağa geçirildikten sonra

⁴⁴ ÇİLESİZ, s.133

⁴⁵ ŞAHİN, s.46

yapılan aramada kaçak eşya ele geçmiş ise fiil bu fıkra kapsamında değerlendirilmelidir.⁴⁶ Görüldüğü üzere sadece aldatici beyan dahi bu suçun oluşumuna sebebiyet vermektedir.⁴⁷

Kuşkusuz ki; sahtecilik aldatici işlem ve davranış unsurunun içinde yer almaktadır. Bu bağlamda TCK 204. maddede düzenlenen resmi evrakta sahtecilik, TCK 207. maddede düzenlenen özel evrakta sahtecilik ve TCK 210. maddede düzenlenen resmi evrak mahiyetindeki belgede yapılan sahtecilik ile gümrük vergilerini kısmen veya tamamen ödememe durumlarında fıkra kapsamındaki suç oluşacaktır.

-Gümrük vergilerini kısmen veya tamamen ödememek

Fıkra kapsamındaki suçun oluşumu için eşyayı ithal etmek, gümrük vergilerini tamamen ya da kısmen ödememek ve aldatici davranış ve işlemlerde bulunmak hareketlerinin bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir.

Bu fıkra kapsamındaki suç bakımından gümrük vergilerinin ödenmemesinden dolayı bir zarar durumu mevcuttur. Tehlikenin varlığından bahsetmek mümkün değildir.⁴⁸

Yine, aldatici işlem ve davranışlarda bulunmak hareketi ile gümrük vergisi ödememe arasında bir illiyet bağından bahsedilmesi gerekmektedir. Salt, aldatici harekette bulunmak fıkra kapsamındaki suçun oluşumu bakımından yeterli olamayacaktır.

f. Manevi Unsur

Fıkra kapsamındaki suç ancak kasten işlenebilir. Failin, gümrük vergilerini tamamen ya da kısmen ödememek ve aldatici davranış ve işlemlerde bulunmak fiillerini bilerek ve isteyerek yapması gerekir.

⁴⁶ ÇİLESİZ, s.134

⁴⁷ Gerçeğe aykırı beyanname kavramından, ithal sırasında gümrüğe verilen beyannamedeki, eşyanın tarife uygulanmasını etkileyen cins ve türü, miktarı ve ağırlığındaki değişiklik veya gümrük resmine esas olarak gerçek değerinden düşük beyan veya vergi matrahına dahil sigorta ve navlun ücretinin gösterilmemesi ve beyannameye eklenen belgelerden yanlış beyanın anlaşılmağı olması gerekir (Y.C.G.K. 17.06.2003, 2003/7-151-187 K.). Karar için bkz, ÇİLESİZ, s.145

⁴⁸ AYDIN, s.144

Öğreti de Aydın'a göre; mümkün olan bir başka durum suçun olası kastla işlenmesi halidir. Belgenin sahte olabileceği şüphesine rağmen bu konuyu araştırmaksızın bu yolla vergilerin tamamını veyahut bir kısmını ödememeyi göze alarak hareket edilmesi durumunda olası bir kasıt halinden söz etmek mümkündür.⁴⁹

Suçun taksirle de işlenmesi mümkün olabilir. Ancak, fiilin taksirle işlenmesi durumunda cezalandırılacağına ilişkin düzenleme bulunmamaktadır.

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya zorlama altında bu suçu işlerse cezalandırılmaz. Suçun faili cebir veya tehdidi yapan kişi sayılır.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre:

⁴⁹ AYDIN, s.146

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Bu fıkrada düzenlenen suç teşebbüs aşamasında kalabilir. Suç teşebbüs aşamasında kalsa bile, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21'e göre tamamlanmış suç gibi cezalandırılacaktır.

Kaçakçılık suçuna teşebbüs eyleminin kapsamı gümrük beyannamesinin tescili ve onayı ile başlar ve eşyanın teslimine kadar olan ki eylemleri kapsar. Eşyanın teslimi söz konusu ise bu durumda teşebbüs değil tamamlanmış suç söz konusudur.⁵⁰

Örneğin, sahte evrak ile gümrük vergilerini ödememeye yönelik eylemde gümrük İdaresi yetkililerince evrakın sahte olduğu anlaşılırsa suç teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır.

bb- İştirak

Bu suça her türlü iştirak mümkündür, suç münferiden işlenebileceği gibi birden fazla kişiyle veya bir örgüt çatısı altında da işlenebilir.

Suçta iştirak eden kişilerin müşterek fail, yardım eden, azmettiren, suç örgütü kuran, yöneten örgüte üye olan kişi olup olmadıkları; bağlılık kuralı kapsamında Türk Ceza Kanunu 37., 38., 39., 40. ve 220. maddelerine göre analiz yapılması gerekmektedir.⁵¹

⁵⁰ CEYHAN Sami; ATAY Hakan, Açıklamalı-İçtihatlı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Ankara, Yolsuzlukla Mücadele Derneği, 2008, s.62

Bu suç bakımından dolaylı faillik de söz konusu olabilmektedir. Örneğin, gümrükten tehdit nedeniyle eşya geçirilmesi veya kendisine verilen evrakların sahte olduğunu bilmeksizin kişinin eşyayı gümrükten geçirmesi durumunda arka planda yer alan kişi fail olarak değerlendirilir.⁵²

cc- İçtima

Fıkra kapsamındaki suç açısından zincirleme suç hükümleri tatbik olunabilir. Kişi, bir suç işleme kararı altında birden çok defa gümrük vergilerini tamamen ya da kısmen ödememek için hileli davranışlarla ülkeye eşya ithal ederse zincirleme suç hükümleri uygulanarak, tek fiilden ceza verilip cezasında artırımı gidilecektir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunum .4/5 uyarınca, belgede sahtecilik durumunda içtima kuralının işlemediği durumlar söz konusudur Buna göre KMK md.3'te yer alan suçların işlenmesinde belgede sahtecilik söz konusuysa ayrıca bu suç için takibat yapılır.⁵³

Fail yapmış olduğu bir hareketle birden çok kaçakçılık suçunu işlemiş olabilir. Bu durumda failin TCK 44. maddesinde düzenlenmiş olan fikri içtima kuralı sebebiyle daha ağır cezası olan suçtan dolayı sorumlu tutulacaktır.

Bir fiille hem bir suç hem de bir kabahat işlenirde içtima nasıl uygulanacaktır? Örneğin sahte evrak kullanılarak ithal edilen eşya, Gümrük Kanunu 235. maddesi kapsamındaki ithali, izne, şarta, kısıntıya, lisansa veya belli kuruluşlardan alınacak yeterlik ya da uygunluk belgesine bağlı olduğu durumda hem suç hem de kabahat aynı anda oluşmuş olur. Bu durumlarda TCK 44. maddesi kapsamında fikri içtima uygulama cihetine gidilemeyecektir. Keza, TCK 44. maddesine göre fikri içtima ancak suç teşkil eden fiillerde mümkün olur. Dolayısıyla fail hakkında kaçakçılık suçundan dolayı örneğimize göre KMK md.3/2 uyarınca yaptırım uygulanacaktır.⁵⁴

⁵¹ ÇİLESİZ, s.138

⁵² AYDIN, s.149

⁵³ ŞAHİN, s.48

⁵⁴ ÇİLESİZ, s.144; KILIÇ, s.154-155; YURTCAN Erdener, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Şerhi, İstanbul, Beta Yayınevi, 2007, s.45.

j- Yaptırım

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m.3/2'de belirtilen aldatıcı davranış ve işlemlerle ithalatını yaptığı eşyanın gümrük vergilerini hiç ödemeyen veya eksik ödeyen kimse bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

3-Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/3 'te Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/3'e göre:

“Transit rejimi çerçevesinde taşınan serbest dolaşımda bulunmayan eşyayı, rejim hükümlerine aykırı olarak gümrük bölgesinde bırakan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

6545 sayılı yasa ile bu fıkarda düzenlenen suçun yaptırımını olarak belirlenen "altı aydan iki yıla" ibresi "bir yıldan üç yıla" olarak revize edilmiştir. Bu değişiklik ile cezada miktarı arttırılmıştır. Önceki düzenleme zaman bakımından daha lehte olduğundan uygulamada bu durum değerlendirilmelidir.⁵⁵

Transit rejimi; ticaret politikası gereklerine ve ithalat vergilerinden muaf olan serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ihracatıyla ilgili gerekli gümrük işlemleri yapılmış, gümrük denetimi altında Türkiye Gümrük Bölgesinde bir konumdan diğer konuma taşınmasına uygulanır.⁵⁶

Serbest dolaşımda bulunmayan eşya; Gümrük Kanunu md.3/6'da tanımlanmıştır. Tanıma göre; “Serbest dolaşımda bulunan eşya, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ait hükümler saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak Türkiye Gümrük Bölgesine giren eşya ile üretimde kullanılan girdilerin yerli olup olmadığına bakılmaksızın, 18. ve 19. madde hükümlerine göre Türk menşeli sayılan eşyadır.”

⁵⁵ ÖZEN, s.52

⁵⁶ AYDIN, s.152

Başka bir ifadeyle, Türkiye Gümrük Bölgesi'ne hukuka ve mevzuata uygun olarak ithal edilmiş bir eşyadır. Mefhum-u muhalifinden, serbest dolaşımda bulunmayan eşya ise Türkiye Gümrük Bölgesi'ne girmemiş eşyayı belirtmektedir.⁵⁷

b. Suçun Konusu

Bu suçun konusu olan eşya, serbest dolaşımda olmayan transit rejimine tabi olarak taşınan eşyadır.⁵⁸

c. Fail

Serbest dolaşımda olmayan ve transit rejimi çerçevesinde taşınan eşyayı rejim hükümlerine uymadan gümrük bölgesine bırakan kişidir.⁵⁹

Örneğin, transit beyannamesi veren, transit eşyayı nakleden, nakil aracında çalışan, transit eşyanın bu durumunu bilerek hareket eden bu suçun faili olabilecektir.⁶⁰

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu suçun mağduru devlettir.

e. Maddi Unsur

Suçta maddi unsur; serbest dolaşımda olmayan ve transit rejimi çerçevesinde taşınan eşyayı rejim gereklerine riayet etmeksizin gümrük bölgesi içinde bırakılmasına yönelik her hareket bu suçun maddi unsurunu oluşturacaktır.

Bu suçun oluşabilmesi için eşyanın gümrük bölgesinde bırakılması, serbest dolaşımda olmaması ve transit rejimi kapsamında taşınması gerekmektedir. Bu unsurlardan herhangi biri eksik olursa bu suç oluşmayacaktır.⁶¹

⁵⁷ SÖNMEZ, s.58-59

⁵⁸ Yurda giriş yapan transit beyannamesi muhteviyatı olan çöp kamyonundaki eşyayı sanığın beyan etmemesi.(Y.7. CD, 2013/1106 Esas ve 2013/24955 Karar), karar için bkz. ÇILDIR, Şentürk-DENİZHAN, Hüseyin, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Ankara 2015, s. 291

⁵⁹ AYDIN, s.154; ÖZEN, s.55; ÇİLESİZ, s.188

⁶⁰ ÇİLESİZ, s.188

f. Manevi Unsur

Bu suçun manevi unsurunu; transit rejim hükümlerine aykırı olarak serbest dolaşımında bulunmayan eşyanın, gümrük bölgesinde bilerek ve isteyerek bırakılmasıdır.⁶² Failin kastı yeterli olup, herhangi bir özel kast aranmamaktadır.

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç yönünden uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Aydın'a göre; hakkın kullanılması ve kanun hükmünü icra hukuka uygunluk nedenleri uygulama alanı bulabilir.⁶³

Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz. "

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre:

⁶¹ Dava konusu eşyanın, mühürlü dorse dışında, dorsenin sağ ve sol yan dolapları ile çekici kabini içinde bulunduğu, sanıkların tır karnesi harici bu eşya için beyanlarının olmadığı, yakalandığı yer dikkate alındığında transit rejimi kapsamında olmadığı gözetilmeden mahkumiyet yerine beraat kararı verilmesi..(Y. 7. C.D. 2013/8982 E. ve 2016/1146 K.) Karar için bkz, ÇİLESİZ, s.194

⁶² ŞAHİN, s.55

⁶³ AYDIN, s.158

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa-Teşebbüs

Bu suçta teşebbüs durumu söz konusu olabilmektedir. Eşyanın gümrük bölgesine bırakılması durumu suçun tamamlandığı zamandır. Failin bu amaçla hareket etmesine karşın bu fiili değişik nedenlerle tamamlayamaması halinde eylem teşebbüsle sınırlı kalmış olarak değerlendirilir.⁶⁴

Teşebbüs halinde kalan bu girişim Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de

⁶⁴ AYDIN, s.158

mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.⁶⁵

cc- İçtima

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/7'de öngörülen ithali kanunca yasaklanmış eşyanın, transit rejim hükümlerine göre taşınan bir eşyanın, gümrük bölgesinde bırakılması durumunda hem KMK md.3/3 hem de KMK md.3/7 maddesindeki suçlar işlenmiş olacaktır. Bu durumda fiil, TCK md.44' te belirtilen fikri içtima gereğince bu suçlardan en ağır olanı ile cezalandırılacaktır.⁶⁶

Bu suçta da zincirleme suç hükümleri uygulama alanı bulabilecektir.

j- Yaptırım

Serbest dolaşımda olmayan ve transit rejimi çerçevesinde taşınan eşyayı rejim hükümlerine uymayarak gümrük bölgesine bırakan faile “bir yıldan üç yıla” kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası uygulanır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 13. maddenin atfıyla TCK md.54-55 uyarınca suçta konu olan eşya müsadere edilir.

4- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/4' te Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/4'e göre:

"Belli bir amaç için kullanılmak veya işlenmek üzere ülkeye geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi çerçevesinde getirilen eşyayı, hile ile yurt dışına çıkarmış gibi işlem yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

⁶⁵ ÇİLESİZ, s.190

⁶⁶ KILIÇ, s.139

Söz konusu suçun oluşması için eşyanın dâhilde işleme ve geçici ithalat rejimi kapsamında getirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla öncelikle dâhilde işleme rejimi ve geçici ithalat rejimi kavramlarını açıklamak gerekmektedir.

Geçici ithalat rejimi; Gümrük Kanunu 128. maddesine göre, “Serbest dolaşımında olmayan eşyanın ithalat vergilerinden kısmen ya da tamamen muaf şekilde ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması ve bu kullanım neticesinde olağan yıpranma dışında bir değişiklik olmadan yeniden ihracına imkân veren hükümlerin uygulandığı rejimdir.”⁶⁷

Dâhilde işleme rejimi; “Yeniden ihraç edilmek amacıyla serbest dolaşıma girmiş veya girmemiş ürünün işlem görmesi ve bu şekilde elde edilen ürünün ihraç edilmesini sağlayan ekonomik etkili bir gümrük rejimidir”.⁶⁸ Bunun amacı ihracatı arttırarak, işleme faaliyetlerinde bulunacak kişilere kolaylık sağlamaktır.⁶⁹

b. Suçun Konusu

Bu suçun konusu, ülkeye dâhilde işleme ve geçici ithalat rejimi kapsamında, belli amaçlar için işlenmek ve kullanmak üzere eşya getirilmesidir.

c. Fail

Bu suçun failleri değişik maksatlarla işlenmek ve kullanmak üzere dâhilde işleme ve geçici ithalat rejimi kapsamında ülkeye getirilen eşyanın hileli yollarla yurt dışına çıkmış gibi gösterilmesi fiilini işleyenlerdir.⁷⁰

⁶⁷ ÇİLESİZ, s.203; AYDIN, s.161

⁶⁸ AYDIN, s.161

⁶⁹ SÖNMEZ, s.65

⁷⁰ ..ihraca konu eşyanın yurtdışına çıkacağı esnada, gümrükte yapılan muayenede, eşyaların cins ve nevi'nin, gümrük çıkış beyannameleri ve ekindeki faturalarda belirtilenlerden farklı olduğunun tespit edildiği, böylece sanığın dahilde işleme rejimi çerçevesinde yurda getirilen ve işlenip ihraç edilmesi gereken eşyayı ihraç etmeyerek dahilde bıraktığının anlaşılması karşısında, sanığın eyleminin 5607 sayılı yasanın 3/4. maddesinde belirtilen suçu oluşturduğu gözetilmeden..(Y. 7. Ceza Dairesi 2013/9009 E., 2014/12925 K.) <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/pf/sorgula.xhtml>, ziyaret tarihi 12.09.2019

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Toplumunu oluşturan tüm bireyler bu suçun mağdurudurlar. Suçtan zarar gören ise devlettir.⁷¹

e. Maddi Unsur

Bu suçun maddi unsurunun gerçekleşebilmesi için ülkeye getirilen eşyanın dâhilde işleme ve geçici ithalat rejimi kapsamında gerçekleşmesi ve daha sonra bu eşyanın ithal edilmiş gibi gösterilmesi gerekmektedir.⁷²

Suçun değişmeden önceki kanuni düzenlemesinde suçun oluşumunda aranan hareketlerden biri olan “sahte belge ile yurtdışına çıkarmış gibi” ifadesi “hile ile yurt dışına çıkarmış gibi” şeklinde değiştirilmiştir. Kuşkusuz ki, suçun unsurunda yer alan hile hareketi sahte evrak kullanma hareketinden daha geniş olup, her türlü aldatıcı hareketi bu kapsamda değerlendirmek gerekecektir.

f. Manevi Unsur

Bu suçun manevi unsurunu kast oluşturur. Herhangi bir özel kasta gerek bulunmayıp, genel kastın varlığı suçun oluşumu için yeterlidir.

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suçta uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suçta aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10'a göre:

⁷¹ AYDIN, s.162

⁷² ÇİLESİZ, s.208

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz. "

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Teşebbüs; hazırlık aşaması, icra hareketlerine başlama, icra hareketlerinin dış engel ile tamamlanamaması aşamalarından oluşur.⁷³

Hareket teşebbüs aşamasında kalsa dahi Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre eylem tamamlanmış suç gibi cezalandırılacaktır.

⁷³ ÖZEN, Mustafa, Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2019, s. 572

bb- İştirak

Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.⁷⁴

cc- İçtima

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/5'e göre *“Bu Kanunda tanımlanan suçların (...),⁽¹⁾ belgede sahtecilik yapılarak işlenmesi halinde, ayrıca bu suçtan dolayı da cezaya hükümlenir.”* hükmü gereğince bu suçun işlenmesinde sahte belge kullanılmışsa gerçek içtima kuralları gereğince her bir suçun cezalandırılması yoluna gidilecektir.

Bu fıkra kapsamındaki suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilir.⁷⁵

j- Yaptırım

Değişik maksatlarla işlenmek ve kullanmak üzere dâhilde işleme ve geçici ithalat rejimi kapsamında ülkeye sokulan eşyanın hileli yollara başvurarak yurt dışına çıkmış gibi gösteren fail bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

5- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/5'te Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/5'e göre:

"Birinci ila dördüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesine iştirak etmeksizin, bunların konusunu oluşturan eşyayı, bu özelliğini bilerek ve ticarî

⁷⁴ ÖZBEK, Veli Özer - DOĞAN, Koray- BACAĞSIZ, Pınar, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Hukuk, Ankara 2018, s. 527 vd

⁷⁵ AYDIN, s.171; ÖZEN, s.80; ÇİLESİZ, s.210

amaçla satın alan, satışa arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

İlgili fıkroda seçimlik hareketli bir suçtan bahsedilmektedir. Fıkroya göre suça konu ithal eşyanın taşınması, saklanması, satışa arz edilmesi ve satın alınması hareketlerinden birinin gerçekleştirilmesi durumunda suç oluşmuş sayılacaktır.

Suçta korunan hukuksal değer, kamu düzeni kapsamında bulunan ekonomik düzenin korunmasıdır.

b. Suçun Konusu

Bu suçun konusu, birinci ila dördüncü fıkralarda tanımlanan fiillere konu eşyadır. Bu suçlara konu eşya aynı zamanda ithali mümkün olan eşyalardır.⁷⁶ KMK 'nın 3. maddesinin 1. ve 4. fıkraları haricindeki diğer fıkraların konusu olan eşyalar bu fıkra dahilinde değildir.⁷⁷

c. Fail

Herkesin bu fıkroda belirtilen suçun faili olması mümkündür. Bu nedenle özgü suç değildir. Ancak, fail aynı zamanda 1. ve 4. fıkroda düzenlenen suçların işlenmesine katılmamış olması gerekmektedir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Toplumunu oluşturan tüm bireyler bu suçun mağdurudurlar. Suçtan zarar gören ise devlettir.

e. Maddi Unsur

Fıkra kapsamındaki suçun kanuni tanımında birçok hareketle gerçekleşebileceği belirtilmiştir. İthal mümkün eşyanın taşınması, saklanması, satışa arz edilmesi ve satın

⁷⁶ KILIÇ, s.154

⁷⁷ ÇİLESİZ, s.223

alınması hareketlerinden birinin gerçekleştirilmesi durumunda suç oluşmuş sayılacaktır.⁷⁸ Seçimlik hareketli suç olan fıkra kapsamındaki suçun kanunda sayılan seçimlik hareketlerin neler olduğunu kısaca açıklamak gerekmektedir.

Satın alma: İthal yasak olmayan kaçak eşyanın ticari bir amaçla satın alınması bu suçun seçimlik hareketlerinden biridir. Satın almak, özel hukuk anlamında satış sözleşmesinin tarafı olarak bir malı alma, mülkiyetinin bir kişiden diğer kişiye geçirilmesi anlamındadır.⁷⁹

Satışa arz etmek: Malın alıcı olacak kişilerin bilgisine sunulmasıdır. Ticari amaçla, ithal edilebilen kaçak eşyayı satışa arz eden kişi fıkra kapsamındaki suçu işlemiş olacaktır.

Satmak: Malı elinde bulunduran kişi ile alıcı arasında gerçekleşen satış sözleşmesi uyarınca bir malın mülkiyetinin başkasına geçirilmesidir. İthal mümkün olan kaçak bir eşyayı satan kişi fıkra kapsamındaki suçu işlemiş olacaktır.

Taşımak: Suç konusu eşyaların bir noktadan başka bir noktaya götürülmesi, nakledilmesi anlamına gelir.⁸⁰ Bu suçun oluşumunda eşyanın taşındığı aracın ve ne şekilde taşındığının bir önemi yoktur. İthal mümkün kaçak eşyanın ticari amaçla taşınması bu suçun seçimlik hareketlerinden biridir. Ticari amaç bulunmayan taşımalar bu suçu oluşturmayacaktır.

Saklamak: Bir şeyin görünmemesini sağlamak üzere onu muhafaza etmek, ortalıkta buldurmamak ve gizli bir yere koymak anlamındadır. Örneğin, eşyanın normal bir gözlemlenilemeyecek şekilde yapılabilecek bir kontrolden gizlenmesi eylemini saklamak olarak kabul edebiliriz.⁸¹

⁷⁸ Sanığa ait iş yerinde yapılan aramada ele geçirilen dava konusu ilaç, sprey, kahve, draje hapları yasaklayan bir kanun hükmünün bulunmadığı, eylemin 6111 sayılı Kanun ile değişik 5607 sayılı Yasanın 3/5. maddesi kapsamında olduğu gözetilmeksizin ilaçların kanunen yasak olduğu kabul edilerek yazılı şekilde hüküm kurulması,(7. Ceza Dairesi 2015/23597 E. ,2019/35777 K.) <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/pf/sorgula.xhtml>, Ziyaret Tarihi 23.11.2019

⁷⁹ ÖZEN(Kaçakçılık), s.86

⁸⁰ ÖZEN(Kaçakçılık), s.87

⁸¹ ÇİLESİZ, s.229

f. Manevi Unsur

Fail, birinci ila dördüncü fıkralarda açıklanan eylemlerin içinde yer almaksızın, bu kapsamda yer alan eşyayı, onun bu niteliğini bilerek ve ticari amaç⁸² güderek taşıma, saklama, satışa arz etme ve satın alma fiillerinden birini veya daha fazlasını isteyerek ve bilinçli bir şekilde yapması durumunda suçu işlediğine hükmedilir.

İncelme konusu suç kasten işlenebilir. Ancak, fıkra kapsamındaki suç bakımından 'ticari amaç' özel kastı gerekmektedir. Fail söz konusu fiilleri ticari amaç doğrultusunda yapmalıdır. Fail tarafından eşyanın 1. ve 4. fıkralardaki fiilleri oluşturduğunun bilinip bilinmediği ve eşyanın ticari amaçla mı yoksa şahsi ihtiyaç için mi satın alınıp alınmadığı failin ekonomik ve sosyal durumu, uzmanlık alanı, işi, eşyanın cinsi, nevi, değeri gibi hususlar gözetilerek kastın varlığı araştırılmalıdır.⁸³

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Muafiyet kapsamında getirilen eşyaların satılması durumunda 'hakkın kullanılması' hukuka uygunluk nedeni oluşabilir.⁸⁴ Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

⁸² Ticari amaç gözetilmeksizin kendi ihtiyacı için akaryakıt üreten, nakleden, bulunduran veya satın alan kişinin bu fiillerinde kasten hareket ettiği kabul edilemez.

Ticari amaç olabilmesi için, belli bir uğraşın sonunda maddi bir menfaat gereklidir. Kazanç dışında başka bir amaç varsa belirtilen suç oluşmayacaktır. Örneğin, fail acıyarak yardım etmek veya korumak amacıyla belirlenen fiilleri işlerse bu takdirde koşulları çerçevesinde değerlendirilemez.

Failin ticari amaçla hareket edip etmediği, ekonomik ve sosyal durumu, suça konu eşyanın cinsi, nevi, kullanım yeri, zamanı, miktarı, değeri, bulundurma ve ele geçiriliş biçimi gibi hususlar gözetilerek her olayın özelliğine göre değerlendirilip belirlenmelidir.(Y.C.G.K. 2013/7-649 E., 2016/54 K.) Karar için bkz ÇİLESİZ Seyfettin, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s.233

⁸³ ÇİLESİZ, s.229

⁸⁴ ÖZEN(Kaçakçılık), s.99

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz. "

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Hareket teşebbüs aşamasında kalsa dahi Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre eylem tamamlanmış suç gibi cezalandırılacaktır.

bb- İştirak

Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

İştirak halinde işlenen kaçakçılık suçlarında suça katılan her kişinin statüleri belirlenmelidir. Bu statü 3 şekilde olabilir. Suça katılan kişi fail, azmettiren ya da yardım edendir. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu açısından ise 3 şekilde (bireysel, toplu ve örgüt halinde kaçakçılık) statüsü vardır. Cezalar bireysel kaçakçılık düşünülerek belirlenmiştir. Toplu ve örgütlü kaçakçılık suçları ise, cezanın nitelikli hali olarak düzenlenmiştir.⁸⁵

cc- İçtima

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleştirirse dahi tek suçtan ceza verilecektir. Örneğin; kaçak olan eşyayı satın alan kişi bu eşyayı daha sonra satması durumunda hem satın almaktan hem de satmaktan dolayı cezalandırılmaz.⁸⁶

Hem Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/1 veya 3/4 'ün hem de 3/5'in birlikte gerçekleşmesi durumunda gerçek içtima kurallarının uygulanıp her iki suç için de ceza verilmesi yoluna gidilmelidir. Keza, fıkranın metninden anlaşılacağı üzere “*Birinci ila dördüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesine iştirak etmeksizin*” ifadesinde kesin olarak bu fıkralardaki suçların işlenmemesi şartı aranmaktadır.⁸⁷

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir. Zincirleme suç, aynı suç işleme kararıyla değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden çok işlenmesidir.⁸⁸

⁸⁵ SÖNMEZ, s. 35

⁸⁶ KILIÇ, s.165

⁸⁷ ÖZEN (Kaçakçılık), s.93

⁸⁸ ÖZBEK - DOĞAN- BACAKSIZ, a.g.e, s. 554

j- Yaptırım

Fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birinin gerçekleştirilmesi durumunda fail, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

6- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/6' da Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/6'ya göre:

"Özel kanunları gereğince gümrük vergilerinden kısmen veya tamamen muaf olarak ithal edilen eşyayı, ithal amacı dışında başka bir kullanıma tahsis eden, satan veya devreden ya da bu özelliğini bilerek satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Suçun oluşması için öncelikle ithal edilmiş bir eşya olmalıdır. Bu eşya özel kanunlar ve diğer mevzuat uyarınca gümrük vergilerinden tamamen ya da kısmen muafiyet sağlanan eşya olmalıdır.⁸⁹ Bu muafiyete örnek olarak Türk Petrol Kanununun 112. maddesi ve Gümrük Kanununun 167. maddesi verilebilir.

Fıkra kapsamındaki suç, birden çok hareketle işlenebileceğinden seçimlik hareketli bir suçtur.

Bu suç açısından korunan hukuki değer, bir eşyanın gümrük vergilerinden tamamen ya da kısmen bağışık tutulmasına karşın, ithal edilmesi nedeninin dışında ki bir başka amaçla kullanılması sebebiyle toplumun ekonomik düzeninin bozulmasını engellemektir.⁹⁰

⁸⁹ Özel kanunları gereği gümrük vergilerinden kısmen veya tamamen muaf olarak ithal edilen sakatların kullanımına mahsus özel tertibatlı aracın ithal amacı dışında kullanılması, devri, satışı ve hibe edilmesine yasal imkan olmamasına rağmen, aracın üzerinde özel tertibatı ve plakasında sakat amblemi bulunmadığı ve eylemin aracın amacı dışında kullanılmasını sağlamaya yönelik olduğu anlaşılmasına göre suç oluşmuş olur. (Y. 7. C.D. 2004/299 E. ve 2005/14363 K.) Karar için bkz ÇİLESİZ, s.308

⁹⁰ ÖZEN (Kaçakçılık), s.107, AYDIN, s.189

b. Suçun Konusu

Suç konusunu oluşturan eşya, ithal edilirken gümrük vergilerinden tamamen veya kısmen muaf olan ve bununla birlikte ithal edildikten sonra belli bir amaç için kullanılması gereken eşyadır.

c. Fail

Bu suçun faili, gümrük vergisinden muafiyeti bulunan ve eşyayı belli amaç için kullanması gerekirken bu amaç dışında devreden, satan veya başka bir kullanıma tahsis eden kişidir.

Suçun tipte birbirinden bağımsız olarak gösterilen birden fazla hareketten sadece birinin gerçekleşmesiyle oluştuğu suçlara seçimlik hareketli suçlar denir.⁹¹ Fıkra kapsamındaki seçimlik hareketlerin hepsi bakımından herkes suçun faili olabilecektir. Bu suç özgü suçlardan değildir.⁹²

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Toplumu oluşturan herkes bu suçun mağduru olabilir.

e. Maddi Unsur

Suç tanımında söz konusu hareketler; bir eşyanın gümrük vergilerinden tamamen ya da kısmen muaf tutulmasına karşın, ithal edilmesi nedeninin dışında ki bir başka amaçla kullanılması, devredilmesi ya da satılması veyahut bu nitelikleri bilinmesine karşın satın alınmasıdır. Bu hareketlerin neler olduğunu açıklamak gerekirse;

İthal amacı dışında başka bir kullanıma tahsis etmek: Eşyanın ithal amacı dışında başka bir kullanıma tahsis edilmesinde, eşyanın muafiyetini öngören özel kanunda belirtilen düzenlemelere bakılması gerekmektedir.

Örnek olarak; *"Gümrük Kanunu'nun 167 inci maddesine göre -malul ve sakatlar adına ithal edilen binek otomobili ve sair eşyanın- bizzat bunlar tarafından ve sakatlıklarına*

⁹¹ ÖZBEK- DOĞAN – BACAKSIZ, s. 223

⁹² AYDIN, s.189, ÇİLESİZ, s.300, ÖZEN, s.108

*özgü özel tertibatları havi bir şekilde kullanılması gerekir. Bu şekilde kullanma amacı belirtilen bir binek otomobilinin sakatın dışındaki kişilere kullandırılması kanunun bahsettiği manada bir kullanım olacaktır.*⁹³

Satmak: Malı elinde bulunduran kişi ile alıcı arasında gerçekleşen satış sözleşmesi uyarınca bir malın mülkiyetinin başkasına geçirilmesidir. Satma hareketinin mutlaka bir bedel karşılığında olması gerekir. Bedelsiz devirler satma olarak nitelendirilemeyecektir.⁹⁴

Satın almak: Satın almak, özel hukuk anlamında satış sözleşmesinin tarafı olarak bir malı alma, mülkiyetinin bir kişiden diğer kişiye geçirilmesidir. Satın alma işleminde satın alınan bir karşılığının olması gerekir.

Devretmek: Muafiyete tabi ve suç konusunu oluşturan eşyanın zilyetliğinin ve mülkiyetinin başkasına geçirilmesidir.

Devretme işleminde devir işleminin bir karşılığının olması gerekmez.⁹⁵

Kabul Etmek: Failin muafiyete tabi eşyayı zilyetliğine geçirmesi olarak tanımlanabilir.

f. Manevi Unsur

Bu suç kasten işlenebilen bir suçtur. Bir eşyanın gümrük vergilerinden tamamen ya da kısmen muaf tutulmasına karşın, ithal edilmesi nedeninin dışında ki bir başka amaçla kullanılması, devredilmesi ya da satılması eylemleri dolaylı veya doğrudan kastla işlenebilecektir.

Ancak, fıkra metnine göre satın alma veya kabul etme fiilleri doğrudan kastla gerçekleşebilir. Çünkü, TCK 21. maddesi gereğince 'bilme' unsurunun arandığı durumlarda suç ancak doğrudan kastla işlenebilir. Fıkra kapsamında da 'özelliğini bilerek' ibaresi bulunduğu için, satın alma veya kabul etme hareketlerinde doğrudan kastın olması zorunludur.⁹⁶

⁹³ KILIÇ, s.173

⁹⁴ AYDIN, s.191

⁹⁵ ÖZEN (Kaçakçılık), s.112, AYDIN, s.191

⁹⁶ AYDIN, s.192

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından 'hakkın kullanılması' hukuka uygunluk nedeninden bahsedilebilir.⁹⁷ Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir. Yine zorunluluk halinin uygulanması da mümkün olabilir. Örneğin;⁹⁸

“Gümrük Kanunu'nun 167/12-c maddesinde belirtilen Türkiye'de düzenlenen uluslararası spor müsabakalarında kullanılmak üzere getirilen eczacılık ürünleri gümrük vergisinden muaftır ve bunların da ithal amacı dışında kullanılmaması gerekir demiştik. Bu kapsamda getirilen bir eczacılık ürününün acil müdahale gerektiren ve başka türlü korunma imkânının da bulunmaması durumunda zorunluluk halinin varlığından bahsedilebilecek ve ilacı kullanan kişinin ceza sorumluluğu söz konusu olmayacaktır.”

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz.”

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır.”

⁹⁷ ÖZEN (Kaçakçılık), s.116

⁹⁸ AYDIN, s.193

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkıradaki düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir. Teşebbüs halinde kalan bu girişim Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

Toplu veya örgütlü halde işlenen kaçakçılık fiillerinde, suça iştirakten dolayı sorumlu tutulabilmek için, 5237 sayılı TCK'nın 40/3. Maddesi uyarınca, ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir.⁹⁹

⁹⁹ SÖNMEZ, s. 81

cc- İçtima

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleşse dahi tek suçtan ceza verilecektir. Örneğin, failin eşyaların bir kısmını ithal amacı dışında başka bir kullanıma tahsis etmesi bir kısmını ise satması halinde uygulanacak yaptırım değişmeyecektir.¹⁰⁰

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

j- Yaptırım

Fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birinin gerçekleştirilmesi durumunda fail, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

7- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/7' de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak,

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/7'ye göre:

"İthali kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeye sokan kişi, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. İthali yasak eşyayı, bu özelliğini bilerek satın alan, satışa arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, aynı ceza ile cezalandırılır."

Fıkranın birinci cümlesinde kanunen yasak olan eşyanın ithali suç olarak sayılmışken, fıkranın ikinci cümlesinde ise eşyanın yasaklı olduğunun bilinmesine rağmen eşyanın saklanması, taşınması, satılması, satışa arz edilmesi ya da satın alınması suç olarak sayılmıştır.

Bu suçun oluşumu açısından yurda sokulan eşyanın ticari veya kişisel amaç güdülmesinin bir önemi yoktur, eşyanın kanunen yasaklı bir eşya olması yeterlidir.

Bu suç açısından korunan hukuki değer, kamu düzeni ile toplumun ekonomik düzeninin bozulmasını engellemektir.

¹⁰⁰ ŞAHİN, s.82

b. Suçun Konusu

Bu suçun konusunu oluşturan eşya, ithali kanun gereği yasaklanmış eşyadır.¹⁰¹ Suç metninde açıkça ithali yasak olan eşyanın kanunla belirlenmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Dolayısıyla, idari işlemler ile ithali yasak olan eşyaların ithal edilmesi durumunda bu suç oluşmayacaktır. Koşulları varsa kabahat oluşabilir.¹⁰²

c. Fail

Bir eşyanın kanunen ithalinin yasak olmasına ve eşyanın yasaklı olduğunun bilinmesine rağmen saklayan, taşıyan, satın alan veya satışa sunan kişiler bu suçu işlemiş olurlar. Dolayısıyla özgülü suç niteliğinde değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Toplumunu oluşturan herkes bu suçun mağduru olabilir.¹⁰³

e. Maddi Unsur

Bir eşyanın kanunen ithalinin yasak olmasına ve eşyanın yasaklı olduğunun bilinmesine rağmen saklanması, taşınması, satın alınması veya satışa sunulması fiilleri bu suçun oluşumunu sağlayacaktır.

Suç, seçimlik hareketlerden oluşmaktadır. Suçun oluşumu için bu fiillerden birinin yapılması yeterlidir.

Yasaklı eşyanın herhangi bir şekilde yurda sokulması ile bu suçun unsuru meydana gelmiş olur. Ticari veya kişisel bir amaçla bu eşyanın yurda sokulmasının önemi yoktur.

Saklamak, taşımak, satmak, satışa sunmak ve satın almak fiillerinin ne anlama geldiğini Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/5 ve 3/6 ıncı maddelerini inceleme konusu yaptığımız

¹⁰¹ Dava konusu ilaçların ithali yasak olup olmadığı araştırılmadan eksik soruşturma ile hüküm tesisi.. (Y.7. CD, 26.12.2001; 16477/20237), karar için bkz. ÇILDIR- DENİZHAN, a.g.e, s. 423

¹⁰² AYDIN, s.197; ÇİLESİZ, s.310; ÖZEN (Kaçakçılık), s.123

¹⁰³ ÖZEN (Kaçakçılık), s.125; AYDIN, s.198

başlıklar altında açıklamıştık. Dolayısıyla, oradaki beyanlarımıza atıfta bulunmakta yetiniyoruz.

f. Manevi Unsur

Bu suçun manevi unsurunu kast oluşturmaktadır.¹⁰⁴ İthal edilmesi mevzuat gereği yasak olan eşyanın ithal edilmesi hareketi dolaylı veya doğrudan kastla işlenebilecektir.

Ancak, fıkra metnine göre saklamak, taşımak, satmak, satışa sunmak ve satın almak fiilleri doğrudan kastla gerçekleşebilir. Çünkü, TCK 21. maddesi gereğince 'bilme' unsurunun arandığı durumlarda suç ancak doğrudan kastla işlenebilir. Fıkra kapsamında da 'özelliğini bilerek' ibaresi bulunduğundan, saklamak, taşımak, satmak, satışa sunmak veya satın almak hareketlerinde doğrudan kastın olması zorunludur.

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Özen'e göre; bu suçta 'kanun hükmünü icra' hukuka uygunluk nedeni uygulama alanı bulamaz.¹⁰⁵ Yine bu suç bakımından 'hakkın kullanılması' hukuka uygunluk nedeni de oluşabilir.

Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki

¹⁰⁴ Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Daha geniş bilgi için bkz. AKBULUT, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2017, s. 354 vd.

¹⁰⁵ ÖZEN(Kaçakçılık), s.134; Aksi görüşte: AYDIN, s.201

fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz. "

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Örneğin;

"ithali yasak olan eşyanın bu özelliğini bilerek satın almak isteyen kişinin pazarlık aşamasında yakalanması durumunda hareketin teşebbüs aşamasında kaldığını ifade edebiliriz."¹⁰⁶

¹⁰⁶ AYDIN, s.202

Doktrinde Çilesiz'e göre; satışa arz etme suçunda icra hareketinin bölümlere ayrılamaması nedeniyle teşebbüse mümkün değildir.¹⁰⁷

Bu girişimin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

"KMK md.3/7"de "fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde" ifadesi kullanılmıştır. Kullanılan ifadeden, TCKmd.44 "tehüküm altına alınan "Fikri İçtima" kavramı anlaşılmaktadır. Fail, ithali kanun gereği yasak olan eşyayı ithal ettiği takdirde, bu suç başka bir kanunda daha ağır bir yaptırıma tabi tutulmuşsa bu ağır yaptırım uygulanacaktır."¹⁰⁸

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleşse dahi tek suçtan ceza verilecektir.

Örneğin, failin ithali kanunen yasaklı eşyayı satın aldıktan sonra satması halinde uygulanacak yaptırım değişmeyecektir.

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

¹⁰⁷ ÇİLESİZ, s.313

¹⁰⁸ ŞAHİN, s.89

j- Yaptırım

Fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birinin gerçekleştirilmesi durumunda fail, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

8- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/8' de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/8'e göre:

"İhracı kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeden çıkaran kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Bu suçla korunan hukuksal değer, ülkenin çıkarlarının, toplumun güvenlik ve sağlığını teminat altına almaktır.¹⁰⁹

b. Suçun Konusu

İhracı kanun gereği yasaklanmış eşya, bu suçun konusunu oluşturan eşyadır. Suç metninde açıkça ihracı yasak olan eşyanın kanunla belirlenmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Dolayısıyla, idari işlemler ile ithali yasak olan eşyaların ihraç edilmesi durumunda bu suç oluşmayacaktır.

c. Fail

Bu suçun faili kanunla ihracı yasaklanan eşyayı ülkeden çıkarma eyleminde bulunan herkes olabilir. Dolayısıyla, bu suç açısından özgü suç olma durumu yoktur.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkra düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

¹⁰⁹ KILIÇ, s.189

e. Maddi Unsur

Kanun gereği ihracı yasaklanmış bir eşyanın ülke dışına çıkarılması bu suçun maddi unsurudur. İhracı yasaklanmış eşyayı değişik yöntemlerle gizlemek veya gümrük kapısından geçerken gerçek dışı beyanname vermek suretiyle veyahut gümrük kapıları dışından ihraç etmek bu suç oluşturur.¹¹⁰

Yargıtay bir kararında; yasadışı yollarla ülke dışına çıkarılmak istenirken yakalan ve yerli mal olduğu anlaşılan eşyaların ihracının lisansa tabi veya özel kanunlarla yasaklanmış eşya olup olmadığı hususunun araştırılmasına karar vermiştir.¹¹¹

f. Manevi Unsur

Kast bu suçun manevi unsurunu oluşturur. Burada fail, eşyanın ihracatı yasaklanmış bir eşya olduğunu bilmeli ve bu doğrultuda eşyayı ihraç etmeyi istemelidir.

Failin suçun maddi unsurunda yanılığa düşmesi durumunda TCK 30. maddesi hükümleri gereğince işlem yapılmalıdır.¹¹²

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Hukuka aykırılığı ortadan kaldıran durum veya durumlar hukuka uygunluk nedenleridir. Bir olayda, hukuka uygunluk nedenleri bulunuyor ise hareket ve netice tipe uygun olsa da, cezalandırılmaz.¹¹³

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

¹¹⁰ ÇİLESİZ, s.318

¹¹¹ ÇİLESİZ, s.320'den naklen

¹¹² AYDIN, s.213; ÇİLESİZ, s.318

¹¹³ ÖZEN (Genel Hükümler), s. 375

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Örnek olarak failin ihracı yasak olan bir eşyayı gümrük kapısından geçirirken yakalanması verilebilir.

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir

cc- İçtima

Fıkra metninde, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde “ifadesi kullanılmıştır. Kullanılan ifadeden, fikri İçtima kavramı anlaşılmaktadır. Fail, ihracatı mevzuat gereği yasaklanmış eşyayı ihraç ettiği takdirde, bu suç başka bir kanunda daha ağır bir yaptırıma tabi tutulmuşsa bu ağır yaptırım uygulanacaktır.

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.¹¹⁴

j- Yaptırım

İhracı yasak olan bir eşyayı ülke dışına çıkararak fail, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

¹¹⁴ 'Aynı suç işleme kararı' kavramından, kanunun aynı hükmünü birçok kez ihlal etme hususunda önceden kurulan bir plan, genel bir niyetin anlaşılması gerekir. Bu bağlamda failin suçu işlemeden önce bir plan yapmasının veya bu suça niyet etmesinin, fakat fiili bir defada yapmak yerine, kısımlara bölmeyi ve o surette gerçekleştirmeyi daha uygun görmesinin, hareketinin önceki hareketinin devamı olmasının ve tüm hareketleri arasında subjektif bir bağlantı bulunmasının anlaşılması gerekir. İlk eylemle ikinci eylem arasında makul sayılamayacak uzunca bir sürenin geçmesinin, sanığın aynı suç işleme kararıyla değil, çıkan fırsatlardan yararlanmak suretiyle suçu işlediğini kabul etmek gerekir. Zincirleme suçun oluşumu için işlenen suçlar arasında ne kadar zaman geçmesi gerektiği konusunda genel ve mutlak bir kural koymak mümkün olmadığından, hangi süre içerisinde işlenirse işlensin, işlenen suç başlangıçtaki genel niyete veya suç işleme konusundaki tek karara dayanıyor ise zincirleme suç hükümleri uygulanacak, ancak işlenen suç failin yeni bir suç işleme kararına dayanıyorsa artık zincirleme suç söz konusu olmayacaktır (Y.C.G.K. 2013/7-591E., 2014/171 K.). Karar için bkz. ÇİLESİZ, s.239

9- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/9' da Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/9'a göre:

"İlgili kanun hükümlerine göre teşvik, sübvansiyon veya parasal iadelerden yararlanmak amacıyla ihracat gerçekleştirmediği hâlde gerçekleştirilmiş gibi gösteren ya da gerçekleştirilen ihracata konu malın cins, miktar, evsaf veya fiyatını değişik gösteren kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Beyanname ve eki belgelerde gösterilen ile gerçekte ihraç edilen eşya arasında yüzde onu aşmayan bir fark bulunması halinde, sadece 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır."

Teşvik, sübvansiyon veya parasal iadelerin kanunla düzenlenmiş olması gerekir, aksi halde kararname, tebliğ ve yönetmelik gibi mevzuatlarla sağlanan yararlardan faydalanarak haksız kazanç edinmek bu suçu oluşturmaz.¹¹⁵

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir.

Bu suçta korunan hukuksal değer, ekonomi sağlık, ahlak gibi temel hak ve ihtiyaçları kapsayan kamu düzenidir. Ayrıca, bu suçun işlenmesinde genellikle belgede sahtecilik suçu da işlendiğinden kamu güveni de korunmak istenmiştir.¹¹⁶

b. Suçun Konusu

Suç konusu eşya, ihracatta devletin tanımış olduğu teşvik, sübvansiyon ve vergi iadesinden yararlanılabilen herhangi bir eşyadır. Bu eşya, doğası gereği ticari bir eşyadır.¹¹⁷

¹¹⁵ AYDIN, s.223

¹¹⁶ ÖZEN (Kaçakçılık), s.156

¹¹⁷ KILIÇ, s.193

c. Fail

Devlet teşviklerinden yararlanmak için ihracata konu malın cinsini, miktarını, fiyatını değişik gösteren veya ihracat gerçekleştirilmediği halde gerçekleşmiş gibi gösteren herkes bu suçun faili olabilecektir. Bu nedenle, bu suç özgü suç değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkra düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir.

Parasal iadelerden, sübvansiyonlardan ve teşviklerden yararlanmak amacıyla; ihracata konu malın fiyat, evsaf, miktar veya cinsini değişik göstermek veya ihracat gerçekleştirilmediği halde gerçekleşmiş gibi göstermek hareketleri bu suçun maddi unsurunu oluşturur.

Görüldüğü üzere, yapılan bu hareketlerin mutlaka parasal iadelerden, sübvansiyonlardan ve teşviklerden yararlanmak amacıyla yapılması gerekmektedir.

Aslında gerçekleşmeyen bir ihracatı gerçekmiş gibi göstermek eylemi gümrük idaresine gidilmeksizin elektronik yolla veya gümrük idaresine gidilmek suretiyle gerçek dışı beyanname ve eklerinin sunulması biçiminde gerçekleşebilir.¹¹⁸

İhracata konu malın fiyat, evsaf, miktar veya cinsini farklı göstermek hareketi ise daha önce verilen gümrük beyannamesine aykırı olarak, ihraç edilmek istenen malın cins, miktar, evsaf veya fiyatının daha önceden verilen beyannameye aykırı olmasıyla oluşur.

f. Manevi Unsur

İnceleme konusu suç kasten işlenebilen bir suçtur. Ancak, failin özel kastı aranacaktır. Fıkra metnine göre bu hareketlerin “*parasal iade, sübvansiyon ve teşviklerden*

¹¹⁸ ÇİLESİZ, s.326

yararlanmak amacıyla” yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla, kanunun aradığı bu özel kast yoksa bu seçimlik harekete bağlı suç da oluşmayacaktır.

g. Hukuka Aykırılık¹¹⁹ ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/10'a göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz. "

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

¹¹⁹ Hukuka uygunluk nedenleri hakkında geniş bilgi için bkz. AKBULUT, a.g.e, s. 422 vd.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkra düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Örnek olarak, ihraca ilişkin gümrük beyannamesini hiç gümrüğe uğramadan sahte olarak düzenleyip ibraz eden ya da ihrac konusu malın fiyat, miktar, evsaf ya da cinsini değişik gösteren ancak, parasal iade, sübvansiyon ve teşviklerden yararlanmak suretiyle haksız çıkar elde edilemediğinde suç teşebbüs durumunda kalacaktır.

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.¹²⁰

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

¹²⁰ Bu durumda sanıkların, 04/11/2011 tarihli gümrük beyannamesi ile ihrac edilmemiş bir eşyayı ihrac edilmiş gibi göstererek haksız çıkar sağlama kastıyla hareket ettiklerinin kabulü gerekmektedir. Olayda sanıkların beyanname düzenleyerek idareye vermeleri ile beyannamenin tescili atılı suçun icra hareketini oluşturmaktadır. 5607 sayılı Kanunun suç tarihinde yürürlükte bulunan 3. maddenin (18). fıkrasına göre: "Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiiller, teşebbüs aşamasında kalmış olsa bile, tamamlanmış suç gibi cezalandırılır." hükmü gereğince atılı suçun oluştuğu gözetilerek sanıkların olaydaki fonksiyonlarına göre durumlarının değerlendirilerek hüküm kurulması gerekirken mahkemece bozma gereği yerine getirilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi,..(Y.7.Ceza Dairesi 2019/161 E. 2019/357K.) <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/pf/sorgula.xhtml>, ziyaret tarihi 23.12.2019

cc- İçtima

Birden çok kanun hükmü tek fiille ihlal edilmiş olabilir. Örneğin; ihracatı yapılan eşyanın fiyat, miktar, evsaf ya da cinsini değişik göstermek fiilinde aynı zamanda hile ile eksik vergi verilmişse, Gümrük Kanunu 239. maddesinde düzenlenen kabahat fiilli oluşmuş olacaktır. Bu durumda fail, suç sayılan Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/9'a göre cezalandırılacaktır.

Yine bu suç düzenlemesindeki hareketlerden biri sahte belge kullanılarak gerçekleştirilmişse bu durumda ne olacaktır?

Öğretide Özen'e göre, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/5 ve TCK 212. madde hükümleri uygulanabilecektir. Ancak, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/5 özel, TCK 212. madde genel norm niteliğinde olduğundan Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/5 uygulanacaktır.¹²¹

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

j- Yaptırım

Parasal iade, sübvansiyon ve teşviklerden yararlanmak amacıyla;

1. İhracatı yapılan malın fiyat, miktar, evsaf ya da cinsini değişik gösteren veya
2. Gerçekleşmeyen bir ihracatı buna karşın gerçekleşmiş gibi gösteren kişi

bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

10- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/11' de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/11'e göre:

¹²¹ ÖZEN (Kaçakçılık), s.170

“Ulusal marker uygulamasına tabi olup da, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun belirlediği seviyenin altında ulusal marker içeren veya hiç içermeyen akaryakıtı;

a) Ticari amaçla üreten, bulunduran veya nakleden,

b) Satışa arz eden veya satan,

c) Bu özelliğini bilerek ve ticari amaçla satın alan,

kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, marker içermeyen veya seviyesi geçersiz olan akaryakıtın kaçak olarak yurda sokulduğunun anlaşılması hâlinde, onuncu fıkra hükmüne istinaden cezaya hükmolunur.”

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, ekonomik düzenin bozulmasını önlemektir.

b. Suçun Konusu

Fıkra kapsamında düzenlenen suç konusu eşya akaryakıttır. Ancak, bu akaryakıt markersiz veya marker seviyesi az olmalı ve yurt içinde üretilmeli veya yurda yasal olarak sokulmalıdır. Yasal olmayan yollarla ülkeye sokulan akaryakıt Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/10'un konusunu oluşturacaktır.¹²²

c. Fail

Ulusal marker uygulaması kapsamında olmasına rağmen markersiz veya marker seviyesi az olan akaryakıtı bulunduran, satan, satışa sunan, nakleden ya da ticari amaçla üreten, bu akaryakıtı ticari amaçla ve bu niteliğini bilerek satın alan kişiler bu suçun failleridirler. Dolayısıyla, bu suç özgü suç değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkarda düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

¹²² ÇİLESİZ, s.374; KILIÇ, s.202

e. Maddi Unsur

Özelliklerini yukarıda belirttiğimiz suç konusu eşyayı;

- ticari amaçla üretmek
- bulundurmak
- ticari amaçla satın almak
- nakletmek
- satışa arz etmek
- satmak

fiillerinin gerçekleşmesi durumunda bu suçun maddi unsuru oluşur.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Ancak, fıkra kapsamındaki suçun oluşmasında bentlerde dahi seçimlik hareketler düzenlenmiştir. Bu hareketlerden birini veya birkaçının birlikte gerçekleştirilmesi durumunda suç işlenmiş olacaktır.

Suç konusu akaryakıt, markersiz veya marker seviyesi az olmalı ve yurt içinde üretilmeli veya yurda yasal olarak sokulmalıdır. Yasal olmayan yollarla ülkeye sokulan akaryakıt için Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m.3/10 hükmü uygulanacaktır.

f. Manevi Unsur

Bu suçun manevi unsuru kasttır. Ancak, failin özel kastı aranacaktır. Fıkra metnine göre bu hareketlerin ticari amaçla yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla, kanunun aradığı bu özel kast yoksa bu seçimlik harekete bağlı suç da oluşmayacaktır.

Fıkra kapsamındaki suç bakımından ticari amaçla hareket edilmesi gibi bir özel kast arandığından, bu suç olası kastla işlenemez.¹²³

¹²³ ÖZEN (Kaçakçılık), s.179

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre: *“Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır.”*

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre: *“Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasi, iktisadi veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz.”*

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Suçta teşebbüs kavramı kanunda; “ işlenmesi kastedilen bir suçun elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icrasına başlanılmasına karşın, elde olmayan nedenlerle tamamlanamaması” biçiminde tanımlanmıştır.¹²⁴

Fıkra düzenlenmiş suçta teşebbüs mümkündür.

¹²⁴ ARTUÇ, Mustafa, Pratik Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019, s. 176

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleşse dahi tek suçtan ceza verilecektir.

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.¹²⁵

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

11-Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/12' de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/12' göre:

"Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan izin alınmadan; akaryakıt haricinde kalan solvent, madenî yağ, baz yağ, asfalt ve benzeri petrol ürünlerinden akaryakıt üreten veya bunları doğrudan akaryakıt yerine

¹²⁵ ÖZEN (Kaçakçılık), s.182; ÇİLESİZ, s.378

ikmal ederek üreten, satışa arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır."

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, ekonomik düzenin bozulmasını önlemektir. Sanayi sektöründe kullanılması gereken petrol ürünlerinden usulsüz bir biçimde akaryakıt imalatı yapılmasının engellenmesi hedeflenmiştir.¹²⁶

b. Suçun Konusu

Suçun konusu akaryakıtın madeni yağ, asfalt, solvent, baz yağ ve benzeri akaryakıt dışı petrol ürünlerinden üretilmesidir. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan onay alınmadan akaryakıt üretilmesi bu suçun konusunu oluşturur. Yine bu ürünün ithal edilmesi veya yurt içinde üretilmesinin bir farkı yoktur.

c. Fail

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan izin almaksızın akaryakıt dışında ki madeni yağ, asfalt, solvent, baz yağ ve benzeri petrol ürünlerinden akaryakıt imal eden ya da bunları doğrudan akaryakıt yerine naklederek üreten, bulunduran, satan, satışa sunan, bu niteliğini bilmesine rağmen saklayan, taşıyan ya da satın alan kişiler bu suçun failleridir. Bu nedenlerle, bu suç özgülümlü suçlardan değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkrada düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Özelliklerini yukarıda belirttiğimiz suç konusu akaryakıtı;

- üretmek
- bulundurmak

¹²⁶ ÖZEN (Kaçakçılık), s.186; KILIÇ, s.205

- satışa arz etmek
- satmak ve ticari amaçla;
- saklamak
- taşımak
- satın almak

hareketleri bu suçun maddi unsurunu teşkil etmektedir.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Bu fiillerden bir veya birkaçının birlikte gerçekleştirilmesi halinde suç işlenmiş olacaktır.

f. Manevi Unsur

Bu suçun manevi unsurunu kast oluşturmaktadır. Ancak, eylemi gerçekleştirenin özel kastı aranacaktır. Fıkra metnine göre bu hareketlerin ticari amaçla yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla, kanunun aradığı bu özel kast yoksa bu seçimlik harekete bağlı suç da oluşmayacaktır.

Failin, kendi ihtiyacı için ticari amaç gözetmeden akaryakıt üretmesi, nakletmesi, bulundurması ya da satın alması halinde, fıkra kapsamında aranan ticari amaç kastı olmadığından suç oluşturmayacaktır.¹²⁷

Fıkra kapsamındaki suç bakımından ticari amaçla hareket edilmesi gibi bir özel kast arandığından, bu suç olası kasta işlenemez.¹²⁸

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

¹²⁷ ÇİLESİZ, s.376

¹²⁸ ÖZEN (Kaçakçılık), s.192

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür.¹²⁹

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

¹²⁹ Teşebbüsün şartları için bkz, (Y.C.G.K 03.04.2018 Tarih, 2017/7-735, 2018/143), Karar a ulaşmak için bkz. ARTUÇ a.g.e., s. 178

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleştire dahi tek suçtan ceza verilecektir.

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

j. Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

12-Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/13'te Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/13' göre:

"Her türlü üretim, iletim ve dağıtım hatları dahil olmak üzere sıvı veya gaz halindeki hidrokarbonlarla, hidrokarbon türevi olan yakıtları nakleden boru hatlarından, depolarından veya kuyulardan kanunlara aykırı şekilde alınan ürünleri satışa arz eden, satan, bulunduran, bu özelliğini bilerek ticarî amaçla satın alan, taşıyan veya saklayan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, ekonomik düzenin bozulmasını önlemektir.

b. Suçun Konusu

Bu suçun konusunu; her çeşit dağıtım, iletim ve üretim hatları da içinde olmak üzere hidrokarbon türevi olan yakıtlarla, gaz veya sıvı halindeki hidrokarbonları taşıyan boru hatlarından, kuyulardan ya da depolardan kanunsuz biçimde alınan ürünler oluşturmaktadır.

c. Fail

Bu suçun failleri; her çeşit dağıtım, iletim ve üretim hatları da dahil olmak üzere hidrokarbon türevi olan yakıtlarla, gaz veya sıvı halindeki hidrokarbonları taşıyan boru hatlarından, kuyulardan ya da depolardan kanunsuz biçimde alınan ürünleri bulunduran, satan veya satışa sunan, bu niteliğinin bilgisine sahip olmasına karşın ticari amaçla saklayan, taşıyan ya da satın alan tüm kişilerdir. Dolayısıyla, bu suç özgü suç değildir.

Fıkra kapsamındaki suç bakımından failler iki gruba ayrılmıştır. Birinci grup failler; üretme, bulundurma, satışa arz etme, satma fiillerini gerçekleştirmektedirler. İkinci grup failler ise, ticari amaçla; saklama, taşıma ve satın alma hareketlerini gerçekleştirmektedirler.¹³⁰

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkroda düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Fıkra kapsamında düzenlenen suçun maddi unsurunu oluşturan hareketleri iki gruba ayırabiliriz.

- i. Her çeşit dağıtım, iletim ve üretim hatları da dahil olmak üzere hidrokarbon türevi olan yakıtlarla, gaz veya sıvı halindeki hidrokarbonları taşıyan boru hatlarından, kuyulardan ya da depolardan kanunsuz biçimde alınan ürünleri;

- bulundurmak

¹³⁰ ÖZEN(Kaçakçılık), s.200

- satmak ve

- satışa sunmak

ii. Fıkra kapsamındaki ürünlerin mahiyetinin bilinerek ticari amaçla;

- saklamak

- taşımak veya

- satın almak

fiilleri bu suç açısından maddi unsur oluşturmaktadır.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Bu hareketlerden en az birini gerçekleştirilmesi durumunda suç işlenmiş olacaktır.

f. Manevi Unsur

Suçun maddi unsurunu oluşturan hareketlerden bulundurmamak, satmak ya da satışa sunmak hareketleri, kastla işlenebilir. Bu hareketler doğrudan veya olası kastla işlenebilir.

Ancak, suçun maddi unsurunu oluşturan ikinci grup hareketler saklamak, taşımak ya da satın almak hareketleri ancak ticari bir amaçla işlenebilir. Dolayısıyla, kanunun aradığı bu özel kast yoksa bu seçimlik hareketli suç da oluşmaz. Fıkra kapsamındaki suç bakımından ticari amaçla hareket edilmesi gibi bir özel kast arandığından, bu suç olası kasta işlenemez.

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkra düzenlenilen suça teşebbüs mümkündür.

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir

cc- İçtima

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleştirmesi durumunda bile yalnızca tek suçtan ceza verilecektir.

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

13-Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/14' te Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/14'göre:

"Kaçak akaryakıt veya sahte ulusal marker elde etmeye, satmaya ya da herhangi bir piyasa faaliyetine konu etmeye yarayacak şekilde lisansa esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere aykırı olarak sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipman bulunduranlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, ekonomik düzenin bozulmasını önlemektir. Ekonomik düzenin yanında kamu sağlığı ve güvenliği de korunmak istenmiştir.¹³¹

¹³¹ ÖZEN (Kaçakçılık), s.212

b. Suçun Konusu

Bu fıkra kapsamındaki suç konusu olabilecek eşya, sahte ulusal marker ya da kaçak akaryakıt üretmeye, satmaya veya piyasa faaliyeti olabilecek biçimde lisansa esas oluşturan belgelerde ifade edilenler dışında seyyar veya sabit ekipman, düzenek ve tanklardır.

c. Fail

Bu suçun faili; sahte ulusal marker ya da kaçak akaryakıt üretmeye, satmaya veya piyasa faaliyeti olabilecek biçimde lisansa esas oluşturan belgelerde ifade edilenler dışında seyyar veya sabit ekipman, düzenek ve tank bulunduran herkes. Dolayısıyla, bu suç özgü suç değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkarda düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Lisansa esas oluşturan belgelerde belirlenen kurallara aykırı olarak, sahte ulusal marker ya da kaçak akaryakıt üretmeye, satmaya veya herhangi bir piyasa faaliyeti olabilecek biçimde;

- ekipman
- düzenek veya
- seyyar ya da sabit tank

bulundurmak bu suçun maddi unsurunu oluşturmaktadır.

Burada sadece yukarıda özellikleri belirtilen suç konusunun bulundurulması bu suçu oluşturmaktadır. Dolayısıyla, bu suç seçimlik hareketli değildir. Burada suçu oluşturan 'bulundurmak' hareketi bu suçun hareketidir.¹³²

¹³² ÖZEN (Kaçakçılık), s.215; ÇİLESİZ, s.400

f. Manevi Unsur

Kast bu suçun manevi unsurudur. Fıkra kapsamındaki suçun oluşmasını sağlayan 'bulundurmak' hareketi dolaylı veya doğrudan kastla işlenebilecektir.

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suç bakımından kanunda öngörülen nitelikli haller uygulanamaz.¹³³

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Bu konu öğretilerde tartışmalıdır. Çilesiz'e ve Kılıç'a göre bu suç teşebbüse müsait değildir.¹³⁴ Özen'e göre, fıkra düzenlenmiş suça teşebbüs, ancak söz konusu hareket kısımlara bölünebiliyorsa mümkündür.¹³⁵

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu

¹³³ ÖZEN (Kaçakçılık), s.221

¹³⁴ KILIÇ, s.211; ÇİLESİZ, s.402

¹³⁵ ÖZEN (Kaçakçılık), s.215

olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

Bu hareket ile kanunda belirtilen başkaca suçlar da işlenmiş ise fikri içtimaya ilişkin hükümler uygulanacaktır.

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.¹³⁶

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

14- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/15' te Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/15' göre:

"Ulusal markeri yetkisiz olarak üreten, satışa arz eden, satan, yetkisiz kişilerden satın alan, kabul eden, bu özelliğini bilerek nakleden veya bulunduranlar, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ulusal markerin kimyasal özelliklerini taşımasa bile, bu madde yerine kullanılmak amacıyla üretilen kimyasal terkipler hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır."

b. Suçun Konusu

Fıkranın 1. cümlesinde düzenlenen suç bakımından suç konusu eşya 'ulusal marker'dir.

¹³⁶ Zincirleme suçun şartları için bkz, ARTUÇ, s. 218

Ulusal Marker: 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 2. maddesinin 44. fıkrasında; “*Akaryakıtta rafineri çıkışında veya gümrük girişinde eklenecek katkı, ifade eder.*” şeklinde tanımlanmıştır.

Fıkranın 2. cümlesinde düzenlenen suç bakımından suç konusu eşya 'kimyasal terkip'tir.

Kimyasal terkip: 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 2. maddesinde “*Herhangi bir kimyasal maddenin başka bir kimyasal madde ile birleşmesi, kaynaşması veya karışması anlamına gelir.*” şeklinde tanımlanmıştır.

c. Fail

Bu suçun failleri; ulusal markeri yetkisi olmaksızın satan, satışı sunan, üreten, yetkisiz kişilerden satın alan, kabul eden, bu niteliğini bilmesine karşın bulunduran veya nakleden tüm kişilerdir. Bu nedenle, bu suç özgü suçlardan değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkra düzenlenmiş suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Fıkra kapsamında düzenlenmiş suçun konusu olan fıkranın 1. ve 2. cümlesinde belirtilen suç konusu eşyanın hareketleri aynıdır. Suç oluşturan hareketleri 2 grup altında toplayabiliriz.¹³⁷

i. Yetkisiz ulusal markeri veya kimyasal terkipleri;

- yetkisiz kişilerden satın almak,
- kabul etmek,
- yetkisiz kişilerden satın almak,
- satmak,
- satışı sunmak,
- üretmek.

¹³⁷ ÇİLESİZ, s.406

ii. Suç konusu eşyanın bu özelliğini bilerek;

- bulundurmak,
- ya da nakletmek

hareketleri bu suçun maddi unsurunu oluşturmaktadır.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Bu fiillerden bir veya birkaçı birlikte gerçekleştirilirse bu suç işlenmiş olacaktır.

f. Manevi Unsur

Bu fıkra kapsamındaki suç ancak kasten işlenebilir.¹³⁸ Kanunda düzenlemesi bulunmadığından taksirle işlenemez. Fıkra kapsamındaki seçimlik hareketlere göre kastın şekli değişmektedir.

Üretmek hareketi bakımından, fail ulusal markeri yetkisiz olarak ürettiğini bilmeli ve istemelidir.

Bulundurmak, nakletmek, kabul etmek, satın almak, satışa sunmak ya da satmak hareketleri bakımından ise sadece doğrudan kastla işlenebilir.¹³⁹

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında

¹³⁸ Kastın unsurları için bkz, ARTUK, M. Emin- GÖKCEN, Ahmet – ALŞAHİN, M. Emin- ÇAKIR, Kerim, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2019, s.394 vd.

¹³⁹ ÖZEN (Kaçakçılık), s.229

ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür.

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleştirebile bir suçtan ceza verilecektir.

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

15- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/16' da Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/16'ya göre:

"Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretlerin taklitlerini imal eden veya ülkeye sokanlar ile bunları bilerek bulunduran, nakleden, satan ya da kullananlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, kamu sağlığını korumaktır. Kamu sağlığı yanında ekonomik düzenin bozulması da önlenmek istenmiştir.¹⁴⁰

b. Suçun Konusu

Fıkra kapsamındaki suçun konusu, alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzer işaretlerin taklitleridir.

Suçun oluşması açısından suç konusu eşyanın yurtdışından ülkeye sokulması veya ülke içinde imal edilmesi açısından bir fark bulunmamaktadır.¹⁴¹

c. Fail

Bu suçun failleri; alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzer işaretlerin taklitlerini ülkeye sokan veyahut bunların imalatını yapanların yanı sıra bunları bilerek kullanan, satan, nakleden veya bulunduran tüm kişilerdir. Dolayısıyla, bu suç özgü suç değildir.

¹⁴⁰ ÖZEN(Kaçakçılık), s.236

¹⁴¹ KILIÇ, s.216

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkra düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Fıkra kapsamında düzenlen suç oluştur hareketleri 3grup altında toplayabiliriz.¹⁴²

1- Alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzer işaretlerin;

- taklitlerini imal etmek

2- Alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzer işaretlerin;

- ülkeye sokmak

3- Alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzer işaretlerin;

- kullanmak, satmak, nakletmek veya bulundurmak

fiilleri bu suç açısından maddi unsuru oluşturmaktadır.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Bu fiillerden bir veya birkaçı birlikte gerçekleştirilirse bu suç işlenmiş olacaktır.

f. Manevi Unsur

Fıkra kapsamındaki suç ancak kasten işlenebilir. Keza, madde metninde 'bunları bilerek' ibaresi kullanılmıştır. Dolayısıyla, fiilin bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

¹⁴² ÇİLESİZ, s.412

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür.

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleştirse dahi tek suçtan ceza verilecektir.¹⁴³

Fıkroda belirtilen hareketlerin işlenmesi durumunda başkaca suçlar da oluşabilir. Bu ihtimalde fikri içtima hükümleri uygulanacaktır.

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

16- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/17'de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/17'ye göre:

"Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri; ilgili mevzuatta belirlenen şekilde temin etmesine rağmen belirlenen ürünlerde kullanmaksızın bedelli veya bedelsiz olarak yayanlar, bunları alma veya kullanma hakkı olmadığı halde sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde ilgili kurum ve kuruluşları yanıltarak temin edenler, bunları taklit veya tahrif ederek ya da konulduğu üründen kaldırarak, değiştirerek ya da her ne suretle olursa olsun tedarik ederek amacı dışında kullananlar üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır."

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, kamu sağlığını korumaktır. Kamu sağlığı yanında ekonomik düzenin bozulması da önlenmek istenmiştir.¹⁴⁴

¹⁴³ Gümrük giriş kapısından başka neviden eşya ile birlikte kaçak akaryakıtı yurda sokma eylemi tek suç oluşturur (Y. 7. C.D. 2011/2364 E. ve 2013/11346 K.). Karar için bkz. ÇİLESİZ, s.101

¹⁴⁴ ÖZEN (Kaçakçılık), s.252

b. Suçun Konusu

Fıkra kapsamındaki suçun konusu, alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzer işaretleridir.

c. Fail

Alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri işaretleri; ilgili mevzuat gereklerinde belirtilmiş şekilde temin etmesine rağmen belirlenen ürünlerde kullanmaksızın bedelli veya bedelsiz olarak yayanlar, bunları alma veya kullanma hakkı olmadığı halde sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde ilgili kurum ve kuruluşları yanıltarak temin edenler, bunları taklit veya tahrif ederek ya da konulduğu üründen kaldırarak, değiştirerek ya da her ne suretle olursa olsun tedarik ederek amacı dışında kullanan her birey bu suç açısından fail olabilir. Bu sebeple, bu suç özgü suçlardan değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkra düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Fıkra kapsamında düzenlen suç oluşturana hareketleri 3grup altında toplayabiliriz.¹⁴⁵

- 1- Alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri işaretleri; ilgili mevzuatta belirlenen şekilde temin etmesine karşın belirlenen ürünlerde kullanmaksızın bedelli veya bedelsiz olarak **yayma** hareketi,
- 2- Alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri

¹⁴⁵ ÇİLESİZ, s.418

işaretleri; kullanma veya alma hakkı olmadığı halde ilgili kurum ve kuruluşları yanıltarak sahte doküman ve evraklar kullanmak suretiyle temin etme hareketi,

3- Alkollü içkiler, metanol, alkol ve tütün mamullerinin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri işaretleri;

- amacı dışında kullanarak
- tahrif ya da taklit ederek
- ya da konulduğu üründen kaldırarak, değiştirerek ya da her ne suretle olursa olsun tedarik etmek eylemleri

bu suçun maddi unsurunu oluşturmaktadır.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Bu fiillerden biri veya birkaçının birlikte ortaya çıkması durumunda suç işlenmiş olacaktır.

f. Manevi Unsur

Bu suç kasten işlenebilir, kanunda düzenlenmediği için taksirle işlenemez.

Yayma hareketi, doğrudan veya olası kastla işlenebilirken, temin etme ve kullanma hareketleri doğrudan kastla işlenebilirler, dolayısıyla olası kastla işlenemezler.¹⁴⁶

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

¹⁴⁶ ÖZEN (Kaçakçılık), s.258

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu3/22'ye göre:

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu4/7'ye göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlara uygulanacak nitelikli halleri tezimizin 'KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER' başlığı altında ayrıntısıyla incelemiş bulunmaktayız. Nitelikli hallere ilişkin detayları bahsi geçen başlık altında irdelediğimizden, oraya atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suçta teşebbüs mümkündür.

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suçta her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleşse dahi tek suçtan ceza verilecektir.

Fıkroda belirtilen hareketlerin işlenmesi durumunda başkaca suçlar da oluşabilir. Bu ihtimalde fikri içtima hükümleri uygulanacaktır.

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

17- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/18' de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m.3/18'e göre:

“Ambalajlarında bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan ya da taklit veya yanıltıcı bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri taşıyan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri;

a) Ticari amaçla üreten, bulunduran veya nakleden,

b) Satışa arz eden veya satan,

c) Bu özelliğini bilerek ve ticari amaçla satın alan,

kişi üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, tütün mamullerinin etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin kaçak olarak yurda sokulduğunun anlaşılması hâlinde, onuncu fıkra hükmüne istinaden cezaya hükmolünür.”

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, kamu sağlığını korumaktır. Kamu sağlığı yanında ekonomik düzenin bozulması da önlenmek istenmiştir.¹⁴⁷

b. Suçun Konusu

Fıkra kapsamındaki suçun konusu, ambalajlarında damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri işaret bulunmayan ya da taklit veya yanıltıcı damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri işaretleri taşıyan alkollü içki, metanol, alkol ve tütün mamulleridir.

c. Fail

Yukarıda suç konusu olan ve özelliklerinin belirtildiği içkileri, ticari amaçla üreten, bulunduran veya nakleden, satışa arz eden veya satan, bu özelliğini bilerek ve ticari amaçla satın alanlar bu suçun faili olabilir. Dolayısıyla, bu suç özgü suç değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkroda düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Fıkra kapsamında düzenlen suçü oluşturan hareketleri şöyle sıralayabiliriz:

Ambalajlarında damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri işaret bulunmayan ya da taklit veya yanıltıcı damga, pul, hologram, etiket, bandrol ya da benzeri işaretleri taşıyan alkollü içki, metanol, alkol ve tütün mamullerini;

- satın almak,
- satmak,
- satışa sunmak
- ticari amaçla bulundurmak,

¹⁴⁷ ÖZEN(Kaçakçılık), s.264

- nakletmek
- veya üretmek
- alkollü içkileri, metanol, alkol ve tütün mamullerini kaçak olarak yurda sokmak

hareketleri bu suçun maddi unsurunu oluşturmaktadır.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Bu fiillerden biri veya birkaçının birlikte oluşması durumunda bu suç meydana gelecektir.

f. Manevi Unsur

Bu suç kasten işlenebilir, kanunda düzenlenmediği için taksirle işlenemez. Suçun oluşumunu sağlayan yukarıda bahsettiğimiz hareketlerden en az birini bilerek ve isteyerek gerçekleştirmek bu suçun oluşumunu sağlayacaktır. Fıkra kapsamındaki hareketlerin 'ticari amaç'la yapılması gerekmektedir. Eğer ticari amaç şeklindeki özel kast yoksa bu suçun oluşumundan bahsedilemeyecektir.

Örneğin, kendi ihtiyacı için tütün veya alkol mamulleri üreten, satın alan, bulunduran, taşıyan kişinin ticari bir amacı olmadığı için suçun manevi unsuru gerçekleşmiş olmaz.¹⁴⁸

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Bu suç bakımından değerlendirilecek bir nitelikli hal düzenlemesi bulunmamaktadır.

¹⁴⁸ ÇİLESİZ, s.425

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkıradaki düzenlenen suça teşebbüs mümkündür. Ancak, 'bulundurma' hareketi öğretide tartışmalıdır. Çilesiz'e ve Kılıç'a göre bu suç teşebbüse müsait değildir.¹⁴⁹ Özen'e göre, fıkrada düzenlenen suça teşebbüs, ancak söz konusu hareket kısımlara bölünebiliyorsa mümkündür.¹⁵⁰

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkıra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

Fail, fıkıra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleşse dahi tek suçtan ceza verilecektir.

Fıkıradaki belirtilen hareketlerin işlenmesi durumunda başkaca suçlar da oluşabilir. Bu ihtimalde fikri içtima hükümleri uygulanacaktır.

¹⁴⁹ KILIÇ, s.221; ÇİLESİZ, s.426

¹⁵⁰ ÖZEN (Kaçakçılık), s.276

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

18- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/20' de Düzenlenen Suç

a. Genel Olarak

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/20'ye göre:

“Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticareti yapanlar ile ticari amaçla; makaron veya yaprak sigara kâğıdını, içine kıyılmış tütün, parçalanmış tütün ya da tütün harici herhangi bir madde doldurulmuş olarak satanlara, satışı arz edenlere, bulunduran ve nakledenlere üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası verilir.”

Bu suçla korunmak istenen hukuksal değer, kamu sağlığını korumaktır. Kamu sağlığı yanında ekonomik düzenin bozulması da önlenmek istenmiştir.

b. Suçun Konusu

Bu suçun konusunu oluşturan eşya, makaron veya yaprak sigara kâğıdını, içine kıyılmış tütün, parçalanmış tütün ya da tütün harici herhangi bir madde doldurulmuş eşyadır.

c. Fail

Tütün ticareti yapanlar ile ticari amaçla; makaron veya yaprak sigara kâğıdını, içine kıyılmış tütün, parçalanmış tütün ya da tütün harici herhangi bir madde doldurulmuş olarak satan, satışı arz eden, bulunduran ve nakleden herkes bu suçu işlemiş olabilir. Bu sebeple, bu suç özgü suçlardan değildir.

d. Mağdur-Suçtan Zarar Gören

Bu fıkarda düzenlenen suçun mağduru toplumdur.

e. Maddi Unsur

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumundan yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan;

- 1- tütün ticareti yapmak
- 2- ticari amaçla, makaron veya yaprak sigara kâğıdını, içine kıyılmış tütün, parçalanmış tütün ya da tütün harici herhangi bir madde doldurulmuş olarak satmak, satışa arz etmek, bulundurmamak ve nakletmek hareketleri bu suç açısından maddi unsuru oluşturmaktadır.

Bu fıkra kapsamındaki suç oluşturan hareket birden fazla olup, ilgili suç seçimlik hareketli suç kategorisindedir. Bu fiillerden biri veya birkaçı birlikte gerçekleştirilirse bu suç işlenmiş olacaktır.

f. Manevi Unsur

Bu suç kasten işlenebilir, kanunda düzenlenmediği için taksirle işlenemez.

Ancak, suçun maddi unsurunu oluşturan hareketler ticari bir amaçla işlenebilir. Dolayısıyla, kanunun aradığı bu özel kast yoksa bu seçimlik hareketli suç da oluşmayacaktır. Fıkra kapsamındaki suç bakımından ticari amaçla hareket edilmesi gibi bir özel kast arandığından, bu suç olası kasta işlenemez.

Failin söz konusu eşyayı ticari amaçla mı yoksa kendi ihtiyacı için mi satın aldığı, bulundurduğunun ve naklettiğinin, failin sosyal ve ekonomik durumu, eşyanın cins, nevi, miktarı ve değeri gibi hususlar gözetilerek değerlendirilmelidir.¹⁵¹

g. Hukuka Aykırılık ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

Bu suç açısından uygulanacak bir hukuka uygunluk nedeni bulunmamaktadır. Kusurluluk açısından ise; fail, tehdit veya cebir altında bu suçu işlediği takdirde cezalandırılmaz. Tehdit veya cebirde bulunan kişi suçun faili olarak değerlendirilir.

¹⁵¹ ÇİLESİZ, s.432

h. Cezayı Arttıran Nitelikli Haller

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen bu suça aşağıda belirteceğimiz arttırıcı nedenler uygulanacaktır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'ye göre: *“Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır.”*

i. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

aa- Teşebbüs

Fıkroda düzenlenen suça teşebbüs mümkündür.

Somut olayda teşebbüsün varlığı TCK 35 ve 36. maddelerine göre belirlenmelidir.

Bu eylemin teşebbüs halinde kalması durumunda Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/21. maddesine göre tamamlanmış suç gibi değerlendirilir.

bb- İştirak

Fıkra kapsamındaki suça her türlü iştirak mümkündür. Bu suçta, suçun münferit olarak belirli bir kişi tarafından işlenebilmesinin yanında birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, bir çeşit örgütsel faaliyet olarak işlenmesi de mümkündür. Kişilerin suçtaki sorumlulukları noktasında faillik, azmettiren, yardım eden olmaları durumları TCK genel hükümleri kapsamında belirlenecektir.

cc- İçtima

İlgili suç bakımından zincirleme suç hükümleri de uygulanabilecektir.

Fail, fıkra metninde geçen hareketlerden birden fazlasını gerçekleşse dahi tek suçtan ceza verilecektir.

Fıkırada belirtilen hareketlerin işlenmesi durumunda başkaca suçlar da oluşabilir. Bu ihtimalde fikri içtima hükümleri uygulanacaktır.

j- Yaptırım

Bu fıkra kapsamındaki hareketlerden en az birini gerçekleştiren kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER, ETKİN PİŞMANLIK, YAPTIRIM, GÜVENLİK TEDBİRLERİ VE CEZA MUHAKEMESİNE İLİŞKİN USUL HÜKÜMLERİ

A. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA NİTELİKLİ HALLER

1- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/10'da Düzenlenen Nitelikli Hal

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m.3/10' göre:

"Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarısından iki katına kadar artırılır, ancak bu fıkranın uygulanması suretiyle verilecek ceza üç yıldan az olamaz."

Fıkra kapsamına bakıldığında, kaçakçılık konusu eşyanın cinsine göre bir nitelikli hal düzenlemesi yapılmıştır. Fıkra metninden de anlaşılacağı üzere suçun konusu olan eşyanın akaryakıt ile tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde, nitelikli hal uygulama alanı bulacaktır.¹⁵²¹⁵³

Öğretide Kılıç'a göre; fıkrada bu düzenlemeyle söz konusu eşyanın özelliği bir ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmiştir. Bu durum da bu tür eşyaların kaçakçılığını önlemeye değer verildiğini göstermektedir.¹⁵⁴

2- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3/22'de düzenlenen nitelikli hal

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/22' göre:

¹⁵² ÇİLESİZ, s.441

¹⁵³ Sanıkların kaçak olduğu anlaşılan motorini naklemeden yakalanmaları sebebiyle mahkumiyetleri yerine beraatlerine karar verilmesi.(Y.7. CD, 18.06.2012; 19126/19389), karar için bkz. ÇILDIR-DENİZHAN, s. 455

¹⁵⁴ KILIÇ, s.82

"Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır."

Eşyanın değerinin fahiş olup olmadığı nasıl belirlenecektir?

Öncelikle *"değer"* ifadesinden eşyanın gümrüklenmiş değerinin anlaşılması gerekmektedir.¹⁵⁵

Gümrüklenmiş değer, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m.2/1-b'de tanımlanmıştır. *"Uluslararası kıymet sözleşmesine göre belirlenecek; ithal eşyası için eşyanın CIF kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ifade eder."* şeklinde tanımlanmıştır.

Bize göre, bir malın fahiş olup olmadığının tespiti, Yargıtay içtihatlarına göre belirlenecek ve içtihatlarla belirlenen fahişlik sınırı geçildiğinde bu fıkra kapsamındaki nitelikli hal uygulanabilecektir.

3- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 4. Maddede Düzenlenen Nitelikli Haller

a. Suçun Örgüt Faaliyeti Kapsamında İşlenmesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/1' göre:

"Bu Kanunda tanımlanan suçların, bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza iki kat artırılır."

Örgüt, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda düzenlenmeyip Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinde düzenlenmiştir. Dolayısıyla, bir yapının örgüt olup olmadığını TCK 220. maddede geçen suçun unsurlarının oluşmasıyla değerlendirebiliriz.

Örgütün silahlı olup olmaması fıkra kapsamındaki nitelikli halin uygulanması bakımından bir farklılık arz etmemektedir.¹⁵⁶

¹⁵⁵ ÇİLESİZ, s.437

¹⁵⁶ ÖZEN (Kaçakçılık), s.286

Kaçakçılık suçlarını genel olarak organize suçlar kapsamında ele alabiliriz. Dolayısıyla kaçakçılık fiilleri bir organize suç örgütü tarafından işlenebilecektir.¹⁵⁷

Kaçakçılık suçlarının bir örgütün faaliyeti kapsamında işlenmesi halinde fail için hükmolunacak ceza iki kat arttırılacaktır. Ayrıca, TCK 220. madde kapsamında da cezai yaptırım uygulanacaktır.

b. Suçun Toplu İşlenmesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/2' göre:

“Bu Kanunda tanımlanan suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

Fıkra metninden de anlaşılacağı üzere topluluk en az üç kişiden oluşmalıdır. Ceza ehliyeti olmayanlar bu sayıya dahil değildir.¹⁵⁸

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun m. 2/1-k bendine göre Toplu suç: *“Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçu ifade eder.”* şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla kaçakçılık suçlarının toplu olarak işlenmesi için kaçakçılık suçunu oluşturan hareketlerin en az üç kişi tarafından müşterek faillik şeklinde gerçekleştirilmesi gerekir.

Kaçakçılık fiilinin örgüt faaliyeti kapsamında işlenmesi ile toplu olarak işlenmesi arasında farklılık bulunmaktadır. Bu yüzden ki kanun koyucu kaçakçılık fiillerinde arttırıcı nedenleri belirlerken bu iki kavramı ayrı fıkralarda düzenlemiştir.¹⁵⁹

Öncelikle belirtmek gerekir ki, örgütsel faaliyette önceden belli suçları işlemek amacıyla kurulmuş bir yapı şarttır, ancak toplu suçta failer arasında önceden böyle bir amaç yoktur. Örgütlü suçta suç işlendikten sonra örgütsel bağ kopmazken, toplu suçta

¹⁵⁷ AYDIN, s.267

¹⁵⁸ ÇİLESİZ, s.463; ÖZEN(Kaçakçılık), s.286

¹⁵⁹ Teşekkül halinde kaçakçılık suçundan açılan davada eylemin bireysel kaçakçılık suçunu oluşturduğunun kabulü halinde yalnızca bireysel kaçakçılık suçundan hüküm kurulması gerekir. Eylem bölünerek hem teşekkül halinde kaçakçılık suçundan beraat, hem de bireysel kaçakçılık suçundan mahkumiyet hükmü kurulamaz (Y. 7. C.D. 2010/11914 E. ve 2012/4088 K.). Karar için bkz, ÇİLESİZ, s.453

çoğunlukla suç işlendikten sonra failer arasındaki birliktelik biter. Örgütlü suçlarda süreklilik ve hiyerarşi mevcutken, toplu suçlarda süreklilik ve hiyerarşi yoktur.¹⁶⁰

c. Suçun Tüzel Kişinin Faaliyeti Çerçevesinde veya Yararına İşlenmesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/3' göre:

"Bu Kanunda tanımlanan suçların, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde veya yararına olarak işlenmesi halinde, ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur."

Tüzel kişilerin ceza ehliyetleri yoktur. Dolayısıyla tüzel kişilerin cezai sorumluluğu yoktur. Ancak, cezaların şahsiliği ilkesi gereği, tüzel kişilerin yöneticileri, temsilcilerinin cezai sorumlulukları vardır. Bunların işledikleri suçlar açısından tüzel kişi temsilcisi sorumluluk altındayken tüzel kişi açısından sadece güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

Fıkra metninde açıkça kanunda düzenlenen suçlardan bahsedildiğinden tüzel kişinin faaliyeti kapsamında kabahat oluşturan fiillerin oluşması durumunda bu arttırım nedeni uygulanamaz.¹⁶¹

Fıkra kapsamındaki arttırıcı nedenin uygulanabilmesi için;

- TCK 60. maddeye göre kanunla belirlenmiş özel izinle kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişininin olması ve
- Kaçakçılık fiillerinin bu iznin kötüye kullanılarak tüzel kişinin faaliyeti kapsamında işlenmesi gerekir.

Yukarıda bahsettiğimiz unsurların birlikte gerçekleşmesi durumunda ilgili tüzel kişiye güvenlik tedbirleri uygulanabilecektir.

¹⁶⁰ KILIÇ, s.68; AYDIN, s.274

¹⁶¹ ÇİLESİZ, s.469

d. Suçun Görevli Kişiler veya Meslek ve Sanatın Sağladığı Kolaylıktan Yararlanarak İşlenmesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/4' göre:

"Bu Kanunda tanımlanan suçların, kaçakçılık fiillerini önlemek, izlemek, araştırmak ve soruşturmakla görevli kişiler tarafından veya meslek ve sanatın sağladığı kolaylıklardan yararlanmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır."

Fıkra kapsamındaki artırıcı neden için iki grup sığfa sağıp failler ele alınmıştır. Bunlardan ilki; "kaçakçılık fiillerini önlemek, izlemek, araştırmak ve soruşturmakla görevli kişiler" dir. Bu kişiler mesleklerinin ifasını kötüye kullanarak ve kaçakçılık fiillerini daha kolay işleyebilmeleri sebebiyle bu faillere uygulanacak yaptırım ağırlaştırılmıştır.

Bu kişiler Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 19/1' de şöyle sayılmıştır:

"Mülkî amirler, Gümrük Müsteşarlığı personeli ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına bağılı personel, bu Kanunla yaptırım altına alınan fiilleri önleme, izleme ve araştırmakla yükümlüdür."

bu fıkra metninde geçen kişilerin kaçakçılık suçlarına karışması halinde cezaları yarı oranında arttırılacaktır.

İkinci grup kişiler ise meslek veya sanatlarının sağladığı kolaylıklardan yararlanarak kaçakçılık fiillerin icra eden kişilerdir. Bu kişilerin meslek ve sanatlarını kullanarak kaçakçılık suçlarını işleyip işlemediğı somut olaya göre belirlenmelidir.

Örneğın; gemi kaptanının, pilotun, şoförün¹⁶² işlediğı kaçakçılık suçunda meslek ve sanatlarının sağladığı kolaylıktan yararlanılarak fiilin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğı olayın özelliğine, işleniş şekline göre belirlenmelidir.¹⁶³

¹⁶² Sanığın mesleğinin şoförlük olmasının tek başına suçun işlenmesinde kolaylık sağlayan bir durum olmadığı gözetilmeden ve şoförlük mesleğinin atılı suçun işlenmesinde sanığa ne şekilde kolaylık

e. Suçun Belgede Sahtecilik Yapılarak İşlenmesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/5' göre:

“Bu Kanunda tanımlanan suçların, belgede sahtecilik yapılarak işlenmesi halinde, ayrıca bu suçtan dolayı da cezaya hükmolunur.”

Bu fıkra kapsamında kaçakçılık suçları için herhangi bir ağırlaştırıcı neden düzenlenmemiştir. Fıkra kapsamında TCK m. 212'deki *“Sahte resmi veya özel belgenin bir başka suçun işlenmesi sırasında kullanılması halinde hem sahtecilik hem de ilgili suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükmolunur.”* düzenlemesine paralel olarak düzenlenmiştir.

Doktrinde Özen'e göre; fıkroda ağırlaştırıcı bir neden düzenlenmemiş olup bir tür içtima düzenlenmiştir. Nitelikli haller başlığı altında düzenlenmesi sistematik açıdan isabetsizdir.¹⁶⁴

Fıkra kapsamında belgede sahtecilik için herhangi bir ayırım yapılmadığından resmi evrakta sahtecilik ya da özel evrakta sahtecilik yapılarak gerçekleştirilmesi arasında bir fark bulunmamaktadır.

f. Suçun Devlet ve Kamu Güvenliği Aleyhine İşlenmesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/7' göre:

“Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşyanın, Devletin siyasî, iktisadî veya askerî güvenliğini bozacak ya da çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, verilecek hapis cezası on yıldan az olamaz.”

Fıkroda korunmak istenen amaç, devlet güvenliğini, toplum sağlığının önemli görülmesi ve bu sebeple bu düzeni bozacak kaçakçılık fiillerini engellemektir.¹⁶⁵

sağladığı da açıklanmadan 5607 sayılı Yasanın 4/4. maddesi uyarınca cezada artırım yapılması.. (Y.7.C.D. 2015/24052 E., 2019/35768 K.) karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/pf/sorgula.xhtml>, Ziyaret Tarihi 12.12.2019

¹⁶³ ÇİLESİZ, s.471

¹⁶⁴ ÖZEN (Kaçakçılık), s.290

¹⁶⁵ AYDIN, s.279; ÖZEN (Kaçakçılık), s.291

Kaçakçılık suçunda kullanılan eşyanın fıkra kapsamındaki eşya olabilmesi için;

Devletin;

- siyasî,
- iktisadî,
- askerî güvenliğini bozacak nitelikte

ya da

- çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması gerekir.

Eşyanın bu sayılan kriterlerinden herhangi birini taşıması yeterlidir, fıkra kapsamında düzenlenen güvenliğin bozulması şart değildir.

Fail veya faillerin yukarıda bahsettiğimiz eşyalardan herhangi birisini kaçakçılık suçunda kullanması yeterlidir. Birden fazlasını gerçekleştirmesi gerekmez.

Fıkra kapsamındaki tehlikenin var olabilmesi için

"çok büyük çapta bir kaçakçılığın yapılması, bunun neticesinde faraza komşu bir ülke ile hasmane hareketlere girişilmesi, paranın alım gücünü kaybetmesi, yerli sanayide bir gerileme görülmesi, ordu için faydalı olan bazı malzemenin yurtdışına kaçırılması neticesinde askeri gücün sarsılması, belirli bir bölgede kaçakçılarla güvenlik kuvvetleri arasında büyük bir çatışma çıkması sebebiyle o bölgede asayişin sarsıntı geçirmesi"¹⁶⁶

gibi durumların oluşması icap etmektedir.

g. Kaçak Akaryakıt Satışının, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. Maddesinin 14. Fıkrasında Belirtildiği Şekilde Sabit ya da Seyyar Tank, Düzenek veya Ekipman Kullanılarak Gerçekleştirilmesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/8' göre:

¹⁶⁶ KILIÇ, s.80

"Kaçak akaryakıt satışının, 3 üncü maddenin on dördüncü fıkrasında belirtildiği şekilde sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipman kullanılarak gerçekleştirilmesi halinde verilecek cezalar iki kat artırılır."

Fıkra metninden de anlaşıldığı üzere bu artırım nedeni ile Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/14'te düzenlenen suç ilişkilidir. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/14'e göre Kaçak akaryakıt veya sahte ulusal marker elde etmeye, satmaya ya da herhangi bir piyasa faaliyetine konu etmeye yarayacak şekilde lisansa esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere aykırı olarak sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipman bulundurulması suçun oluşumu için yeterlidir.

Ancak Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 4/8'deki arttırıcı nedenin uygulanabilmesi için kaçak akaryakıt satışının Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/14'te belirtilen şekilde sabit ya da seyyar tank, düzenek veya ekipman kullanılarak gerçekleştirilmesi durumunda uygulanabilecektir.

Yargıtay bir kararında bu ayrıma değinmiştir.¹⁶⁷

B. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA ETKİN PİŞMANLIK

"Etkin pişmanlık suçun bütün unsurlarıyla tamamlanmasının ardından failin pişmanlık gösteren bazı hareketlerde bulunması durumunda, pişmanlığına ilişkin bu hareketlerinin neticesinde kendisine ceza verilmemesini veya cezasında indirim yapılmasını sağlayan kurumu ifade etmektedir."¹⁶⁸¹⁶⁹

¹⁶⁷ 5607 sayılı Yasa'nın 4/8. fıkrasının uygulanabilmesi için, kanun koyucu "... 3'üncü maddenin 14. fıkrasında belirtildiği şekilde sabit yada seyyar tank, düzenek veya ekipman kullanılarak..." demek suretiyle 5607 sayılı Yasa'nın 3/14. fıkrasına atıfta bulunmuştur.5607 sayılı Yasa'nın 3/14. madde fıkrasında tanımlanan suçun konusunu oluşturan eşya, ...'ndan alınan izin belgesine (lisansa) esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere aykırı olarak yapılan ya da bulundurulan sabit veya seyyar tank, düzenek yahut ekipmanlardır.5607 sayılı Yasa'nın 4/8. madde fıkrasının uygulanabilmesi için 5607 sayılı Yasa'nın 3/14. madde fıkrasına atıfta bulunulması cihetiyle, ...'ndan alınan izin belgesine (lisansa) esas teşkil eden belgelerde belirlenenlere aykırı olarak yapılan ya da bulundurulan sabit veya seyyar tank, düzenek yahut ekipmanlar kullanılarak kaçak akaryakıt satışının gerçekleştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Yukarıda açıklanan nedenlerle...'ndan alınmış bir izin belgesi (ruhsatı) bulunmayan ve atıl durumda bulunan bir akaryakıt istasyonundan kaçak akaryakıt satan sanık hakkında 5607 sayılı Yasa'nın 4/8. madde fıkrası gereğince artırım yapılamayacağı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi, (Yargıtay 7. Ceza Dairesi 2015/2661 Esas ve 2015/ 14155 Karar) karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, ziyaret tarihi 13.12.2019

¹⁶⁸ AYDIN, s.280

Etkin pişmanlık suçun tamamlanmasından sonra ve uğranılana zararı telafi etme şartına bağlı olarak gerçekleşir.¹⁷⁰

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 5. maddesinde etkin pişmanlık hükümlerine yer verilmiştir. Maddede kanunun tamamı değil sadece 3. maddede tanımlanan suçlar kapsama alınmıştır. Diğer hallerde TCK 'da yer alan etkin pişmanlık hükümleri uygulanacaktır.¹⁷¹

Maddenin bütünü dikkate alındığında, etkin pişmanlık kurumunun amacının; kaçakçılık suçlarının ortaya çıkarılması, faillerinin yakalanması ile kaçak eşyanın ele geçirilmesinin sağlanmasının yanı sıra suçla ortaya çıkan kayıpların telafisi suretiyle hukuk düzeninin yeniden tesisi ve pişmanlık duyan failin, bu pişmanlığını ödüllendirmek suretiyle bu türlü hareketlerin teşvik edilmesini sağlamak olduğu söylenebilir.¹⁷²

Madde düzenlemesine bakıldığında failin pişmanlığının üç kategoride değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Biz de bu düzenlemeye paralel olarak üç başlık altında etkin pişmanlık hükümlerini inceleme konusu yapacağız.

1- Failin Resmi Makamlar Tarafından Haber Alınmadan Önce Etkin Pişmanlık Göstermesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 5/1 1. cümleye göre:

"3 üncü maddede tanımlanan suçlardan birine iştirak etmiş olan kişi; resmi makamlar tarafından haber alınmadan önce, fiili, diğer failleri ve kaçak eşyanın saklandığı yerleri merciine haber verirse, verilen bilginin, faillerin yakalanmasını veya kaçak eşyanın ele geçirilmesini sağlaması halinde cezalandırılmaz."

¹⁶⁹ Etkin Pişmanlığın unsurları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. BABA, Yasemin, Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık, İstanbul 2013, s.33 vd.; BAKİ, Ensar, Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, Yıl 2016 Sayı 2, s.42 vd.; GÖDEKLİ, Mehmet, Türk Ceza Öğretisi ve Uygulamasında Etkin Pişmanlık, TAAD, Ocak 2007 Sayı 29, s. 294 vd.

¹⁷⁰ BAYRAKLI, Hasan Hüseyin, Pişmanlık ve Islah Hükümleri Karşısında Vergi Kaçakçılık Suçlarının Konumu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Temmuz 2017- Sayı 31, s. 52

¹⁷¹ SÖNMEZ, s. 168

¹⁷² GEDİK, Doğan, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda Etkin Pişmanlık, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Sayı: 159, Kasım 2019, s. 2134

Fail açısından fıkra kapsamında şartları belirtilen kriterler sağlandığında etkin pişmanlık hükmü gereğince ceza verilmeyecektir. Dolayısıyla fıkra da bir nevi şahsi cezasızlık sebebi düzenlenmiştir.

Faile ceza verilememesi için iki koşul aranmıştır. Bunlar;

a) Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 3 üncü maddede tanımlanan suçlardan birine iştirak etmiş olan kişi; fiili, diğer failleri ve kaçak eşyanın saklandığı yerleri resmî makamlar tarafından haber alınmadan önce, merciine haber vermesi gerekir.

Burada illa toplu bir kaçakçılık suçuna mı iştirak edilmesi gerekir, yoksa münferiden işlenen kaçakçılık suçlarında da bu etkin pişmanlık hükmü uygulanabilir mi?

Bu husus doktrinde tartışmalıdır. Aydın'a göre; fıkra lafzına bakıldığında iştirak halinde işlenen suçlardan dolayı etkin pişmanlık hükmü uygulanacaktır. Ancak, lehe hükümlerde kıyas uygulama mümkün olduğundan 5. maddenin 2. fıkrasında düzenlenen hüküm kıyasen uygulanarak münferiden işlenen suçlarda da etkin pişmanlık hükümleri uygulanmalıdır.¹⁷³

Özen'e göre; Fıkra metninde "iştirak etmiş olan kişi" ibaresi bulunduğu kanunun 5. maddesinin 1. fıkrasına göre yalnızca toplu işlenen kaçakçılık suçlarında etkin pişmanlık hükümleri uygulanmalıdır. Ancak bu düzenleme eleştiriye açık olup, etkin pişmanlığın mantığı ve felsefesine uymamaktadır.¹⁷⁴

Çilesiz'e göre; münferiden yani bir şahsın işlemiş olduğu kaçakçılık suçlarında bu hüküm uygulanamaz. Çünkü, bu düzenlemenin sebebi, bu suçun iştirak halinde işlendiği durumlarda şeriklerin ve suç konusu eşyaların yakalanmasının sağlanmasıdır.¹⁷⁵

Bize göre; her ne kadar fıkra lafzında açıkça toplu kaçakçılık suçları kastedilse de, bir şahsın işlediği suçlarda da etkin pişmanlık hükmü uygulanmalıdır. Keza, kanun koyucu pek çok suçta olduğu gibi kaçakçılık suçlarında da etkin pişmanlık indirimi öngörmüştür. Kanun koyucu suç düzenlemelerinde bu tür indirim ve cezasızlık durumları düzenleyerek suçla ortaya çıkan zararı telafi ederek suçun millete ve hukuk düzenine vermiş olduğu zararın giderilmesini sağlamakta veya suç işlenmeden önce yapılacak ihbarla hukuk düzenine veya topluma hiçbir zarar verilmemesini temin

¹⁷³ AYDIN, s.282

¹⁷⁴ ÖZEN(Kaçakçılık), s.298

¹⁷⁵ ÇİLESİZ, s.489

etmeye çalışmaktadır. Dolayısıyla, etkin pişmanlık hükümlerinin sadece toplu işlenen suçlarda uygulanması etkin pişmanlık hükümlerinin mantığına ve felsefesine aykırıdır.

Fıkra da geçen resmi makamlar tabirinden, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 19. maddede belirtilen Mülkî amirler, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Müsteşarlığı personeli anlaşılmalıdır. Çilesiz' e göre; Savcılıklar, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 19. maddede belirtilen makamlar ile mahalle ve köy muhtarlığı da ihbar yapılabilecek merciiler arasındadır.¹⁷⁶

Ayrıca, fail yukarıda bahsi geçen makamlardan en az birine suçu, diğer suça karışanları ve suça konu kaçak eşyanın yerini ihbar etmek zorundadır. İhbar herhangi bir şekle tabi değildir, yazılı, sözlü, mail vb. yollarla yapılabilir.

Fıkra metninden de anlaşılacağı üzere, etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, yukarıda sayılan mercilerden herhangi birinin kaçakçılık fiilini haber almaması gerekmektedir.

b) Etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için bir diğer şart da fail tarafından verilen bilgilerin, suç konusu kaçak eşyanın ele geçirilmesini ya da failerin yakalanmasını sağlaması gerekir.

Burada vurgulanmak istenen, failin tüm samimiyetiyle suçun diğer faillerinin yakalanmasını sağlaması veya suç konusu kaçak eşyaların ele geçirilmesi konusunda adli mercilere yardımcı olmasıdır.

Failin verdiği bilgilerin eksik veya hatalı olması durumunda etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanması söz konusu olmaz. Ancak, failin tüm samimiyetiyle diğer faillerinin yakalanmasını sağlaması veya suç konusu kaçak eşyaların ele geçirilmesi konusunda adli mercilere yardımcı olmasına rağmen, failerin yakalanmamış veya suç konusunun ele geçirilmemiş olması durumunda kanaatimizce yine etkin pişmanlık hükümleri uygulanmalıdır.

Fail açısından şeriklerin yakalanmasının veya suç konusu kaçak eşyanın ele geçirilmesinin birlikte sağlanmış olması aranmamaktadır. Keza, fıkra metninde "veya"

¹⁷⁶ ÇİLESİZ, s.487

bağlacıyla bu ayırım netleştirilmiştir. Örneğin, failin verdiği bilgilere göre, suç konusu eşya ele geçirilmişken diğer failer yakalanamamış olabilir bunun etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması konusunda bir öneminin olmadığını düşünüyoruz.

2- Failin Resmi Makamlar Tarafından Haber Alındıktan Sonra Etkin Pişmanlık Göstermesi

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 5/1 2. cümleye göre: *“Haber alındıktan sonra failin bütünüyle ortaya çıkmasına hizmet ve yardım eden kişiye verilecek ceza üçte iki oranında indirilir.”*

Kanun koyucunun burada failin adalete yardımcı olma arzusunu geri çevirmediğini görmekteyiz. İlgili merciler kaçakçılık suçunu öğrendiklerinden itibaren re'sen harekete geçip suça iştirak edenleri yakalama ve suç konusu eşyayı ele geçirme konusunda girişimde bulunacaklardır. Ancak, fail burada tüm samimiyetiyle failin bütünüyle ortaya çıkmasına hizmet ve yardım edecektir.

Failin resmi merciler tarafından haber alındıktan sonra etkin pişmanlıktan yararlanmak istemesi halinde, verilecek cezada üçte iki oranında indirilecektir. Burada artık bir cezasızlık hali değil cezada indirim söz konusudur.¹⁷⁷

3-Failin Soruşturma Evresinin Sonuna Kadar Etkin Pişmanlık Göstermesi Hali

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 5/2'ye göre:

"Yedinci fıkrası hariç, 3 üncü maddede tanımlanan suçlardan birini işlemiş olan kişi, etkin pişmanlık göstererek, soruşturma evresi sona erinceye kadar suç konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar parayı Devlet Hazinesine ödediği takdirde, hakkında, bu Kanunda tanımlanan kaçakçılık suçlarından dolayı verilecek ceza yarı oranında indirilir. Bu fıkra hükmü, mükerrirler hakkında veya suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde uygulanmaz."

¹⁷⁷ KILIÇ, s.87

Failin ilgili fıkra kapsamındaki etkin pişmanlık indiriminden faydalanabilmesi için;

- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nu yedinci fıkrası hariç, 3 üncü maddede belirtilen suçlardan birini işlemesi
- Devlet Hazinesine, soruşturma sonuçlanıncaya kadar suç konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar parayı ödemesi gerekir,
- Ayrıca, mükerrir olmaması,
- Suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmemesi gerekir.

Bu şartların hepsinin bir arada olması gerekmektedir. Bu şartların hepsini sağlayan fail hakkında verilecek ceza yarı oranında indirilecektir.¹⁷⁸

C. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA YAPTIRIM

1- Hapis Cezaları

Kaçakçılık suçları açısından 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda suçların yaptırımı olarak hapis ve adli para cezaları öngörülmüştür.

Türk Ceza Kanunu'nda hapis cezaları süreli hapis, müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet cezaları olarak düzenlenmişken Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda yer alan suçlar bakımından süreli hapis cezaları öngörülmüştür.¹⁷⁹

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu çerçevesinde işlenen suçların cezalarının 1 yılın altında olması halinde TCK 50. maddesine göre kısa süreli hapis cezaları seçenek yaptırımlara çevrilebilecektir.

Yine, şartlarının bulunması halinde Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu çerçevesinde işlenen suçların cezalarının 2 yılın altında olması halinde TCK 51. maddeye göre

¹⁷⁸ 5607 sayılı Kanunun 5/2 maddesine göre etkin pişmanlık göstererek, soruşturma evresi sona erinceye kadar suç konusu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı kadar parayı Devlet Hazinesine ödeyen sanığa kaçakçılık suçlarından dolayı verilecek ceza yarı oranında indirilir. Davanın düşmesine karar verilemez.(Y. 7. C.D. 2011/12516 E. ve 2013/259 K.) Karar için bkz. ÇİLESİZ, s.218

¹⁷⁹ AYDIN, s.284

ertelenebileceği gibi şartlarının bulunması halinde CMK 231. maddesine göre Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması müessesesi de uygulanabilir.

2- Adli Para Cezaları

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu çerçevesinde işlenen suçların cezalarından bir tanesi de adli para cezalarıdır. Kanun kapsamında düzenlenen suçların cezaları açısından hapis cezalı ve adli para cezası birlikte öngörülmüştür. Dolayısıyla, burada düzenlenmiş adli para cezaları seçenek yaptırım olarak değil de hapis cezası ile müştereken uygulanması gereken adli para cezası olarak düzenlenmiştir.

Kaçakçılık suçlarında hakim, Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu çerçevesinde işlenen suçun metninde belirtilen alt ve üst sınırlara göre, olayın oluş şekli, suçun yarattığı etki, failin durumu gibi etkenleri de değerlendirerek adli para cezası miktarını takdiren belirleyecektir.

D. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA ARAMA VE ELKOYMA¹⁸⁰

Arama, şüpheli veya sanığın yakalanması ya da suç delili olabilecek bir nesnenin ortaya çıkartılması amacıyla; konut, kapalı alan, kişi üzeri veya eşya içinde yapılan araştırma işlemidir.¹⁸¹

Elkoyma, Ceza muhakemesinde delil olabilecek veya müsadere edilebilecek bir malvarlığı değeri üzerinde zilyedin sahip olduğu tasarruf yetkisinin kaldırılmasıdır.¹⁸²

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu çerçevesinde işlenen suçlara ilişkin arama ve elkoymaya tedbirleri Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda 3 fıkra kapsamında ele alınmıştır. Bu 3 fıkrayı ayrı ayrı ele almayı daha uygun buluyoruz.

¹⁸⁰ 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenen muhakeme usulleri için bkz. KARAKAŞ, Birsen, Türk Hukukunda Gümrük Kaçakçılığı Suçları, Turhan Kitabevi, Ankara 2004, s. 47 vd.

¹⁸¹ ÖZEN, Mustafa, Ceza Muhakemesi Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 463

¹⁸² ŞAHİN, Cumhur, Ceza Muhakemesi Hukuku-1, Seçkin Hukuk, Ankara 2019, s. 336

1- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 9/1'de Düzenlenen Arama ve Elkoyma

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 9/1'e göre:

"Kaçak eşya, her türlü silâh, mühimmat, patlayıcı ve uyuşturucu maddelerin bulunduğu şüphelenen her türlü kap, ambalaj veya taşımaya yarayan diğer araçlar ile kişilerin üzerlerinde yapılacak arama ve elkoymalar, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca yerine getirilir."

Bu fıkra kapsamında yapılacak arama¹⁸³ ve elkoyma¹⁸⁴ işlemlerinde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Ancak, buradaki arama ve elkoyma tedbirleri önleyici (kolluk) arama ve elkoyması mı yoksa adli arama ve elkoyma mı olduğu hususuna değinmek gerekir.

Fıkra kapsamındaki düzenlemeye bakıldığında yapılacak arama ve elkoymanın 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre uygulanacağı düzenlenmiştir. Ceza Muhakemesi Kanununda yalnızca adli arama ve elkoyma düzenlendiğinden ve inceleme konusu fıkra da bu hükümlere atıf da bulunduğundan yapılacak arama ve elkoymaların adli arama ve elkoyma nitelikte olduğu düşünülmelidir.¹⁸⁵

2- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 9/2'de Düzenlenen Arama ve Elkoyma

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 9/2'e göre:

¹⁸³ 'Arama' geniş bilgi için bkz, ÖZEN, Mustafa, Ceza Muhakemesi Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 463 vd.; ŞAHİN, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Hukuku-1, Seçkin Hukuk, Ankara 2019, s. 326 vd.; YURTCAN, Erdener, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Seçkin Hukuk, Ankara 2019, s. 333 vd.; ÖZTÜRK, Bahri - TEZCAN, Durmuş- ERDEM, Mustafa Ruhan - SIRMA GEZER, Özge - F. SAYGILAR KIRIT, Yasemin - ÖZAYDIN, Özlem - ALAN AKCAN, Esra - ERDEN TÜTÜNCÜ, Efser, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2016, Seçkin Hukuk, s. 492 vd.

¹⁸⁴ 'Elkoyma' geniş bilgi için bkz, ÖZEN, Mustafa, Ceza Muhakemesi Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 490 vd.; ŞAHİN, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Hukuku-1, Seçkin Hukuk, Ankara 2019, s. 336 vd.; YURTCAN, Erdener, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Seçkin Hukuk, Ankara 2019, s. 356 vd.; ÖZTÜRK, Bahri - TEZCAN, Durmuş- ERDEM, Mustafa Ruhan - SIRMA GEZER, Özge - F. SAYGILAR KIRIT, Yasemin - ÖZAYDIN, Özlem - ALAN AKCAN, Esra - ERDEN TÜTÜNCÜ, Efser, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara 2016, Seçkin Hukuk, s. 508 vd.

¹⁸⁵ ÖZEN, s.310

“Gümrük salonları ve gümrük kapılarında kaçak eşya sakladığından kuşkulanan kişilerin üzeri, eşyası, yükleri ve araçları gümrük kontrolü amacıyla gümrük görevlilerince aranabilir. Yapılan arama sonucunda tespit edilen kaçak eşyaya derhal elkonulur.”

bu fıkra kapsamında düzenlenmiş arama ve elkoymanın adli mi yoksa önleyici kolluk arama ve elkoyması mı olduğu doktrinde tartışmalıdır.

Çilesiz¹⁸⁶ ve Aydın'a¹⁸⁷ göre; her ne kadar Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 9. maddesinin 2. ve 3. fıkralarında düzenlenmiş arama ve elkoyma tedbirleri için 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine atıfta bulunulmasa da, metnin lafzı ve sistematigi gereğince bu fıkralarda düzenlenen arama ve elkoyma tedbirleri için de 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanmalıdır.

Özen'e¹⁸⁸ göre; Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 9. maddesinin 2. ve 3. fıkralarında düzenlenmiş arama ve elkoyma tedbirleri önleyici (kolluk) arama ve elkoyması niteliğindedir. Keza, fıkralardaki genel anlama bakıldığında, arama ve elkoymanın bir suçun soruşturulması veya kovuşturulması kapsamında olmayıp, ani gelişen önleyici niteliği ağır basan şüphe üzerine yapılacağı öngörülmüştür.

3- Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu 9/3'de Düzenlenen Arama ve Elkoyma

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 9/3'e göre:

"Gümrük bölgesine, Gümrük Kanunu gereğince belirlenen kapı ve yollardan başka yerlerden girmek, çıkmak veya geçmek yasaktır. Bu yerlerde rastlanacak kişi ve her nevi taşıma araçları yetkili memurlar tarafından durdurulur ve kişilerin eşya, yük ve üzerleri ile varsa taşıma araçları aranır. Yapılan arama sonucunda tespit edilen kaçak eşyaya derhal elkonulur."

Bu fıkra kapsamında düzenlenen arama ve elkoyma tedbirleri önleyici (kolluk) arama ve elkoyması mı yoksa adli arama ve elkoyma mı olduğu hususuna ilişkin "*Kaçakçılıkla*

¹⁸⁶ ÇİLESİZ, s.530

¹⁸⁷ AYDIN, s.301

¹⁸⁸ ÖZEN (Kaçakçılık), s.312

Mücadele Kanunu 9/2'de düzenlenen arama ve elkoyma" başlığı altındaki açıklamalarımıza atıfta bulunmakla yetiniyoruz.

4- Kaçak Eşya Naklinde Kullanılan Taşıta Elkoyma ve Alıkoyma

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 10/1'e göre:“Bu Kanunda tanımlanan suçların işlenmesinde kullanılan taşıtlara, Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre elkonulur.”

Kaçakçılık suçunda kullanılan taşıma araçlarına sicillerine şerh konularak elkoyma işlemi yapılır. Keza, ilgili fıkrada elkoyma işlemi için Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesine atıfta bulunulmuştur.¹⁸⁹

Ceza Muhakemesi Kanununun 128. maddesine göre; haklarında el koyma kararı verilen hava, deniz ve kara araçlarına uygulanacak işlem taşıtın gümrüğe teslimi veya fiili olarak taşıta el konulması değil kayıtlı olduğu sicile şerh düşmek suretiyle gerçekleştirilen hukuki bir işlemdir.¹⁹⁰

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 10. maddesinin 2. fıkrasında ise kaçak eşya naklinde kullanılan aracın alıkonulması düzenlenmiştir. Burada sicile şerh düşülerek değil de fiili olarak araca elkonulması durumu söz konusudur.¹⁹¹

Kaçak eşyanın naklinde kullanılan aracın alıkonulması için;

- Türkiye’de sicile kayıtlı olmaması
- Kaçak eşyanın, fiilin ortaya çıkmasını engelleyecek ya da suçun işlenmesini kolaylaştıracak biçimde özel hazırlanmış gizli tertibat içerisinde taşınmış veya saklanması,
- Kovuşturma ve soruşturma sürerken tekrardan kaçakçılık suçunun işlenmesinde kullanılması,

¹⁸⁹ Geniş bilgi için bkz, YURTCAN, Erdener, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Seçkin Hukuk, Ankara 2019, s.361

¹⁹⁰ KILIÇ, s.259

¹⁹¹ 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda kaçak eşya naklinde kullanılan taşıtın alıkonulması için bkz. ALBAYRAK, Mustafa, Türkiye Barolar Birliği Dergisi Yıl:17, sayı:53, Temmuz-Ağustos 2004, s. 223

hallerinin birinin mevcut olması gerekmektedir.¹⁹² Kaçak eşya naklinde kullanılan araç bu hallerden en az birinin gerçekleşmesi halinde gümrük idaresince alıkonulacaktır.

Araç sahibi, 30 gün içinde aracın değeri kadar teminatı (hava ve demiryolu taşıtları ile sigortasız taşıtlarda ise piyasa değeri, deniz taşıtlarında, makine ve tekne sigortasına esas olan değer; kara taşıtlarında kasko değeri) gümrük idaresine ödemesi durumunda araç sahibine iade edilecektir. Aksi durumda, araç sahibi aracın değeri kadar teminatı süresinde yatırmazsa tasfiye idaresi tarafından kovuşturma ve soruşturmanın sonucu beklenmeden derhal tasfiye edilir.

E. KAÇAKÇILIK SUÇLARINDA MÜSADERE

Müsadere, bir suçun işlenmesi sonrasında suç işlenirken kullanılmış eşya veya suç işlenmesi suretiyle elde edilmiş malvarlığının mülkiyetinin devlete geçirilmesi şeklinde tanımlanabilir. Yine, başka bir deyimle müsadere, haksız fiil veya işlemler sonucunda kamu gücü kullanılarak yasal bir hakkın veya yetkinin yerine getirilmesidir.¹⁹³

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 13/1 - 1. Cümleye göre;

“Bu Kanunda tanımlanan suçlarla ilgili olarak 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun eşya ve kazanç müsaderesine ilişkin hükümleri uygulanır.”

Görüldüğü üzere, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenmiş olan suçlar bakımından da genel kanun olan Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Türk Ceza Kanunu'nun 54. maddesinde eşya müsaderesi düzenlenmiştir.^{194,195} Türk Ceza Kanunu'nun 55. maddesinde ise kazanç müsaderesi düzenlenmiştir.¹⁹⁶

¹⁹² SÖNMEZ, s. 242

¹⁹³ DÜLGER İbrahim, Türk Ceza Hukukunda Müsadere, Konya 2009, s.17

¹⁹⁴ “Eşya müsaderesi

Madde 54- (1) İyiniyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlak açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir (**Ek cümle: 24/11/2016-6763/11 md.**). Eşyanın üzerinde iyiniyetli üçüncü kişiler lehine tesis edilmiş sınırlı ayni hakkın bulunması hâlinde müsadere kararı, bu hak saklı kalmak şartıyla verilir.

Müsadere Türk Ceza hukuku sistematğine göre güvenlik tedbiridir. Müsadere şartlarının oluşması için öncelikle bir suçun varlığı gereklidir. Ancak, müsadere hükümlerinin uygulanması için failin cezalandırılması gerekmez. Failin cezalandırılmaması müsadereye engel değildir.¹⁹⁷

Özel yasalarda düzenlenen müsadere hükümleri ya kaldırılmış ya da açık veya örtülü olarak TCK'ya atf yapılarak müsadereyle ilgili birlik sağlanmıştır.¹⁹⁸

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 13/1 - 2. cümlesinde taşıma aracının müsadere eşyanın taşınmasında bilerek kullanılması veya kullanılmaya teşebbüs edilmesi durumunda uygulanabileceği düzenlenmiştir.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 13/1 - 2. cümlesi vd. göre: “Ancak kaçak eşya taşınmasında bilerek kullanılan veya kullanılmaya teşebbüs edilen her türlü taşıma aracının müsadere edilebilmesi için aşağıdaki koşullardan birinin gerçekleşmesi gerekir:

(2) Birinci fıkra kapsamına giren eşyanın, ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir surette imkansız kılınması halinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsadere kararına karar verilir.

(3) Suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suça nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında, müsadere hükmüyle cezalandırılabilir.

(4) Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşya, müsadere edilir.

(5) Bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsadere edilmesi gerektiğinde, tümüne zarar verilmeksizin bu kısmı ayırmak olanaklı ise, sadece bu kısmın müsadere kararına karar verilir.

(6) Birden fazla kişinin paydaş olduğu eşya ile ilgili olarak, sadece suça iştirak eden kişinin payının müsadere hükmüne hükmolunur.”

¹⁹⁵ Suça konu kaçak eşyanın 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 13/1. maddesi delaletiyle TCK'nın 54. maddesi gereğince müsadere gerekir (Y. 7. C. D. 2005/279 E. ve 2008/943 K.). Karar için bkz. ÇİLESİZ, s.627

¹⁹⁶ *Kazanç müsadere*

“**Madde 55-** (1) Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsadere kararına karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.

(2) Müsadere konusu eşya veya maddi menfaatlere elkonulmadığı veya bunların merciiine teslim edilmediği hallerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsadere hükmüne hükmolunur.

(3) (**Ek: 26/6/2009 – 5918/2 md.**) Bu madde kapsamına giren eşyanın müsadere edilebilmesi için, eşyayı sonradan iktisap eden kişinin 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun iyiniyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir.”

¹⁹⁷ Hakeri, s.599

¹⁹⁸ GEDİK, Doğan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Müsadere, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, s. 114

- a) Kaçak eşyanın, suçun işlenmesini kolaylaştıracak veya fiilin ortaya çıkmasını engelleyecek şekilde özel olarak hazırlanmış gizli tertibat içerisinde saklanmış veya taşınmış olması.
- b) Kaçak eşyanın, taşıma aracı yüküne göre miktar veya hacim bakımından tamamını veya ağırlıklı bölümünü oluşturması veya naklinin, bu aracın kullanılmasını gerekli kılması.
- c) Taşıma aracındaki kaçak eşyanın, Türkiye'ye girmesi veya Türkiye'den çıkması yasak veya toplum veya çevre sağlığı açısından zararlı maddelerden olması.”

Kaçakçılık suçunun oluşmasını sağlayan suça konu eşyanın taşınmasında kullanılan taşıtın müsaderesi için yukarıda arz ettiğimiz şartlardan en az birisinin bulunması gerekmektedir.

TCK'nın, 54. maddesinin 1. fıkrasına göre bir suçun işlenmesinde kullanılan, suç işlenmesine tahsis edilen veya suçtan meydana gelen malvarlığının müsadere edilebilmesi için bu eşyaların iyi niyetli üçüncü kişilere ait olmaması gerekir. Bu hususun Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki kaçakçılık yapılan taşıma aracının müsadere edilmesinde de uygulanması gerekmektedir.¹⁹⁹

TCK'nın, m. 54/1'de iyi niyetli üçüncü kişilerin korunması TCK'nın, m. 54/ 3'te ise orantılılık ilkesi düzenlenmiştir, bu ilkeler hukukun genel ilkeleri olduğundan bahsi geçen ilkeler Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nda düzenlenmese de uygulanabilecektir.²⁰⁰

Yargıtay bir kararında 600 karton sigara ve 40 kg çayın taşındığı aracın müsaderesinin orantılılık ilkesine aykırı olmayacağını belirtmiştir.²⁰¹

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 13/2. fıkrasına göre fail hakkında cezaya hükümlenmemesi veya kamu davasının düşmesine, etkin pişmanlık hükümleri

¹⁹⁹ ÇİLESİZ, s.588

²⁰⁰ ÖZEN (Kaçakçılık), s.306

²⁰¹ Gümrük kaçağı 600 karton sigara ve 40 kg çayın ele geçirildiği olayda... dava konusu eşyanın, taşıma aracının yüküne göre miktar ve hacim bakımından ağırlıklı bölümünü oluşturduğu ve kaçak eşyanın değerine nazaran nakilde kullanılan aracın müsaderesinin hakkaniyete de aykırı olmayacağından, suç tarihinde yürürlükte bulunan 5607 sayılı yasanın 13/1-b maddesinde belirtilen şartın olayda gerçekleştiği gözetilerek nakil aracın müsaderesine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde aracın iadesine karar verilmesi (Yargıtay 7. Ceza Dairesi 2014/6753 E. ve 2015/1154 K.) karar için bkz. ÖZEN(Kaçakçılık), s.306

nedeniyle karar verilmesi halinde de suç eşyasının taşındığı nakil aracının müsadere edilebileceği belirtilmiştir.

Yine, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu m. 3/21'e göre suç tamamlanmayıp teşebbüste kalsa bile cezalandırılma yoluna gidildiğinden, kaçakçılık suçu teşebbüs aşamasında kalmışsa şartları oluşmuş ise müsadere hükümleri uygulanabilecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KAÇAKÇILIK KABAHTLERİ

A. GENEL OLARAK

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu değişmeden önce kaçakçılık suçları ve kabahatleri birlikte düzenlenmişti. 6455 sayılı yasayla, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan kabahatler 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılmıştır.

Tezimizde tüm kaçakçılık kabahatleri inceleme konusu edilmeyip, yalnızca daha önceden 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan, ancak değişlikle 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılan kabahat fiilleri sınırlı olarak inceleme konusu yapılmıştır.

1- Gümrük Kanununun 235/1. Maddesinin a ve b Bentlerinde Düzenlenen Kabahatler

a. Genel Olarak

Gümrük Kanunu 235. maddesine göre;

"1. Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ithalinin yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin dört katı idari para cezası verilir.

b) (a) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına otuz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına altı yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir."

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun3/10. maddesinde düzenlenen bu kabahat fiili, 6455 sayılı yasayla4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılmıştır.

b. Kabahate Konu Eşya

Bu kabahate konu eşya, idarenin genel düzenleyici işlemlerle ithalini yasakladığı eşyadır. Kılıç'a göre; kabahate konu eşyanın kişisel kullanıma özgü eşyadan ziyade ticari eşyadır. Keza, toplum, ülke ve uluslararası toplum bakımında önem arz eden eşyanın ithali zaten kanunla yasaklanacaktır, idarenin düzenleyici işlemi ile yasaklamalar ise daha çok ticari mahiyetteki eşya bakımından söz konusu olur.²⁰²

c. Kabahatte Fail

İdarenin genel düzenleyici işlemleriyle ithali yasaklanmış eşyayı ithal eden herkes bu kabahatin faili olabilir. Örneğin; ithalatı gerçekleştiren firmanın yasal temsilcileri bu kabahatin faili olabilirler. Yine, doğrudan veya dolaylı temsilci olarak ithalat işlerini takip edenlerde olabilir.²⁰³

d. Kabahatte Mağdur

Bu kabahatte mağdur toplumu oluşturan bireylerdir.

e. Kabahatte Maddi Unsur

İthali düzenleyici işlemlerle yasaklanmış eşyanın, serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak beyanda bulunma hareketi, bu kabahatin maddi unsurunu oluşturur. Aynı zamanda, söz konusu eşya gümrük kapılarından yurda sokulması gerekir, gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde bu fıkra kapsamındaki kabahat gerçekleşmez.

f. Kabahatte Manevi unsur

Söz konusu kabahat düzenlemesinde fiilin kasten veya taksirle işlenebileceği konusunda bir hüküm yoktur, bu durumda fiilin taksirle de işlenip işlenemeyeceği değerlendirilmelidir.

²⁰² KILIÇ, s.753

²⁰³ KILIÇ, s.753

Çilesiz'e göre; 5326 Sayılı Kabahatler Kanununa göre Kabahatler, kanunda açıkça düzenleme bulunmuyorsa, hem kasten hem de taksirle işlenebilirler. 4458 sayılı Gümrük Kanununda bu fiilin sadece kasten işlenebileceğine ilişkin bir hüküm yoktur, bu sebeple bu kabahat hem kast hem de taksirle işlenebilir.²⁰⁴

Kılıç'a göre; Fail, ithali genel düzenleyici işlemlerle yasaklanan eşyayı bilerek ve isteyerek ithal etmelidir. Bu kabahat yalnızca kasten işlenebilir.²⁰⁵

Bize göre, Kabahatler Kanununda göre kabahatler, kanunda açıkça düzenleme bulunmuyorsa, hem kasten hem de taksirle işlenebileceğinden ve inceleme konusu ettiğimiz kabahat açısından Gümrük kanununda yalnızca kasten işlenebileceğine yönelik bir düzenleme bulunmadığından, Kabahatler Kanunundaki genel düzenlemenin burada da uygulanabileceği kanaatindeyim.

g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri

Suçlardan farklı olarak, Kabahatler Kanununa göre kural olarak kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Teşebbüsün cezalandırılması için kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

Fıkra kapsamındaki kabahate her türlü iştirak mümkündür. Bu kabahat fail tarafından tek başına işlenebileceği gibi, birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir. Kabahatin işlenmesine katılan her faile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 14/1. fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

Bir kabahat fiili ile birden çok kabahat işlenmiş olabilir. Bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/1. fıkrası uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiile uygulanacak idari para cezası verilir.

Aynı kabahatin bir kereden fazla işlenmesi durumunda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/2. fıkrası uyarınca işlenmiş olan her kabahate ayrı ayrı idari para cezası verilecektir. Failin, bir fiille hem kabahat hem de suç oluşturan eylemi işlemesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/3. fıkrası uyarınca yalnızca suçtan dolayı cezalandırma yoluna gidilecektir.

²⁰⁴ ÇİLESİZ, s.708

²⁰⁵ KILIÇ, s.753

h. Kabahatte Yaptırım

Söz konusu kabahatin gerçekleşmesi durumunda faile, eşyanın gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin dört katı idari para cezası verilecektir.

Eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına otuz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına altı yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

4458 sayılı Gümrük Kanununun 235. maddesinin 4. fıkrasına göre, söz konusu eşyaya el konulacak ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilecektir.

2- Gümrük Kanununun 235/1. Maddesinin c ve d Bendinde Düzenlenen Kabahatler

a. Genel Olarak

Bu kabahat, 6455 sayılı yasa ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. maddesinin 11. fıkrasından Gümrük Kanunu 235. maddesine aktarılmıştır. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir.

Gümrük Kanunu 235. maddesine göre;

"c) Eşyanın ithali, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

d) (c) bendindeki eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda, idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına sekiz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına iki yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir."

İthal, kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olan eşyanın ithalatının yapılabilmesi için bu şartların idarenin düzenleyici işlemleriyle veya kanunla önceden belirlenmiş olması gerekir.

Yönetmelik, tüzük, kanun hükmünde kararname, kararname, karar, tebliğ, sirküler, genelge, talimat, genel emir, ilan gibi soyut genel kuralları içeren işlem ve düzenlemeler idarenin düzenleyici işlemleri arasında yer alır.

b. Kabahate Konu Eşya

Kabahat fiilini oluşturacak eşya, ithali, kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olan eşyadır. İthal eşyanın düzenleyici işlemlerle düzenlenmesi yeterlidir, ayrıca eşyanın ticari mahiyette olması gerekir.²⁰⁶

Düzenleyici işlemlerle ürünlerin ithali için, ilgili kuruluşlardan izin alınması gerekmektedir. Örneğin, tarımsal ürünler için Çevre ve Orman Bakanlığından; ilaç ve ilaç hammaddeleri için Sağlık Bakanlığından; kota kısıntısı getirilmiş ürünlerin ithali için Dış Ticaret Müsteşarlığından izin alınması gerekmektedir.²⁰⁷

c. Kabahatte Fail

İthal, kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olduğu halde belgesi alınmış veya yeterlilik ve uygunluk belgesine tabi değilmiş gibi beyan eden herkes bu kabahatin faili olabilir.

Örneğin; eşya standartlara uygun olmadığı halde eşyaya uygunluk belgesi veren kamu görevlisi, eşyaya verilen uygunluk belgesinin sahte olduğunu bildiği halde gümrük idaresine ibraz eden firma yetkilisi veya onun adına gümrük işlemlerini takip eden gümrük müşaviri ve belgenin sahte olduğunu bildiği halde gümrükte işlem yapan gümrük görevlisi bu kabahatin faili olabilir.²⁰⁸

²⁰⁶ KILIÇ, s.763

²⁰⁷ GÜNAY Erhan, Uygulamalı 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Bası, Ankara 2007 s. 114

²⁰⁸ ŞAHİN, s.120

Kabahatler Kanununun 8. maddesinin 1. fıkrasına göre tüzel kişiliğin faaliyeti çerçevesinde tüzel kişi temsilcisinin görevi gereği işlemiş bulunduğu kabahatten ötürü tüzel kişi hakkında da idari yaptırım uygulanabileceği gibi yine aynı maddenin 2. fıkrasına göre temsilci sıfatı ile hareket eden kişinin işlemiş olduğu kabahatten ötürü tüzel kişi hakkında da idari yaptırım uygulanabilecektir.²⁰⁹

d. Kabahatte Mağdur

Bu kabahatte mağdur toplumu oluşturan bireylerdir.

e. Kabahatte Maddi unsur

Bu kabahatte maddi unsur, kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olduğu halde belgesi alınmış veya yeterlilik ve uygunluk belgesine tabi değilmiş gibi beyan etmektir.

Kabahate konu hareketin gerçekleşmesi için;

- Eşyanın ithali, kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olması ve
- Buna rağmen “belgesi alınmış veya yeterlilik ve uygunluk belgesine tabi değilmiş gibi” serbest dolaşıma giriş rejimine göre beyan edilmesi gerekir.²¹⁰

Örneğin, Sağlık Bakanlığının iznine tabi olan dış macunu ithalatında gerekli izinlerin alınmayarak düzenlemiş olan sahte belgeyle izin alınmış gibi gösterilmesi durumunda bu kabahat gerçekleşmiş olur.²¹¹

İnceleme konusu yapılan kabahat fiili için, eşyanın fail tarafından gümrükten teslim alınması veya yurda sokulması koşulu yoktur. Sadece beyanda bulunulması bu kabahatin oluşması için yeterlidir.²¹²

²⁰⁹ ÇİLESİZ, s.723

²¹⁰ KILIÇ, s.764

²¹¹ ŞAHİN, s.119

²¹² ÇİLESİZ, s.724

f. Kabahatte Manevi unsur

Söz konusu kabahat düzenlemesinde fiilin kasten veya taksirle işlenebileceği konusunda bir hüküm yoktur, bu durumda fiilin taksirle de işlenip işlenemeyeceği değerlendirilmelidir.

Kılıç'a göre; Fail, ithali genel düzenleyici işlemlerle yasaklanan eşyayı bilerek ve isteyerek ithal etmelidir. Ancak, gerekli dikkat ve özen gösterilmeden izin veya lisansa tabi eşyanın ithal edilmesi için beyanda bulunulması durumunda taksir de söz konusu olabilecektir.²¹³

Bize göre, Kabahatler Kanununa göre kabahatlerin, kanunda açıkça düzenleme bulunmuyorsa, hem kasten hem de taksirle işlenebileceği düzenlendiğinden ve inceleme konusu ettiğimiz kabahat açısından Gümrük Kanununda yalnızca kasten işlenebileceğine yönelik bir düzenleme bulunmadığından, Kabahatler Kanunundaki genel düzenlemenin burada da uygulanabileceği düşüncesindeyim.

g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri

Suçlardan farklı olarak, Kabahatler Kanununa göre kural olarak kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Teşebbüsün cezalandırılması için kanunda açık hüküm bulunması gerekir. Söz konusu kabahatin teşebbüs aşamasında kalsa bile cezalandırılacağına yönelik bir düzenleme bulunmadığından, fiil teşebbüs aşamasında kalsa bile cezalandırılmayacaktır.²¹⁴

Fıkra kapsamındaki kabahate her türlü iştirak mümkündür. Bu kabahat tek başına işlenebileceği gibi, birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir. Kabahatin işlenmesine katılan her faile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 14/1. fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

Bir kabahat fiili ile birden çok kabahat işlenmiş olabilir. Bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/1. fıkrası uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiile uygulanacak idari para cezası verilir.

²¹³ KILIÇ, s.766

²¹⁴ 5607 sayılı yasanın 3/18 ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 13. maddeleri karşısında, anılan fiilin teşebbüs aşamasında kalması nedeniyle kabahatte oluşturmayacağı ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmesinin olanaklı bulunmadığı da gözetilerek... (Y. 7. C.D. 2009/17047 E. ve 2012/29879 K.) Karar için bkz. ÇİLESİZ, s.108

Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/2. fıkrası uyarınca işlenmiş olan her kabahate ayrı ayrı idari para cezası verilecektir. Örnek; fail ithal lisansı alınması gereken (T) ülkesinden satın aldığı eşyayı hepsini aynı anda değil de üç ayrı partide getirerek gümrük idaresine tescil ettirdiği üç ayrı gümrük beyannamesiyle, ithal lisansı alınmadığı halde alınmış gibi göstererek ithal ettiğinde, her beyannameyle ayrı ayrı kabahat işlemiş sayılacağından idari para cezasının her beyanname için ayrı ayrı verilmesi gerekir.²¹⁵

Failin, bir fiille hem kabahat hem de suç oluşturan eylemi işlemesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/3. fıkrası uyarınca yalnızca suçtan dolayı cezalandırma yoluna gidilecektir.

h. Kabahatte Yaptırım

Söz konusu kabahatin gerçekleşmesi durumunda faile, eşyanın gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilecektir.

Eşyanın değersiz, artık veya atık madde olması durumunda idari para cezası; dökme halinde gelen eşya için ton başına sekiz bin Türk Lirası, ambalajlı gelmesi halinde kap başına iki yüz Türk Lirası olarak hesaplanır ve eşya yurtdışı edilir.

4458 sayılı gümrük Kanununun 235. maddesinin 4. fıkrasına göre, söz konusu eşyaya el konulacak ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilecektir.

3- Gümrük Kanununun 235. maddesinin 2. Fıkrasında Düzenlenen Kabahatler

a. Genel Olarak

Bu kabahat, 6455 sayılı yasa ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. maddesinin 13. fıkrasından Gümrük Kanunu 235. maddesine aktarılmıştır. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir.

Gümrük Kanunu 235. maddesinin 2. fıkrasına göre;

²¹⁵ KILIÇ, s.769

“İhracat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya kontrol sonucunda;

- a) Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ihracının yasaklanmış olduğunun tespiti halinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.*
- b) Eşyanın ihracı, lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine tabi değilmiş veya belge alınmış gibi beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eşyanın gümrüklenmiş değeri kadar idari para cezası verilir.”*

Yukarıda kabahatin metni verilmiş olup, görüleceği üzere Gümrük Kanunu 235. maddesinin 1. fıkrasında ithalat rejimi için yapılan düzenlemeye paralel şekilde ihracat rejimine göre aynı fiillerin kabahat halleri düzenlenmiştir.

Bahsettiğimiz gibi bu fıkra kapsamında düzenlenmiş olan her iki kabahat Gümrük Kanunu 235. maddesinin 1. fıkrasına paralel düzenlendiğinden Gümrük Kanunu 235. maddesinin 2. fıkrasında yer alan her iki kabahat failini birlikte inceleyeceğiz.

b. Kabahate Konu Eşya

- a) Bendinde düzenlenen kabahat açısından kabahate konu eşya, genel düzenleyici idari işlemlerle ihracı yasaklanan eşyadır. Ancak, eşyanın mahiyeti ticari nitelikte olmalıdır.²¹⁶
- b) Bendinde düzenlenen kabahat açısından kabahate konu eşya, ihracı kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olduğu halde uygunluk ve yeterlilik belgesine sahip olmayan eşyadır.

c. Kabahatte Fail

- a) Bendinde düzenlenen kabahat bakımından fail, idarenin genel düzenleyici işlemiyle ihracı yasaklanan eşyayı beyanda bulunan herkes bu kabahatin faili olabilir.

²¹⁶ KILIÇ, s.803; ÇİLESİZ, s.746

- b) Bendinde düzenlenen kabahat açısından fail, kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olduğu halde belgesi alınmış veya yeterlilik ve uygunluk belgesine tabi değilmiş gibi beyan eden herkes bu kabahatin faili olabilir.

d. Kabahatte Mağdur

Bu kabahatlerde mağdur toplumu oluşturan bireylerdir.

e. Kabahatte Maddi unsur

- a) Bendinde düzenlenen kabahatin maddi unsurunu oluşturan hareket, idarenin genel düzenleyici işlemiyle ihracı yasaklanan eşyayı beyanda bulunmaktır. Bu kabahatte, eşyanın ihraç edilme şekli önemli değildir, burada eşyanın ihracının genel düzenleyici işlemlerle yasaklanmış olması yeterlidir, yine eşyanın gümrük kapısından veya gümrük kapısı dışından ihraç edilmesinin bir önemi yoktur.²¹⁷
- b) Bendinde düzenlenen kabahatin maddi unsurunu oluşturan hareket, ihracı, kısıntıya, izne, şarta, lisansa ya da belli kuruluşlardan alınacak yeterlilik veya uygunluk belgesine tabi olduğu halde belgesi alınmış veya yeterlilik ve uygunluk belgesine tabi değilmiş gibi beyan etmektir.

f. Kabahatte Manevi unsur

Söz konusu kabahat düzenlemesinde fiilin kasten veya taksirle²¹⁸ işlenebileceği konusunda bir hüküm yoktur, bu durumda fiilin taksirle de işlenip işlenemeyeceği değerlendirilmelidir.

Bize göre, Kabahatler Kanununda kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde, hem taksirle hem de kasten işlenebileceğinden ve inceleme konusu ettiğimiz kabahat açısından Gümrük Kanununda yalnızca kasten işlenebileceğine yönelik bir düzenleme bulunmadığından, Kabahatler Kanunundaki genel düzenlemenin burada da

²¹⁷ AYDIN, s.250

²¹⁸ Taksir hakkında geniş bilgi için bkz. AKBULUT, s. 380 vd.

uygulanabileceği düşüncesindeyiz. Dolayısıyla inceleme konusu yaptığımız her iki kabahat hem kastla hem de taksirle işlenebilir.

g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri

Suçlardan farklı olarak, Kabahatler Kanununa göre kural olarak kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Teşebbüsün cezalandırılması için kanunda açık hüküm bulunması gerekir. Söz konusu kabahatlerin teşebbüs aşamasında kalsa bile cezalandırılacağına yönelik bir düzenleme bulunmadığından, fiil teşebbüs aşamasında kalsa bile cezalandırılmayacaktır.

Fıkra kapsamındaki kabahatlere her türlü iştirak mümkündür. Bu kabahatler tek başına işlenebileceği gibi, birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir. Kabahatlerin işlenmesine katılan her faile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 14/1. fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

Bir kabahat fiili ile birden çok kabahat işlenmiş olabilir. Bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/1. fıkrası uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiile uygulanacak idari para cezası verilir.

Aynı kabahat birçok kez işlenirse 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/2. fıkrası uyarınca işlenmiş olan her kabahate ayrı ayrı idari para cezası verilecektir. Zincirleme suça ilişkin hükümler kabahatler açısından uygulanmayacaktır. Bir kabahat birden fazla işlenirse gerçek içtima hükümlerine göre her fiil için ayrı ayrı yaptırım uygulanacaktır.²¹⁹

Failin, bir fiille hem kabahat hem de suç oluşturan eylemi işlemesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/3. fıkrası uyarınca yalnızca suçtan dolayı cezalandırma yoluna gidilecektir.²²⁰ Örneğin fıkroda tanımlanan kabahatlerin konusu eşyanın ihracına ilişkin beyanın dayanağı olan sahte belge, hem yasağı veya aranan koşulları aşmak için hem de teşvik ve süspansiyondan yararlanmak için kullanılmış olabilir. Bu durumda

²¹⁹ YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Kabahatler Kanunu ve Yorumu, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2018, s. 82

²²⁰ YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Kabahatler Kanunu ve Yorumu, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2018, s. 83

hem bu fıkra kapsamında kabahat, hem de 5607 s. KMK.nun 3. maddesinin 9. fıkrasında tanımlanan suç işlenmiş olacaktır. Böyle bir olayda Kabahatler Kanununun 15. maddesinin 3. fıkrası hükmüne göre suçtan dolayı işlem yapılacaktır.

h. Kabahatte yaptırım

- a) Bendinde düzenlenen kabahatin gerçekleşmesi durumunda faile, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilecektir.
- b) Bendinde düzenlenen kabahatin gerçekleşmesi durumunda faile, eşyanın gümrüklenmiş değeri kadar idari para cezası verilir.

4- Gümrük Kanununun 235. Maddesinin 3. fıkrasında Düzenlenen Kabahat

a. Genel Olarak

Bu kabahat, 6455 sayılı yasa ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 6. maddesinin 1. ve 3. fıkralarından Gümrük Kanunu 235. maddesine aktarılmıştır. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir.

Gümrük Kanunu 235. maddesinin 3. fıkrasına göre;

"Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında çıkan ya da başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi gösterdikleri eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır ve eşya sahibine teslim edilir. Gümrük vergileri ödenmediği takdirde, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır."

b. Kabahate Konu Eşya

Kabahate konu eşyanın özelliklerini şöyle sıralayabiliriz;²²¹

²²¹ KILIÇ, s.790

- Eşya yolcuların beraberinde getirilmelidir.
- Eşyanın ülkeye girişi yasak olmamalıdır.
- Eşya ticari miktar ve mahiyette olmamalıdır.
- Eşya, yürürlükteki mevzuata göre gümrük vergilerine tabi olmalıdır.

Yukarıda sıralanan özellikteki eşya ancak bu kabahatin oluşmasını sağlayacaktır.

c. Kabahatte Fail

İnceleme konusu kabahatin faili ancak bir yolcu olabilir. Dolayısıyla "yolcu" kavramının da açıklanması gerekir.

Yolcu kavramı Bakanlar Kurulunun 2009/15481 sayılı kararının 3/z-2/ bb bendinde tanımlanmıştır. Yolcu:

"Ticaret, memuriyet, tahsil, ziyaret, tedavi veya turizm gibi herhangi bir amaçla kısa veya uzun bir süre kalmak üzere, yabancı bir ülkeden karayolu, demiryolu, deniz veya hava yollarından biriyle Türkiye Gümrük Bölgesine gelen yabancı bir ülkede oturan Türkler ve yabancılar ile herhangi bir amaç ile gittikleri yabancı ülkeden kesin veya geçici olarak dönen, Türkiye'de oturan Türkler ve yabancılar ile Türkiye'den aynı amaçlarla ve aynı yollarla yabancı bir ülkeye giden benzeri Türk ve yabancıları, " ifade eder.

d. Kabahatte Mağdur

Bu kabahatlerde mağdur toplumu oluşturan bireylerdir.

e. Kabahatte Maddi unsur

Bu fıkra kapsamındaki kabahatin maddi unsurunu oluşturan hareketler;

- Yolcuların, gümrük mevzuatına göre kişisel ve hediyelik eşya kapsamı dışında olup beyanlarına aykırı olarak üzerlerinde, eşyası arasında veya taşıma araçlarında bu türden eşya çıkması,
- Yolcunun, eşyanın başkasına ait olduğu halde kendi eşyasıymış gibi göstermesi durumunda bu kabahatin hareketleri oluşmuş olur.

Görüldüğü üzere inceleme konusu kabahatin oluşması için seçimlik hareketler düzenlenmiştir. Bu hareketlerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda kabahat oluşacaktır.

Dikkat edileceği üzere, fıkra kapsamındaki her iki hareket içinde yolcunun beyanı gerekir. Yolcu, beyan verdikten sonra; ya üzerinde, eşyası arasında veya taşıma aracında kişisel ve hediyelik eşya kapsamı dışında eşyanın çıkması ya da başkasına ait eşyayı kendi kişisel eşyasıymış gibi beyan etmiş olması gerekir.²²²

f. Kabahatte Manevi unsur

Söz konusu kabahatin kasten işlenebileceği kanaatindeyiz. Yolcunun bilerek ve isteyerek yanlış beyanda bulunması gerekir. Yolcu yanında bulunan eşyayı doğru olarak beyan etmesi gerekir. Başkası tarafından yolcunun eşyaları arasına gizliden konulan eşyayı beyan etmemesi durumunda kast unsuru bulunmadığından kabahatte oluşmayacaktır. Örnek; yanındaki eşyaları kişisel eşya muafiyet sınırını aşan bir yolcunun bu eşyaları önündeki yolcunun çantasına koyduğunu düşündüğümüzde, çantasına bilgisi haricinde eşya konan yolcunun beyanına aykırı çıkan bu eşya nedeniyle sorumlu olmasını kabul edemeyiz.²²³

g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri

Suçlardan farklı olarak, Kabahatler Kanununa göre kural olarak kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Teşebbüsün cezalandırılması için kanunda açık hüküm bulunması gerekir. Söz konusu kabahatin teşebbüs aşamasında kalsa bile cezalandırılacağına

²²² KILIÇ, s.793

²²³ KILIÇ, s.797

yönelik bir düzenleme bulunmadığından, fiil teşebbüs aşamasında kalsa bile cezalandırılmayacaktır.

Bir kabahat fiili ile birden çok kabahat işlenmiş olabilir. Bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/1. fıkrası uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiile uygulanacak idari para cezası verilir.

Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/2. fıkrası uyarınca işlenmiş olan her kabahate ayrı ayrı idari para cezası verilecektir.

h. Kabahatte yaptırım

Kabahatin gerçekleşmesi durumunda eşyanın gümrük vergileri iki kat olarak alınır. Gümrük vergileri ödenmez ise, eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.

5- Gümrük Kanununun 236. Maddesinin 1. Fıkrasında Düzenlenen Kabahat

a. Genel Olarak;

Bu kabahat, 6455 sayılı yasa ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. maddesinin 8. fıkrasından Gümrük Kanunu 236. maddesine aktarılmıştır. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir.

Gümrük Kanunu 236. maddesinin 1. fıkrasına göre;

"Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan gümrük antrepoları veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması veya buralardaki eşyanın değiştirilmesi ya da yapılan sayımlarda kayıtlara göre eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması hallerinde, bu eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir."

b. Kabahate Konu Eşya

Gümrük Kanunu 236. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen kabahat açısından kabahate konu eşya, geçici depolama yerlerine, antrepolara veya gümrük idaresince uygun görülen yerlere konulan ithali veya ihracı yasak olmayan eşyadır.²²⁴

c. Kabahatte Fail

Antrepo veya eşya konulmasına izin verilmiş olan yerlerden;

- gümrük işlemlerine başlanmadan eşya çıkaran,
- gümrük işlemleri bitirildiği halde idarenin izni alınmadan eşya çıkaran
- eşyanın değiştiren
- veya eşyayı eksilten

herkes bu kabahatin faili olabilir.

d. Kabahatte Mağdur

Bu kabahatlerde mağdur toplumu oluşturan bireylerdir.

e. Kabahatte Maddi unsur

Bu fıkra kapsamındaki kabahatin maddi unsurunu oluşturan hareketleri şöyle sıralayabiliriz;²²⁵

Antrepo veya eşya konulmasına izin verilen yerlerden;

- gümrük işlemlerine başlanmadan eşya çıkarılması,
- gümrük işlemleri bitirildiği halde idarenin izni alınmadan eşya çıkarılması
- eşyanın değiştirilmesi
- veya eşyayı eksiltme

²²⁴ KILIÇ, s.773

²²⁵ ÇİLESİZ, s.784

hareketlerinden birinin gerçekleştirilmesi durumunda söz konusu kabahat gerçekleşmiş olacaktır.

Görüldüğü üzere inceleme konusu kabahatin oluşması için seçimlik hareketler düzenlenmiştir. Bu hareketlerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda kabahat oluşacaktır.

f. Kabahatte Manevi unsur

Söz konusu kabahat düzenlemesinde fiilin kasten veya taksirle işlenebileceği konusunda bir hüküm yoktur, bu durumda fiilin taksirle de işlenip işlenemeyeceği değerlendirilmelidir.

Bize göre, Kabahatler Kanununda kabahatler, kanunda açıkça düzenleme olmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebileceğinden ve inceleme konusu ettiğimiz kabahat açısından Gümrük kanununda yalnızca kasten işlenebileceğine yönelik bir düzenleme bulunmadığından, Kabahatler Kanunundaki genel düzenlemenin burada da uygulanabileceği düşüncesindeyiz. Dolayısıyla inceleme konusu yaptığımız kabahat hem kastla hem de taksirle işlenebilir.

g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri

Suçlardan farklı olarak, Kabahatler Kanununa göre kural olarak kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Teşebbüsün cezalandırılması için kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

Fıkra kapsamındaki kabahate her türlü iştirak mümkündür. Bu kabahat yalnızca tek fail tarafından işlenebileceği gibi, birden çok fail ile birlikte toplu olarak, örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir. Kabahatin işlenmesine katılan her faile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 14/1. fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

Bir kabahat fiili ile birden çok kabahat işlenmiş olabilir. Bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/1. fıkrası uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiile uygulanacak idari para cezası verilir.

Aynı kabahatin birçok kez işlenmesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/2. fıkrası uyarınca işlenmiş olan her kabahate ayrı ayrı idari para cezası verilecektir.

Failin, bir fiille hem kabahat hem de suç oluşturan eylemi işlemesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/3. fıkrası uyarınca yalnızca suçtan dolayı cezalandırma yoluna gidilecektir.

h. Kabahatte Yaptırım

Kabahatin gerçekleşmesi durumunda, eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

6- Gümrük Kanununun 238. Maddesinin 1. Fıkrasında Düzenlenen Kabahat

a. Genel Olarak

Bu kabahat, 6455 sayılı yasa ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. maddesinin 9. fıkrasından Gümrük Kanunu 238. maddesine aktarılmıştır. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir.

Gümrük Kanunu 238. maddesinin 1. fıkrasına göre;

"241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumlar hariç, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali halinde eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı, tam muafiyet suretiyle geçici olarak ithal edilen özel kullanıma mahsus taşıtlar için gümrük vergileri tutarının dörtte biri oranında para cezası verilir. Ancak, dâhilde işleme rejimi kapsamı ithal eşyasının, işleme faaliyetindeki hali veya işlem görmüş ürün hali de dahil olmak üzere rejim çerçevesinde izin verilen yerlerde tespiti halinde, ithal eşyasının gümrük vergileri tutarının iki katı oranında para cezası verilir. Bu cezanın ödeme süresi içinde eşyanın gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması halinde eşyanın gümrük vergileri tutarında para cezası tahsil edilir."

Çilesiz'e göre; bu hükmün kapsamı değişiklikle birlikte 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. maddesinin 4. fıkrasında tanımlanan fiilleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu düzenleme itibariyle uygulamada karışıklıklara, sorunlara ve adaletsizliğe neden olabilecektir. Çünkü, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. maddesinin 4. fıkrasında tanımlanan suç konusu fiiller de geçici ithalat, dâhilde işleme rejimi hükümlerinin ihlali sunucunu doğurmaktadır. Bu nedenlerle iki hüküm bakımından uygulamada sorunlar ve adaletsizlikler ortaya çıkacaktır.²²⁶

b. Kabahate Konu Eşya

Kabahate konu eşya, geçici ithalat rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi veya dâhilde işleme rejimi hükümlerine göre ithali yapılabilen herhangi bir eşya olabilir.

c. Kabahatte Fail

Bu kabahatte fail, geçici ithalat rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi veya dâhilde işleme rejimi hükümlerine göre eşya ithali yapan herkes bu kabahatin faili olabilir.

Tüzel kişilerin yöneticileri, bunlar adına doğrudan veya dolaylı iş takip eden kişiler de bu kabahatin faili olabilirler.²²⁷

d. Kabahatte Mağdur

Bu kabahatlerde mağdur toplumu oluşturan bireylerdir.

e. Kabahatte Maddi unsur

Bu fıkra kapsamındaki kabahatin maddi unsurunu oluşturan hareketler geçici ithalat rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi veya dâhilde işleme rejimine ilişkin hükümlerine aykırı biçimde eşya ithal etmektir. Kısacası, rejimlere ait uyulması gereken kurallara uyulmaması bu kabahati oluşturacaktır.

²²⁶ ÇİLESİZ, s.795

²²⁷ KILIÇ, s.836

Örneğin; geçici ithalat rejimi kapsamında Ülkeye araç getirirken giriş gümrüğünde aracın kendisine ait olmadığı halde kendisine aitmiş gibi göstermek veya geçici ithalat rejiminden yararlanmayı hak edecek kadar gereken süre yurt dışında kalmadığı halde kalmış gibi göstermek, ya da girişte geçici ithalat rejimi hükümlerine uygun olarak yurda getirilen aracın ayniyetinde değişiklik yapmak, süresinde yurtdışı etmemek suretiyle geçici ithalat rejimi hükümlerine aykırı davranmak, fiilin maddi unsurunu oluşturacaktır.²²⁸

f. Kabahatte Manevi unsur

Söz konusu kabahat düzenlemesinde fiilin kasten veya taksirle işlenebileceği konusunda bir hüküm yoktur, bu durumda fiilin taksirle de işlenip işlenemeyeceği değerlendirilmelidir.

Bize göre, Kabahatler Kanununda kabahatler, kanunda hüküm bulunmayan durumlarda, hem kasten hem de taksirle işlenebileceği düzenlendiğinden ve inceleme konusu ettiğimiz kabahat açısından Gümrük kanununda yalnızca kasten işlenebileceğine yönelik bir düzenleme bulunmadığından, Kabahatler Kanunundaki genel düzenlemenin burada da uygulanabileceği düşüncesindeyiz. Dolayısıyla inceleme konusu yaptığımız kabahat hem kastla hem de taksirle işlenebilir.

g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri

Suçlardan farklı olarak, Kabahatler Kanununa göre kural olarak kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Teşebbüsün cezalandırılması için kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

Fıkra kapsamındaki kabahate her türlü iştirak mümkündür. Bu kabahat tek başına işlenebileceği gibi, birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir. Kabahatin işlenmesine katılan her faile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 14/1. fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

²²⁸ ÇİLESİZ, s.802

Bir kabahat fiili ile birden çok kabahat işlenmiş olabilir. Bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/1. fıkrası uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiile uygulanacak idari para cezası verilir.

Aynı kabahatin birçok defa işlenmesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/2. fıkrası uyarınca işlenmiş olan her kabahate ayrı ayrı idari para cezası verilecektir.

Failin, bir fiille hem kabahat hem de suç oluşturan eylemi işlemesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/3. fıkrası uyarınca yalnızca suçtan dolayı cezalandırma yoluna gidilecektir.

h. Kabahatte Yaptırım

241 inci maddenin üçüncü fıkrasının (h), (l) ve (m) bentleri, dördüncü fıkrasının (g) ve (h) bentleri ile beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumlar hariç, dâhilde işleme rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi ile geçici ithalat rejimine ilişkin hükümlerin ihlali halinde eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı para cezası verilir.

Tam muafiyet suretiyle geçici olarak ithal edilen özel kullanıma mahsus taşıtlar için gümrük vergileri tutarının dörtte biri oranında para cezası verilir.

Ancak, dâhilde işleme rejimi kapsamı ithal eşyasının, işleme faaliyetindeki hali veya işlem görmüş ürün hali de dahil olmak üzere rejim çerçevesinde izin verilen yerlerde tespiti halinde, ithal eşyasının gümrük vergileri tutarının iki katı oranında para cezası verilir. Bu cezanın ödeme süresi içinde eşyanın gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması halinde eşyanın gümrük vergileri tutarında para cezası tahsil edilir.

7- Gümrük Kanununun 239. Maddesinin 2. Fıkrasında Düzenlenen Kabahat

a. Genel Olarak

Bu kabahat, 6455 sayılı yasa ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3. maddesinin 15. fıkrasından Gümrük Kanunu 239. maddesine aktarılmıştır. İlgili düzenleme aşağıdaki gibidir.

Gümrük Kanunu 239. maddesinin 2. fıkrasına göre;

"Gümrük vergileri ödenmek suretiyle ihraç edilebilen eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın veya gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkaranlara eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra bu vergilerin iki katı idari para cezası verilir."

b. Kabahate Konu Eşya

Kabahate konu eşya ihracat gümrük vergilerine tabi, gümrük vergisi ödenerek ihraç edilebilen serbest dolaşımdaki her türlü eşya olabilir.

c. Kabahatte Fail

Gümrük vergileri ödenerek ihraç edilebilen bir eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmadan veya gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeden Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkaran herkes bu kabahatin faili olabilir.

Kabahatin bir tüzel kişiliğin icraatları kapsamında işlenmesi durumunda; tüzel kişilerin yöneticileri, bunlar adına doğrudan veya dolaylı iş takip eden kişiler de bu kabahatin faili olabilirler.

d. Kabahatte Mağdur

Bu kabahatlerde mağdur toplumu oluşturan bireylerdir.

e. Kabahatte Maddi unsur

Bu fıkra kabahat kapsamındaki maddi unsur;

- Gümrük vergileri ödenmek suretiyle ihraç edilebilen eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkarma,
- Gümrük vergileri ödenerek ihraç edilebilen eşyayı, gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkarma

hareketlerinden birinin gerçekleştirilmesi durumunda söz konusu kabahat gerçekleşmiş olacaktır.

Görüldüğü üzere inceleme konusu kabahatin oluşması için seçimlik hareketler düzenlenmiştir. Bu hareketlerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda kabahat oluşacaktır.

f. Kabahatte Manevi unsur

Söz konusu kabahat düzenlemesinde fiilin kasten veya taksirle işlenebileceği konusunda bir hüküm yoktur, bu durumda fiilin taksirle de işlenip işlenemeyeceği değerlendirilmelidir.

Bize göre, Kabahatler Kanununda kabahatler, kanunda açıkça düzenleme olmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebileceği düzenlendiğinden ve inceleme konusu ettiğimiz kabahat açısından Gümrük kanununda yalnızca kasten işlenebileceğine yönelik bir düzenleme bulunmadığından, Kabahatler Kanunundaki genel düzenlemenin burada da uygulanabileceği düşüncesindeyiz. Dolayısıyla inceleme konusu yaptığımız kabahat hem kastla hem de taksirle işlenebilir.

Örnek; gümrük beyannamesinde ve eki belgelerinde kayıtlı eşya haricinde daha yüksek oranda vergiye tabi bir eşyanın yurtdışı edilmek istenmesi halinde, bunun yükleme sırasında yapılan bir yanlışlıktan kaynaklandığı ticari teamüller gereği makul ve mantıklı bir şekilde izah edilebildiği takdirde kastın olmadığı kabul edilir. Ancak, taksir olup olmadığına ise bakılması gerekir.²²⁹

g. Kabahatin Özel Görünüş Biçimleri

Suçlardan farklı olarak, Kabahatler Kanununa göre kural olarak kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Teşebbüsün cezalandırılması için kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

²²⁹ KILIÇ, s.788

Fıkra kapsamındaki kabahate her türlü iştirak mümkündür. Bu kabahat fail tarafından tek başına işlenebileceği gibi, birden çok kişi ile birlikte toplu olarak, örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir. Kabahatin işlenmesine katılan her faile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 14/1. fıkrası uyarınca idari para cezası verilir.

Bir kabahat fiili ile birden çok kabahat işlenmiş olabilir. Bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/1. fıkrası uyarınca en ağır cezayı gerektiren fiile uygulanacak idari para cezası verilir.

Aynı kabahat birden çok işlenirse 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/2. fıkrası uyarınca işlenmiş olan her kabahate ayrı ayrı idari para cezası verilecektir.²³⁰

Failin, bir fiille hem kabahat hem de suç oluşturan eylemi işlemesi halinde 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 15/3. fıkrası uyarınca yalnızca suçtan dolayı cezalandırma yoluna gidilecektir.

h. Kabahatte yaptırım

Kabahatin gerçekleşmesi durumunda, eşyanın gümrük vergilerinin yanı sıra bu vergilerin iki katı idari para cezası verilir.

²³⁰ Geniş bilgi için bkz. ÇİÇEK, İbrahim, Yeni 5560 Sayılı Kanunla Değişik Kabahatler Kanunu, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 2007, s. 53

SONUÇ

Devletler, vergi düzeninin bozulmaması ve vergi kaybına uğramamak adına ülke ekonomisini revize eden mevzuatlar çıkarmaktadır. Kaçakçılık, hem ülke ekonomisine zarar vermesi hem de ülkelerin hakimiyet yetkilerinin ihlaline sebebiyet verdiği için önlenmesi gereken önemli suçlardan biridir. Kaçakçılığın önlenmesi amacıyla 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu da ülkemizdeki bu düzenlemelerden bir tanesidir.

İnceleme konusu yaptığımız kanun açısından ise kanun koyucunun nihai amacının, kaçakçılık fiillerini önleme ve izleme faaliyetlerinin gerekli şekilde yerine getirilerek ekonomiye zarar veren bu suça engel olunmasıdır. Dolayısıyla, kaçakçılığın önlenmesi bakımından, kaçakçılığı önleme konusunda yetkili olan kamu kurumlarının teknik donanım, yetkin personel ve çağa uygun bilgi ve birikim sahip olması gerekmektedir. Yaygın olarak işlenen bu suçun ancak bu şekilde mümkün olabileceğini düşünmekteyiz.

Kaçakçılığın artmasında en büyük pay sahibi olan unsurlardan bir diğeri ise ülkemizdeki vergilerin fahiş olmasıdır. Özellikle, akaryakıt ve tütün mamüllerinin ziyadesiyle vergi yüküne tabi olması, ülkemizin vergi kaybına neden olacak şekilde kaçak yollarla yabancı ülkelere bu eşyaların sokulmasına sebep olmaktadır. Buna engel olunması ise devletin makul düzeyde ve adaletli vergi yükü koymasına ile vatandaşlara vergi sorumlulukları bakımından milli bilincin oluşturulması gerektiğini düşünmekteyiz.

Tezimizde, kaçakçılıkla mücadele konusunda temel kanunumuz olan 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununu esas olarak ele aldık. Tezimizin son kısmında ise önceden 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda olup da 6455 sayılı yasa ile 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılan kabahatler inceleme konusu yapılmıştır.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun ilk halinde kaçakçılık suçları ve kabahatleri bir arada bulunmaktaydı ve bu düzenlemelerde önce ithalat suç ve kabahatleri ardından ise ihracat suç ve kabahatleri düzenlenmişti. Ancak, önce 6455 sayılı yasa ile daha sonra ise 6545 sayılı yasa ile değişiklikler yapılmıştır.

Özellikle 6455 sayılı yasa ile çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi ise 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan kabahat fiillerinin, 4458 sayılı Gümrük Kanununa aktarılmasıdır. Buna karşılık 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda düzenlenen kaçakçılık fiilleri ile 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda düzenlenen kaçakçılık fiilleri 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa taşınarak; tütün mamulleri, metenol, etilalkol, akaryakıt, petrol ürünleri gibi ülkemizde sıklıkla rastlanan kaçakçılık fiilleri aynı çatı altında toplanmıştır.

6455 sayılı kanun ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda kabahat olarak tanımlanan fiiller çıkarılarak 4458 sayılı Gümrük Kanunu'na taşınmıştır.

Kanımızca, 6455 sayılı kanun ile bu değişiklik yerinde olmamıştır. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda düzenlenmiş bulunan kaçakçılık suç ve kabahatlerinin sistematığı bozulmuş ve uygulamada sorunlara neden olmuştur. Kaçakçılık fiilleriyle alakalı suç ya da kabahat ayrımı gözetmeksizin aynı kanun kapsamında olması kanunun anlaşılabilirliği ve uygulanması bakımından daha uygun olduğunu düşünmekteyiz.

Yine, 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda düzenlenen kaçakçılık fiilleri ile 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nda düzenlenen kaçakçılık fiillerinin 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa taşınarak, ülke ekonomisi açısından büyük önem taşıyan ve kaçakçılığı yaygın olarak yapılan tütün mamulleri, metenol, etilalkol, akaryakıt, petrol ürünlerin kaçakçılığının önlenmesi ve daha etkin mücadele edilmesi bakımından bu değişikliğin yerinde olduğunu düşünmekteyim.

KAYNAKÇA

AKBULUT, Berrin, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 2017

ALBAYRAK, Mustafa, Türkiye Barolar Birliği Dergisi Yıl:17, sayı: 53, Temmuz-Ağustos 2004

ARTUÇ, Mustafa, Pratik Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara 2019

ARTUK, M. Emin- GÖKCEN, Ahmet – ALŞAHİN, M. Emin- ÇAKIR, Kerim, Adalet Yayınevi, Ankara 2019

AYDIN, Murat, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Çerçevesinde Kaçakçılık Fiilleri ve Yaptırımları, Doktora Tezi, Konya, 2011

BABA, Yasemin, Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık, İstanbul 2013

BAKİ, Ensar, Türk Ceza Hukukunda Etkin Pişmanlık, Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi Yıl: 2016 Sayı: 2

BAYRAKLI, Hasan Hüseyin, Pişmanlık ve Islah Hükümleri Karşısında Vergi Kaçakçılık Suçlarının Konumu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Temmuz 2017, Sayı: 31

CEYHAN Sami; ATAY Hakan Açıklamalı-İçtihatlı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Ankara, Yolsuzlukla Mücadele Derneği, 2008

ÇILDIR, Şentürk- DENİZHAN, Hüseyin, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Ankara 2015

ÇİÇEK, İbrahim, Yeni 5560 Sayılı Kanunla Değişik Kabahatler Kanunu, Kazancı Hukuk Yayınları, İstanbul 2007

ÇİLESİZ, Seyfettin, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Açıklaması, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018

DANIŞMAN, Mustafa, Açıklamalı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kaçak Petrol ve Ulusal Marker, Ankara, 2010

- DÜLGER, İbrahim, Türk Ceza Hukukunda Müsadere, Konya 2009
- GEDİK, Doğan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Müsadere, Adalet Yayınevi, Ankara 2016
- GEDİK, Doğan, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda Etkin Pişmanlık, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Sayı: 159, Kasım 2019
- GÖDEKLİ, Mehmet, Türk Ceza Öğretisi ve Uygulamasında Etkin Pişmanlık, TAAD, Ocak 2007, Sayı: 29
- GÜNAY, Erhan, Uygulamalı 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Bası, Ankara 2007
- HAKERİ, Hakan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 19. Baskı, Ankara 2016
- KARAKAŞ, Birsen, Türk Hukukunda Gümrük Kaçakçılığı Suçları, Turhan Kitabevi, Ankara 2004
- KILIÇ, Kaptan, Kaçakçılık Suçları Gümrük Kabahatleri ve Gümrük Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları, Gazi Kitabevi, Ankara, 2013
- KOCA, Mahmut- ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2019
- ÖZBEK, Veli Özer - DOĞAN, Koray- BACAKSIZ, Pınar- TEPE, İlker, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Hukuk, Ankara 2018
- ÖZEN, Mustafa, 5607 sayılı Kaçakçılık Kanununda Düzenlenen Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015
- ÖZEN, Mustafa, Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- ÖZEN, Mustafa, Ceza Muhakemesi Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara 2019
- ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Hukuk, Ankara 2019
- ÖZTÜRK, Bahri - TEZCAN, Durmuş- ERDEM, Mustafa Ruhan - SIRMA GEZER, Özge - F. SAYGILAR KIRIT, Yasemin – ÖZAYDIN, Özlem – ALAN

AKCAN, Esra- ERDEN TÖTÖNCÜ, Efser, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Hukuk, Ankara 2016

POLAT, İsa, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Uyarınca İhracat Kaçakçılığı Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009

SÖNMEZ, Zülal, Açıklamalı-İçtihatlı 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Ankara, 2007

ŞAHİN, Cumhuriyet, Ceza Muhakemesi Hukuku-1, Seçkin Hukuk, Ankara 2019

ŞAHİN, Dilara, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Kapsamında İthalat Kaçakçılığı Suçları ve Kabahatleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011

YURTCAN Erdener, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Şerhi, Beta Yayınevi, İstanbul, 2007

YURTCAN, Erdener, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Seçkin Hukuk, Ankara 2019

YURTCAN, Erdener, Yargıtay Kararları Işığında Kabahatler Kanunu ve Yorumu, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2018

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5da37b93721723.05888991

<http://und.org.tr/tr/5637/transit-rejimi>

<http://www.lojiblog.com/gumruk-antrepo-rejimine-iliskin-genel-aciklamalar/>

<https://www.immib.org.tr/tr/ihracat-devlet-yarimlari-dahilde-ve-haricte-isleme-rejimi>

<https://www.immib.org.tr/tr/ihracat-devlet-yarimlari-dahilde-ve-haricte-isleme-rejimi-dahilde-isleme-rejimi--dahilde-isleme-rejimi-dir-nedir.html>

<https://www.ggm.gtb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/ticari/gumruk-kontrolu-altinda-isleme>

<http://www.oaib.org.tr/tr/bilgi-merkezi-sikca-sorulan-sorular-gecici-ithalat-uygulamalari-hakkinda-bilgi-verebilir-misiniz.html>

<http://www.selcukozturk.net/haricte-isleme-rejimi-nedir/>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/pf/sorgula.xhtml>

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı : Okan DEMİR

Doğum Yeri ve Tarihi : Çaldıran/1988

Eğitim Durumu:

Lisans : İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi- 2014

Yüksek Lisans : Ufuk Üniversitesi SBE Kamu Hukuku - 2019

Yabancı Dil : İngilizce

İş Deneyimi : Ankara Barosu- Serbest Avukatlık (2016-)

İletişim : av.okandemir@gmail.com